

B V

Βούτυρον. Lege. Butyrum.

B V X

Buxeus color est, qui pro pallido sumitur. Pollet enim præ cæteris buxea maceria.

B Y

Byne, medicamentum quo tumores olim ponebantur; eo usus est Aetius. Erat autem hordeum madefactum, quod germen emittit; & deinde una cum enatis ligulis torrebatur, tritumque pro cataplasmate imponebatur. Aetius libro. 10. capite. 29.

βυσσάιχεννα dicitur, cui ad collum humeri sunt contractiores. Quamquam apud Pausaniam quoque eo appellatur uocabulo, qui collum componit, sursumque protrudit humeros.

Byssinus color, a Byssio lini genere tenuissimo, fulget ut aurum.

C A C

Cacabulum, Solanum, uel Strychnon apud Dioscoridem libro. 4. capite. 74.

Cacabi, & Cacabides, a sonitu & stridore dictæ olim perdices sunt.

Cacabos lingua Pœnorum Solanum somniferum, apud Dioscor. lib. 4. cap. 76.

Cacaliam, eam putant esse quæ apud Plinium margaritis minutis similis redditur, libro. 4. Dioscor. capite. 124.

Cacalia. Vide. Cancamus.

κακεξία, malus corporis habitus, ubi ex mala corporis habitudine alimentum corrumpitur. Vide. Tabes.

Cachectici, quorum corpus macie conficitur.

Cachla, Buphthalmos, Dioscor. li. 3. ca. 157.

Cachrij, rosmarini semen, uel rosmarini herba. Sic Nicandri scholia, meminit & Dioscorides, Cachryos.

Catoblepa, modico corpore, sed cæteris membris iners, caput tamen prægrauè egre ferens, id deiectum semper in terram; alias internecio humani generis, omnibus qui oculos eius uidere, cõfestim expirantibus. Plin. lib. 8.

κακοχμία, malus succus. (cap. 21.)

κακοχρόια, decolorata corporis species sine manifesta causa. Paul. uocauit *ἀχρῶσιαν*.

Cacoethia, malignitas.

κακοῦθεσ, pessimum ulceris genus, quod sua uel grande difficileque apparet, ignauum, & quod dolo interdum fallit. Paul. de ulceribus.

κακόναμος, male furatus, male tibiatus.

Theop. *πᾶν ἐσσί κακονάμοισι ἐρίσδει*.

Cacophonia, uocis uicium.

C A

Cacos, Iris syluestris apud Dio. lib. 4. ca. 25. *κακοςόμαχος*, quod stomacho non conuenit. *κακοςόμαχα*, quæ stomachum lædunt. *κακοχυλά*, quæ mali succi sunt.

C A D

Cadmiam, & eius usum, & genera eius, lege apud Dioscor. libro. 5. capite. 75.

C A L A

Calabrix, pro sentice, a græco fortasse, cum Iulius Pollux inter uillarum septa maneret, genus unum quod *καλάυρων* inquit appellatur.

καλαβωτίσ. Lege, Crommion.

Calamagrostis, gramen hatundinum apud Dioscor. libro. 4. capite. 34.

Calamintha, Mentha, seu Hediosmos, apud Dioscor. libro. 3. capite. 39.

Calamintha syluestris, Scordium, apud Dioscor. libro. 3. capite. 123.

κάλαμοι. Lege. Harundo.

καλαμίδασ Græci proprie dixerunt acus ex harundine factas, quibus mulieres cincinnos & uelameta capitis uelarent; quod nunc æreis, aut argenteis fit.

Calamites, ranarum species in harundinetis, frutetisque roris linctu uictitans, sine uoce, omniumque minima & uiridissima; quæ si forte a bubus hauriatur, distendit eas. Hanc & Driopterem iuocari credimus a Plinio: quia inter frutices & arbores uescitur, teut. Laubfrosch. Est & genus uocalis, parua, scandentis arbores. Inuenitur & palustris, muta, inter uenena. Aristoteles ranas communes Tolmatias, aut Lymnæas, hoc est, lutarias & lacustres nominat. Varro luridam ranam dicendo, pro calamite uidetur dixisse: quamquam epitheton hoc ranarum omnium faciant Poetæ. Habetur & Batrachos halica, hoc est, piscatrix rana, sed inter pisces, Aristoteli, & Girroni.

Calamus odoratus in India nascitur. Melior est fuluus, dense coloratus, & qui assulose frangitur, plena araneorum fistula, albicans, lentus in mandendo, & adstringens, & cum aliquanta acrimonia amarus. Plinius lib. 12. cap. 22. Calamus odoratus in Arabia nascens, communis Indis atque Syriæ est. Marc. Verg. Qui odoratus Calamus dicitur a Dioscor. libro. 1. cap. 17. a Plutarcho in libello, quod Bruta ratione utantur, Arabicus dictus est: & quam natale

C A

solum Dioscor. adsignat, ille Arabiam de-
cernit. Quod & Theophr. indicat, & Plin-
nius, qui & in Arabia nasci confirmant.

Calamus arabicus, id est, odoratus, de quo
proxime supra.

Calamus aromaticus. sic Officinæ hodie uo-
cant Calamum odoratū, sed hodie nullus
habetur; et quod uulgus eo nomine uocat,
radix potius est, q̄ calamus, atq; uel acorus
est, uel alia quedam res nobis ignota. Ma-
nardus. Videant igitur hic myropolæ, ui-
deant Medici barbari, ne in perpetuum
imponant uulgo.

Calamochnon, id est, harundinum lanugi-
nem, A darcem Græci uocant: eius memi-
nit Dioscor. libro. 5. cap. 128.

C A L C

Calcaneum, scelos, & pterna, quasi patera
dicitur: quoniā *πατὴ ἔραυ*, id est, procal-
car: ut probat Eustachius. Vnde pterna ci-
uitatis, apud Lycophronem, pro basi.

Calcotar adustum, i. uitr iolum albū adustū.

Calculæ, purpuræ, a calculo maris mire
apto cōchylis, & longe optimo purpuris.
Dicitæ & purpuræ calculosæ.

Calculus pultarius, oris compressioris. In-
terdum percommode corpori aptatur ui-
ce cucurbitularum. Celsus lib. 2. cap. 10.

C A L D

Calda. Caldum ueteres dicebant, nos cali-
dum. Quod & Quintilianus adnotauit.
Martialis. Iam defecisset portantes calda
ministros. Caldor pro calore poni, auctor
Columella libro. 6. capite. 29.

C A L I

Calida mēbra in homine sunt, cor, sanguis,
spiritus (qui etiam temperatus asseritur)
iecur: exinde caro, musculi; deinceps re-
nes, & lyen.

Calidarium quid sit, lege Apnigeon.

Caluata uinea, teste Catone & Plinio, in
qua uites quidē sunt, uerū pauca, raræq;
ut in caluitio capilli. Nam & græcis loca
satis, fruticibusq; nuda, *φαλάκραι*, quasi cal-
uata appellantur: ut quæ nihil ferunt. A-
pud Columellam, Glabreta.

καλίτριχον, quod capillicium augmentat.

Calicles, Medicus.

C A L L

καλαί, latine, insectæ.

Callæi. Lege. *κάλαιοι*.

κάλαιοι, gallinaccorum barbæ.

C A

Callirion, Liliū, flos, apud Dioscoridem
lib. 3. capite. 115.

Callias, Solanum somniferū apud Dioscor.
libro. 4. capite. 76.

καλλιβλεφαρα, uide, Circumlitiones.

Callimerus, uide, Acetabula.

Callionius, piscis nomen, cuius fel inter alia
probat Diosc. lib. 2. Quidam pro Accipen-
sere accipiunt: alij pro lyco, & sacro pisce.

Callistei, apud Aegyptios, olim in acutum
reformati panes.

Callitrichon, Capillus ueneris apud Dio-
scor. libro. 4. capite. 137.

Callitriches, toto pene aspectu differunt a
simijs, barba in facie, cauda late diffusa pri-
ori parte. Hoc animal negatur uiuere in
alio, nisi in Aethiopia, quo gignitur celo.
Plinius libro. 8. capite. 54.

Callius mas, Tripolium apud Dioscor. li-
bro. 4. capite. 136.

Callus, est substantia lapidosa, & rigida, cō-
pacta quædam, alba, atq; exspiratione pri-
uata caro. Vnde etiam dolorem non sen-
tit. quippe cum neq; uena, neq; neruus in
ipsam pertingat. Curationem eius uide a-
pud Paulum lib. 6. cap. 77.

Callyrhyton. Lege, Struthum.

C A L O

Calor totum occupans corpus, febris est.
Gale, lib. de causis morborum.

C A L T

Calta herba segetum, flore purpureo.

C A L V

Calua, ea pars capitis quæ capillis inte-
cta est: cuius prior pars synciput, posterior oc-
ciput uocatur.

Calua, & Caluaria, idem. Sed & loca sepul-
turae publica dicuntur Caluariae, quæ græ-
ci Polyandria uocant.

Caluaria, Calua, *καλίον*, idem.

Caluitium, Ophiasis, & Alopecia nomen
latinum.

Caluitium, canicei cōtrarium, per inopiā fit
humiditatis, & radicis capillorū marcorē.

C A L X

Calx ex quibus lapidib. debeat parari, deq;
eius bonitate uel malicia, uide etiam Vi-
truuium libro. 2. capite. 5.

Calx colata, quæ uulgo liquefacta.

Celx Veneris, gebrant ertz.

Calx uiua quomodo paranda, lege apud
Dioscor. libro. 5. capite. 124.

C A

C A L Y

Calycanthemum, Volucrum, apud Dioscoridem libro. 4. capite. 15.

Calycanthemum, Periclymenon, apud Dioscor. libro. 4. capite. 16.

C A M

Camarus, Delphinium apud Dioscoridem libro. 3. capite. 82.

Cammaron, Mandragora apud Dioscor. libro. 4. capite. 79.

Cāmaron, Aconitum apud Dio. li. 4. ca. 80.

Cammarī, sunt quos Græci quoque Cammaros appellant, itemque Astacos.

Camelopodion, Prassium apud Dioscoridem libro. 3. capite. 118.

καμάρισις, quasi testudinatio, caluæ ictus est, in qua ossis pars aliqua in testudinis & cameræ formam suspensa relinquitur, atrinsecus a reliqua calua seperata. Lege, Fructurarum ossium differentia.

Camphota, ab Aetio Caphura, in odoramēta adhibetur, uulgo omnibus notissima, officinis præcipue; frigida in quarto gradu, arboris cuiusdam gumi.

καμψάνεμα, rosmarini species quædam, sed fertilior. Vide Dioscor. libro. 3.

Camachirus, medicus, citatur ab Galeno libro Simplicium.

καμωή, suffrago, poples, nodus.

κάμωη, id est, Eruca, uermiculus qui olera depascitur. Est aliud bestiae genus, quod in Libya Liber pater sustulisse fabulatur, ad Zambirram oppidum, tumulo in monumentum eius facti condito.

κάμωαι, Lege, Eruca.

C A N C

Cancamus, herba a Galeno dicitur, ab Dioscor. Cacalia. Nam Caucalis alia est. In quo etiam neotherici foedissime diffluctuant. Græci lignum quoque aridum Cancanon appellant.

Cancanum, secundum quosdam Lacca, & longe alia quæ de purpurarū floccis conficitur tinctoribus. Est & gumi quoddam genus, fluens ex arbore, Lacca dictum, tinctoris utile, Barb. in Coroll. 23. lib. 1. Dioscor. lib. 1. cap. Cyphi. Plin. lib. 12. ca. 20.

Cancer, est tumor inæqualis, asper, foedus, subliuidus, dolore infestans, absque ulcere interdum; quem etiam latentem nonnunquam appellauit Hippoc. qui scilicet curatione potius irritatur; interdum cum ulcere pro

C A

C A N C H

ueniens, Paulus libro. 6. capite. 45.

Cancherinon Lapathon, Lapathi ea species quam Oxalida uocant, uerus rumex.

καγχροφόρα δένδρα, omnes arbores sic uocantur apud Theophr. quæ καγχροφον ferunt: numerauitque in hoc genere idem scriptor, & Plinius abietem, laricem, pinum, piceam, tiliam, platanum. Plinius tamen pilulam interpretatur. caret latino nomine καχρυσος hæc, quemadmodum & Libanotis semen, quod unica interposita litera τῆν καγχρυσον uocant. Vocant & Canchryn, & Canchrydia idem Græci, molita primū, mox frixa hordea, magna nominū similitudine, & ob id præsentī semper dubitatione, quid in ea uoce intelligendum sit. Sollicite igitur agendū inter legendū, quā tam procliuis est lapsus, ne unā pro alia usurpemus.

καχρυσος, quid differat ab καγχρυσος, lege, καγχροφόρα δένδρα.

καγχρυσος, rosmarini semē, eius quæ inter fertiles & fructiferas recensetur. Dios. lib. 3.

C A N D

Candaulus, siue Candylos, mixtura ex carne cocta, pane & caseo phrygio, ut inquit Athenæus; siue ut Plin. ex lacte & melle.

Candelæ sunt, quacunque consistunt materia, scirpis, tæda, seuo, cera; ut mirum non sit, libros Numæ candelis inuiolatos tradi.

Candens, Lege, Albus.

Candidus, Lege, Albus.

C A N E

Canella, uulgo Cinnamomum, idque Italico idiomate, & a mercatoribus.

Canes Laconici, Arcades, Argolici, Cyrenaici, Libyci, Molossi, Indici, Castorides, Bretrei, Cretenses, Celtici, Alani, Diapponi, Parippi, Melitei, qui sunt, collige ex singulis nominibus sub sua litera. Autor uero omnium Pollux.

C A N I

Canina Brassica, Cynocrambe apud Dioscor. libro. 4. capite. 202.

Caninum malum, Mandragora apud Dioscor. libro. 4. capite. 79.

Canica, Furfur.

Canicaceus panis, panis furfureus.

Canicies, Lege, Capillorum affectus.

Canicies, ut inquit Aristo. pili est egritudo, aliquando quidē uitio corporis, aliquando cum senio nimio corpus in frigiditatem prolabitur.

C A

Caniculæ marinæ. Vide Plin. lib. 9. ca. 46.
 Canis. Plin. lib. 8. cap. 40. Garamantū regem canes ducenti ab exilio reduxere, præliantes cōtra resistentes. Propter bella Colophonij, Castabalensescq; cohortes canū habuere, et primæ dimicabāt in acie, nunq̄ detrectantes: hæc erant fidelissima auxilia, nec stipendiorū indigna. Pugnassee aduersus latrones canem pro dño accepimus. Fidelissimi, ut inquit Plin. ante omnia homini sunt Canes. Colum. lib. 7. cap. 12.

Canina appetenda, insatiabilis cibi cupiditas, apud Paulum lib. 2. cap. 52.

C A N N

Cannabion, Cannabis fatiua apud Dioscoridem libro. 3. capite. 166.

Cannabis syluestris, apud Dio. li. 3. ca. 166.

C A N O

Canocersea, Helxine, apud Dioscoridem libro. 4. capite. 42.

Canopicon, Pityusa, apud Diosc. li. 4. c. 176.

C A N T H

Cantharides, uermiculi ficorum & pyri, & rosæ. Quidam scarabæos pilularios, qui & Canthari, accipiunt, & ab Hippocr. Capriones uocantur. Plin. Est inquit, Cantharis scarabæus paruus, fruteta erodens. Cantharidum uenenum qua in parte regnet, non constat apud medicos. Quidam enim in pedibus, alij in capite affirmant esse. De eorum iuuamentis lege Dioscor. lib. 2. cap. 65. Plin. lib. 11. cap. 28.

Canthari, Lege. *κανθαρίδες*.

Cantharis, Fumus terræ apud Dioscoridē libro. 4. capite. 111.

κανθοι, duo anguli in oculis. Gal. in Isagogico. De ijs primo animalium, *κοινων δ'ε τῆσ ελεφάριδος μέρος τῆσ ἀνα καί ματῶ κανθοι*, d'ύω μὲν πρὸς τῆ ρινί δ'ε πρὸς κροτάφοισ, id est, pars communis superioris, inferiorisq; palpebræ Canthus est: quæ duplicem habet uterq; oculus, alterum iuxta nasum, iuxta tempora alterum.

Canthi domestici, Lege, Oculorū angulī. Lege item *σαντῆρες*.

Canthi syluestres, Lege. *σαντῆρες*.

C A N T

Canterij equi sunt, qui a rusticis uocantur Caballi; quibus adempti sunt testiculi. teuton. Münch. Apud Columellam genus est simplicis iugī, siue iugate uineæ, porrecto ordine quem canterium appellant, me-

C A

liorq; ea uino est, quando. si ipsa nō obumbrata, assiduoq; sole coquitur, et afflatū magis sentit, & celerius rorem dimittit, pampinationi quoq; omni facilior, super cætera deflorescit: utilius fit id iugum pertica, aut arundinea, aut funiculo. Colum. lib. 4. ca. 18. Hinc Canteriatae uites. Columella libro. 5. capite. 8.

C A N V

Canus, Lege. Albus.

C A P E

Caper syluaticus, Ambrosia herba, apud Dioscor. lib. 3. cap. 127.

Caphura, id est, Camphora, secundum Aetium, arboris cuiusdam gumī.

Capidula. Vide. Capis.

Capidam a Catone dictam inuenimus, ad lotium mouendū, iunipero similem; uerū quæ sit dicere coniectura nequimus.

Capillorū affectus nouē sunt, scilicet. Contorsio. Decoloratio. Quassatio. Fractio. Nutrimenti penuria. *ἀργοπία*, Canicies. Alopecia. Fluxio. Contorsio in extremitate est capillorū habitus, & connexio indiuisibilis, adeo, ut non possint auferri crines. Conquassatio aut hæc est, inæqualis crinium dissidentia, quæ fit forcipibus combinatis, aut tunc non dissimililis. Atrphia, id est, nutrimenti indigentia, est uehemens ex defectu gracilitas, propter quam non possunt crines crescere. *ξηρασία* autem est, quum lanuginosa est crinium superficies, similis his qui sunt puluere discissi & dissoluti. Defluxio capillorū, est decidentia sequens plarumq; deficientes: aut qui ex morbo longo conualescunt. Canicies, est mutatio crinium in alborem ante maturū ætatis tempus. Alopecia, mutatio crinium est in candorem, cum crines ueteres radicitus excidunt. Ophiasis, est mutatio coloris, similis supradictis, in multo dēfior, etiā cum tunc tortuosi fiunt, et caput diuiditur.

Capillaris, Trichomanes apud Dioscoridē libro. 4. capite. 139.

Capillus ueneris, Adianthon apud Dioscoridem lib. 4. cap. 137.

Capitis dolores ex spirītibus sunt. Hippoc. libro de flatibus.

Capis, idos, genus uasis. Inde Capidula. Capitatas uineas. Quæ crescunt in caput, & robur crassitudinis accipiunt in stirpe, dicuntur capitata. Quæ uero brachiorum &

C A

ramorum incrementis adolefcūt, brachia
 ta nuncupantur. Colum. lib. 5. cap. 3.
 Capitones. Lege. *καυθαρίδες*.
 Capitulum Martis, Eryngion apud Dio-
 scor. libro. 3. capite. 23.
 Capnia uitis, quæ uuam nigrā ex candida,
 et candidā ex nigra sine prodigio ullo fert.
 Capnitis, herba Fumaria Diosc. li. 4. ca. 111.
 Capnogorgion, Fumus terræ herba, apud
 Dioscor. libro. 4. capite. 111.
 Capnos in hordeis, Fumus terræ herba, a-
 pud Dioscor. lib. 4. cap. 111.
 Capnos, Fumaria, uel Fumus terræ, apud
 Dioscor. libro. 4. capite. 111.
 Capnitis, præter herbam Fumariam, etiam
 Cadmiæ species quædam.
 Capparaulæ. Lege. Tellinæ.
 Cappar, uel Cappar (nam utrumq; apud
 Palladium legitur) uulgaris, quotidianiq;
 usus in obsonijs; nascitur in Gallijs & Ita-
 lia, in Germania non adeo. Pingitur pluri-
 bus a Diosc. lib. 2. cap. 192. Plin. li. 3. ca. 23.
 Cappacorania, Bupthalmus, Diosc. lib. 3.
 Capreoli, uitium Clauiculae. (ca. 17.)
 Capria, Cappar.
 Caprea. Lege. Dorx.
κάπρου ἥπαρ, urfi hepar.
 Capra. Plinius libro. 8. capite. 50.
 Capræ. Vide. *φύσιν*.
 Caprificatio, Erismaismus, Sycasmos, idem.
 Caprificus, *ερίνος* græce uocata, q; in Eri-
 neo Thessaliæ oppido primum apparue-
 rit, ut Phocioni placet, longe ualidior est
 q; ficus, nullis fere uitijs obnoxia.
 Caprimulgi appellantur grandiores meru-
 læ aspectu, fures nocturni, interdium enim
 uisu carent. Intranst pastorum stabula, mul-
 gentes capras. Plin. lib. 10. cap. 40.
 Capnium, Aetius interpretatur Chelidoni-
 am herbam, & quæ circa sepes nascatur;
 cum uulgo, & testimonio etiam Dioscori-
 de pro Fumaria, uel Fumo terre omnes in-
 terpretentur. Vide Aetiũ sermo. 10. ca. 2.
 Caprinae bacca, stercora caprarum, apud
 Palladium.
 Capros. Lege. *φύσιν*.
 Capsella. Lege. Thlaspi.
 Capulam, & Cabellum, utrumq; pro uase
 accipe.
 Capulae. Vide, Capulatores.
 Capulatores, qui capulis oleum deplent.
 Sunt enim Capulae ansata uasa.

C A

καπυρά, retorrída & friabilis.

C A R

καράβοι, locustæ marine, cancrorum genus.
 Plinius libro. 9. capite. 31.
 Coracinus piscis, apud Oppianum, *παρα-
 τὸ κορόν τὸ μέλαν*, id est, ab uocabulo ni-
 gredinem significante.
κεραίτις. Lege. Ceraitis.
καραμβίδιον, id est, radícula, siue radix, uel
 raphanus.
 Caron, Athenæus Pastinacā maiorem es-
 se putauit, & multo præstantiorē sapore q;
 Pastinacam uulgarem, lib. 9. Dipnos.
 Carbo. Vide Celsum lib. 5. ca. 28. Serenus.
 Horrendus magis est perimit qui corpora
 carbo. Vrit hic inclusus, uitalia rumpit a-
 cerbus.
 Carbones fissiles. Steinkolen.
 Carbo. Lege. Exulcerationum quæ in ocu-
 lis nascuntur differ.
 Carbonatilia sunt, quæcunq; terræ plus q;
 fumū continent. 4. meteor. Aristot.
 Carthamum, nostræ ætatis medici Græci
 Cnicon appellant. Rura autē nostra Cro-
 cum saracenum.
καρχόδοντες, dentes asperi, & interiores.
 Carcinethron, Polygonum apud Dioscor.
 libro. 4. capite. 5.
καρκίνωμα, est tumor malignus & pernicio-
 sus, prædurus quidem, & exulceratus, aut
 minime exulceratus. Id uitium maxime fit
 in superioribus partibus, circa faciem, na-
 res, aures, labia, mammas sceminarum. In
 iecore uero, aut splene nascitur. Circa locū
 aliqua quasi puncta sentiuntur. Celsus li. 5.
 cap. 28. Est & oculi uitium eius nominis,
 in cornea oculi tunica rubens, & pinguis,
 incurabile frequenter.
καρκίνος, Cancer.
καρκίνος ποτάμος, Cancer fluuialis.
 Cardamine, uel Cardamina, sic quondam
 dictum alterum Sisymbrium fuit, quod si-
 mile in gustu & sapore nasturtio sit.
καρδάμων. Lege. Cardamum.
 Cardamine, quæ alio nomine Iberis uoca-
 tur, odorem ac saporē cardami habet, hoc
 est, nasturtij. Multa aut ubiq; nascitur, ma-
 xime tamen circa uetera monumenta, mu-
 rosq; & circa uias, in locis incultis. Folia
 aut habet nasturtij, uere quidem uirentia,
 & nasturtio multo maiora. Longitudo ue-
 ro caulis cubiti parui est, aut paulo ampli-

or. Aestate florem lacteum promit, & tunc efficacissima censetur. Semen fert quod minimum, atque id ipsum pro totum caulem nascitur. Radix acerrimum habet odorem, & nasturtio simile. Aetius, sermo, 12. ca. 2. καρδωμίου, Sisymbrium.

Cardamomum Arabes Cordumeni uocant, de alia re sub Cardamomi nomine pertractantes. Quae nam uero res ea sit, Oedypo eget coniectore: quoniam nullum de ea scribentem graecum autorem affert Serapion. Ex quo fit, ut existimem, uel rem esse nouam, hoc est, quae post Gal. tempora in usum uenerit medicorum: uel errasse in ea non solum interpretes, sed & ipsos autores. Nisi forte quispiam putet, cum Plinius quatuor cardamomi species enumeret, de duabus, capite de cordumeni, de reliquis, capite de cardamomo ab Arabibus scribi. Auerrois tamen, 5. lib. sui Colliget, quoddam cardamomum inter medicinas post Gal. repperas connumerauit, cum superius inter eas quae a Galeno pertractantur, de alio conscripisset. Ego tria seminum genera uidi, quae pro cardamomo feruntur, inter quae nescio an unum sit quod uere Cardamomum dici possit. Haec Manardus. Vide Theophr. lib. 7. Gale, lib. 7. Plin, lib. 12. ca. 13. καρν, caput.

Cardamomum, alijs Cynocardamum, alijs Iberis, alijs Cardaminaca, Aegyptijs Semeth, Romanis Nasturtium dicitur. Nomen a narium tormento inuenit, uigoremque uel prouerbio significat, iubente, Nasturtium edendum inertibus, quasi torporem excitet, animumque obacuet. De Cardamo uide Dioscor. lib. 2. Plin, lib. 20. ca. 13. lib. 19. ca. 3.

Cardamomum, Geranii genus alterum, apud Dioscor. lib. 3. cap. 130.

Cardamomum ubi crescat, uide apud Theophrastum lib. 9. capite. 7.

Cardamomum quoque uocatur Lepidium: de quo uide Manard, lib. 9. epist. 3.

καρδαμωτική. Lege, Iberis.

καρδία, uel Cardiaca passio, ἀπὸ τὰς καρδίας, sic dicta a corde; uel potius ab ore stomachi: non quod illam quidem passim sustineat cor, sed stomachus, & periculum sit, ne attingat cor. Nam Cardia, uentriculi pars est superior.

Cardiacus merbus, est innati spiritus consumptio & remissio. Fit autem, ore uentriculi

male affecto, aut ipso stomacho cum sudoribus. Nonnulli autem potauerunt, corde inflammato hunc fieri affectum; hi Cardiacum affectum, uel syncopin, id quod contingebat, uocauerunt. Gale, de Definit.

Cardialogia, cordis dolor.

καρδωγμός, dolor stomachi ex erosione, Cardiaca passio.

Cardos uocabant antiqui pecorini generis, quae post, CL. diem in lucem edebantur.

Carduelis, auium minima, imperata facit; nec uoce tantum, sed pedibus & ore pro manibus. Plin. lib. 10. cap. 42.

Cardus fullonum, Dipsacos, apud Dioscor. Carduus, qui Scolymos, pingitur ab Dioscor. libro. 3. capite. 15.

Carduus marianus, Chamaeleon albus, Dioscor. libro. 3. capite. 9.

Carduus pineus, Chamaeleon albus Theophr. Gazae; sed falso, ut probat in Corol. Bar.

Carduus ueneris, Dipsacos, Dioscor. li. 3. c. 11.

Carduus niger, Chamaeleon niger, apud Dioscor. libro. 3. capite. 10.

Carbas, uentus ad dextrum Solani. Vitru.

Carex, qua mollissime texuntur cathedrae, folio fere harundinis, uliginoso & palustri solo plurima. Seruius caricem describit acutam, & durissimam, sparto similem. Vergil. Tu post carecta latebas.

καρβαρικά, quae caput grauant.

καρδίου μωγισκίου. Lege, μάκρη.

Cariosa, putrida, exesa, situ, senioque corrupta. Caries putrilago est ex uetustate. Cariosi dentes dicuntur putridi, foraminatique. Columella libro. 4. capite. 26.

Cariosus, a carie. Est enim Caries putrilago & uetustas.

Carna, dea erat in latina historia, quam uitalibus humanis praesse credebant. Ab ea petebatur, ut inquit Macrobius, ut iocinera, & corda, quaeque sunt interanea omnia salua conseruaret. Huic templum dicauit Brutus, qui cordis beneficio publicum statum emendasset.

Carnosi generis plures sunt species. Prima quidem, quae proprie uocatur caro, quam scilicet nusquam inuenies in corpore per se, sed est perpetuo musculi pars. Ab hac cuiuscumque uisceri propria substantia est. Eam Erasistratus Parenchyma uocat. Vide Gale, de temperament. lib. 2. folio. 18.

Carniuora animalia, quae crudis carnibus ues-

cuntur, ut hyena, crocodylus, leo, lupus, pardalus.

Carnopes, locustæ sic dictæ ab Oetensibus. Caro quidem ex sanguine est calida, & humida, molliciem corpori tribuens.

Caro arborum quæ sit, require ex Theophrasto lib. 1. cap. 4.

Carobachates, Lege, Achates.

Caros, barbæ Cardamomum.

κάρως, a Caribus nomen inuenit, qui primū mercenarij fuere, & corruptionē, & mortis sortem arguit ubi inceserit hominem.

κάρως, id est, sopor, quoniam ita affectus est eger, ut neque sensus, neque motionis munere fungatur, spirandi tamen facultas haudquaquam læditur. Fit autem, Hippoc. teste, musculis corporum affectis, potissimum in morbis acutis. Galen. de locis affectis li. 4. c. 2. Significat autem non modo stuporē, sed et quamlibet capitis grauitatē. Sic enim a capite κάρως Græci nominauerunt, in qua parte fit. Nihil autem differt a Lethargo, nisi quod in Caro præcedit febris uehementior; in Lethargo ignauior sequitur. Præterea κάρως accidens est plerumque aliarum egritudinum, ut comitialis, fractæ caluæ, uel febris. Lethargus uero propriam causam habet, Columella, Festus, & Vergilius etiam Veternum uocauerunt, ut Verg.

Nec torpere graui passus sua regna ueterano, Colum. lib. 8. ca. 10. Hæc omnia Gal. græce, λήθαργος καταφορά ἐς ἡβεία ἢ δισανὰ κλητος, id est, Lethargus est in somnum delatio profunda, & incurabilis. Lege, Ve-

Carotæ. Lege, Tenontes. (ternosi. Carota, pastinaca syluestris. Dio. li. 3. ca. 57.

Carotica uenæ, quæ in collo sunt, ut inquit Gal. li. de Iuuamēto anhelitus; quas si quis comprimat, corruit homo dormienti similis, sequiturque corporis totius immobilitas. Earumque itē mentionē facit Arist. li. de Animalib. 3. & quia scinduntur primū, σφραγίτιδες appellari scribit, id est, iugulares.

Carpathon, Periclymenon. Dio. lib. 4. c. 16. Carpesia, herba uenenosa. Paul. li. 5. ca. 44.

Carpheotum, Thus electum.

κάρπυ. Lege, Carpus.

Carpus, alicubi Balsami, alicubi etiam pro Fenugræci semine usurpatur.

Carpos, finis ossis parapechij. Plinius uocat Brachiale, ossibus compactum octo, Cui quod præiacet, Procarpion uocant.

κάρπος ἄτογος, semē stupidū, & imbecille.

κάρπυ χλωρόν, semen uiride.

κάρφος, stipulam, & eam quæ in frugibus aruerit herbam significat. Quidam pro foenugreco accipiunt.

κάρταγμα, ossis fractura, uel disruptio mē. Cartamus, Cnicus. Dio. li. 4. c. 200. (bri.

Cartilagines, sunt corpora terrestria sine sensu, ossium imago, ossibus quasi similia, Adiacent in ipsis articulis plerumque.

Carty, Tithymalus, apud Dio. lib. 4. c. 168. κάρνα πόντικα, id est, nuces auellanæ.

κάρνα βασιλικὰ, id est, Regiæ nuces. κάρνιον ἔλαιον, oleum nucum, uel e nuce iuglande. Eandem uim habet, quam & Balaninum.

καρυκία ἢ καρίκευμα, cibus cum aromatibus conditus, uel condimentum.

Carum, siue Caros, siue Carium, uulgaris noticiæ, ut inquit Dioscor. lib. 3. cap. 63.

Carion, Eryngion, apud Dio. lib. 3. cap. 23.

Caryotidum, siue Caryotarum tria faciunt genera. Primas, quæ uocentur Nicolai, sic-

ciores, amplitudinis uastæ, ut quæ cubitorum quaternum longitudinē compleant; ab Augusto ita primo nominatæ, in honorem Nicolai Peripathetici Philosophi, crebro eas ad se missitantis, ut inquit Athenæus. Alteras minus speciosas, sed sapore Caryotis proximæ sorores. Postremas nimio liquore madidas, rumpente se pumo in parente ipsa.

Casale, Vocabulum id infrequens apud scriptores, significatque locum, ubi purgamus uentrem. M. Varro decenter nominauit fellam familiarem, Columel. lib. 2. cap. 15.

Caseum Græci τυρόν uocant. Eius discrimina pulcherrime Antiphanes Poeta expressit. χλωρόν, hoc est, recentem, atque mollem, qualis in fiscella fertur. Ob id fiscellis uocatis, quia inde caseum illiguriunt. ξηρόν, id est, aridum, atque ut Iulius Pollux interpretatur, macilentum. κόπρον, id est, prædurum, & contusum. ξύρον, id est, tensilem, atque rasilem. τμήτον, id est, scissile. πήκτον, id est, coagulatum, colustratumque. Nam eum qui acescere incipit, & lacte ficulneo coierit, Opian uocant.

Caseum Phrygium, Aristoteles ex equino & asinino lacte confici solitum scribit.

Caseus fumosus, fumo maceratus.

Caseorum uaria genera, uide apud Plinium

lib. 11, cap. 42, Herm. Barb. in Coroll. li. 2, & prox. supra.

Cafeus Gallicus, Laus apud priscos erat præcipua caseo Nemaufensi (sic em̄ a ciuitate Gallie nominatur) cuius meminit Plin. lib. 11, qui scribit, Caseo Nemaufensi fuisse commendationem, sed musteo tantum, & recenti. Vide Columel. lib. 12, cap. 56.

Cafeus ex quibus fit, deq; eius natura, uide Dioscor. lib. 2.

Casia, frutex qui iuxta Cinnami cãpos nascitur, sed in montibus crassiore sarmento, tenui cute uerius quã cortice. Amplitudo fruticis trium cubitorũ. Plin. lib. 12, cap. 10.

Casie plura sunt genera, ut inquit Dioscor. iuxta odoriferam Arabiã gignitur, crassi corticis, sarmēticiq; folijs piperis. Eligenda est fuluescēs, pulchri coloris, Coralij emula, longa, crassa, fistulosa, gustu mordens, & aliquanto feruore adstringens. Aromatica uinoso odore; cuiusmodi est, quæ ab incolis Achy *ἄχου* uocatur, ab Alexandria mercatoribus Daphnitis *δαφνίτις*. Huic præfertur crassa purpurea, & nigricãs Zigir nomine, quæ rosam odore imitatur, cuius in medicina est usus. Secundum locũ tenet antedicta, Tertia, cui Museletico blasto nomen est; reliquæ uiles, & quæ apheum dicitur, nigra, insuauis, cortice tenui, & quam Darcon & Citton uocant barbaro nomine. Plura & lōge præclarissima de Casia Plinius lib. 12, ca. 19, & 20. Theophr. lib. 9, cap. 4, 5. Barbari Corollarium quia summam complectitur omnia, adscripsimus. Cassiam Theophrastus fruticem magnitudine salicis amerinæ prodidit, sed multis, surculosiq; brachiata ramis. Crassi ore q; Cinnamomũ sarmēto, præterea neruosissimam, & solo cortice commendabilem, qui ei cutis tenuitate obducitur. Neq; aliter detrahitur, q; si præfutas corio bubalo uirgulas bicubitas, enati uermes eroferrint. Cortice tuto, intactoq; propter amaritudinem, odorisq; acrimoniã futuro. Hæc iuxta Cinnamomi campos in Aethiopia Troglodytis permixta connubio, sed in montibus nascitur. Dissentit a Dioscoride Plinius, Theophrastum (ut arbitror) secutus, quod Dioscorides crassum eius corticem esse scribat; illi cute uerius q; cortice uestiri tradant, quæ conteri, atq; in Cinnamomo leuari, exinaniriq; præcium sit. Am

plitudo fruticis cubitorum trium, ut idem Plinius existimat. Color triplex, cū primũ emicat, candidus, pedali mensura. Deinde rubescit addito sesquipedo. Ultra nigricãs; quæ pars, inquit, maxime laudatur, ac deinde proxima, damnatur uero candida. Eligendã recentẽ maxime, & quæ sit odoris mollissimi, breui tunicarum fistula, & non fragili, quæq; plurima minimum ponderis faciat. Ceteræ notæ congruunt. Lactã uocant talem barbaro uocabulo. Alia est Balsamodes ab odore dicta, sed amara, ideocq; utilior Medicis. Hanc esse, quam Dioscorides Zegir, & Galenus Gizer, Aetius Ozem uocarunt, haud multum absuquin credam. Nominat & Mottoden Galenus speciem Cassiæ uiribus proximã appellatq; Gizer. Nigra unguentis expetebatur. Precia nullis tam diuersa. Optimæ in libras, 40, ceteris, 15. His addidere Mango nes, quam Daphnoiden uocãt, Isocinamõ cognominatã, præciumq; eius faciunt, 300. Adulteratur Styrace, & propter similitudinem cortice Lauri surculis tenuissimis. Forteq; Daphnoides eadẽ sit Cassia, quã Daphnitin a mercatoribus uocari scribit Dioscorides. Fabulę sunt, Cassiam, Cinnamomumq; nidis auitũ decuti plumbatis sagittis, aut circa paludes quasdã colligi, propugnante diro serpentiũ genere, ut Theophrastus ait, uespertilionumq; ut aliq. Sciendũ, quod ubi nos in Dioscoride cõuertimus quandã haberi Cassiã redolentẽ hircinũ uirus, Mauritanĩ odorẽ porri transtulerunt, Præfizusan, nõ Tragizusan legentes. Vtra lectio sit uerior, experti iudicet. Non conuehitur modo Cassia præterq; rarissima inter Xylocinnamomi fasciculos quandoq; inuenta nigricie argumẽto. Cassiam Latini correpta priore syllaba pronunciant, etiamsi apud Græcos fere omnes geminata consonante scribitur. Vergilius: Nec cassia liquidĩ corrumpitur usus oliui. Habetur & Cassia odoratã genus herba, ut in thymelæa, siue potius chamelea demonstrabimus. Aliud etiamnum genus est, quam ætas nostra Cassiam appellat, & cognomento fistulam, ab aromatica, lignæ uel discriminatã, ueteribus ignotã perinde ut fere nobis modo lignæ, alioquin in nostro quõdam orbe sericẽpta, extremiq; imperij Romani margine, qua Renus al-

luit. Viuere in aluearijs apum solita, etiã si color aberat ille torridus sole, atq; ob id idem ille odor. Cæterũ scire oportet, si qñ Cassiam Syringa, hoc est, fistulam, in antiquis autoribus legere contigerit, non pro ea capiendam esse, quæ nunc Cassia fistula dicatur, colore rubro nigrans, laminis intus carnosus, quas parietinẽ discludunt, seminibus siliquæ ceratiæ, ad deijciendã bilem uisam mire ualens: sed pro lignea, siue aromatica, cuius una quocq; species ab ipso Dioscor. platea syrinx. i. lata fistula nuncupari cernitur. Cassius certe Felix, si modo liber eius est, qui circũfertur, appellatione fistulæ simpliciter, Cassiam odoratam, siue aromaticam intelligit. Inuenio tñ apud Græcos, autorẽ, qui Paulum & Oribasium ita loquentes induxerit, Cassia syrinx aduersus flauam bilem prodest, & item eos, qui præter naturam pallefcunt. Item anginas, & laterum dolores, & peripleumonicos. Hæc Paulus. At Oribasius: Refrigerari ea, inquit, iocinoris calores intemperatos. Hanc recentiores Græci calidam, & humidam abscessu primo perhibent. Idem fere Mauritani de Cassia qua bilis per aluum detrahitur, & propterea cathartice dici potest. Nã aromatica, siue lignea excalfacit, atq; siccat abscessu fere tertio. Porro Cassia cathartice partim in India, partim in Aegypto nascitur, folio iuglãdis. Alexandriẽ sibi uisam põticus Facinus retulit, dũ ista proderẽ. Siliquas habet prælongas, ac teretes, utrinq; fastigiatas, duo fere pedes proceras, carne intus nigra, gustu prædulci, sed plane medicato, ligneis distinguentibus mēbranis, & ossibus siliquarũ intercurrentibus, ut prædixi. Eligunt ponderosam, collucentẽ, plenã, et quasi cõcussis inclusa intus ligna nõ sentias. Negociatores in hortis Alexandriẽ nascentẽ præferunt. Iam & Asiẽ cõmunis facta dicitur. Seritur & apud nos, uerũ frustra: quia nec ad frugẽ peruenit, & celeriter opprimitur. Quid sit myrrha Cassia Hippocrati, cuius semẽ laudat uolumine fœminarum morbis dicato, *σμῦνης* iquit *κασσίας τὸν καρπὸν*, haud scio reddere, nisi quis pro smyrri herba cæperit, cuius cibo menstrua fœminarũ iuari constat. Strabo Cassiã odoratã e stagnis colligi, nõ solũ ex arboribus in Arabia felice, quosdam in India maiorẽ eius partẽ

existimasse prodit. Hæc Hermolaus.
 Cassia fistula. Lege, Casia.
 Cassia lignea. Lege, Casia.
 Caunia fistula. Lege, Casia.
 Cassia cathartica. Lege Casia.
 Casia uera quæ sit, uide Theoph. l. 9. c. 3. 4. 7.
 Cassiala, Hyssopus, apud Dioscor. lib. 3. c. 28.
 Cassum uocãt ab spacio, ut opinor, intus uacante. Vide, Pectus.
κασσυμα. Lege, Corium.
 Cassij cuiusdã Medici, meminit Celsus lib. 4. cap. 14. qui inuẽtor extitit nobilis Pharmaci, quod *κολλικόν* inscribitur.
 Cassiẽ adulteriũ, & quod hodie habeatur in usu non recta, uide in Herba. nostri tomo 2. & apud Manardũ, cuius uerba hæc sunt. Ex quo dicto intelligere quocq; licet, quantum uulgaris nostra Casia distet a uera, nihil cũ Cinnamomo habens cõmune: tetra cũ sit, inodora, et penitus aspernabilis, imo nihil habẽs quare Casia putari debeat: ut Dioscoridẽ, & Plinũ legenti, remq; ipsam in manu habẽti, facile cõstabit. Cassiã cũ dico, Aromatitẽ intelligo, quã Officinẽ Ligneam uocãt. Aliã em̃, cuius nũc cõmunis est ad aluũ leniendam usus, scio antiquis penitus incognitã. Inter illas, id est, Aromatites, ea esset eligẽda, quæ Gizi, nõ Gizir, ut putauit Herm. barbarico noie dicitur: quæ adeo similis est Cinnamomo, ut duplũ eius pro Cinnamomo, Gale. teste, poni possit, qui Quinto accedendũ non putauit: dicẽti non secus eos facere, qui carẽtes Cinnamomo, duplam Cassiam accipiunt, his qui dicent, dũ caremus phalerno, uel uino cretico, duplũ uilissimũ uini bibendũ: & eos qui similagineũ panẽ nõ habent, debere duos fursuraceos esitare. Non em̃ ait Gal. simile quid his faciũt, qui Cassiam Cinnamomi loco accipiunt: sed illis assimilantur potius, qui cũ forti careant uiro ad pondus ferendũ idoneo, duos ei substituunt debiliores. Hanc Gizi appellatam, theriacã imponere deberemus, & carentes Cinnamomo, pro simplo Cinnamomo duplã accipere. Fistularẽ aut uocatã, oĩm uilissimã, & propterea theriacẽ nõ imponendã scripsit Galenus, esseq; passim cognitã, exteriorẽ quidem corticẽ, quẽ Fistulam uocant, fortem habentem & odorẽ, & gustũ, interiora debilissima, adeo ut nullius sint utilitatis.
 Casta, Pæonia, apud Dioscor. lib. 3. cap. 159.

Castanea, quam Dioscor. Sardinam glandem, a Sardibus appellat, a Castano Magnetæ oppido, uelut Stephanus docuit in Apulia, non procul a Tarento. Castaneâ quoq; Latini & Græci appellauerunt, & glandium generis asserunt. Eadem & Iouis glans, item *λόπιμα*, & Euboica nux, et Balanus Sardinus, nuxq; Castanaica. Ex ijs Græci Pagonias appellant, quæ barbularum quasdam habent: nisi quis lanas potius earum intelligat. Sunt enim aliquæ pilis hirsutæ. Cæterum de Castaneis multo plura Dio. lib. 1. Plin. lib. 17. cap. 20. li. 15. ca. 23. Castaneæ pagoniæ. Lege, Castanea. Castaneæ Tarentinæ, faciles, nec operoso cibo, figura planæ.

Castaneæ Balanitides, rotundiores, purgabiles, maxime ac sponte profilientes.

Castaneæ Salarianæ, puræ, ac planæ.

Castaneæ Corellianæ, laudatior.

Castaneæ Meteranæ, ex Corellianis factæ, rubenti cortice.

Castaneæ triangulæ, & populares, nigræ, quæ uocantur coctiua, minima laude, patriæ commendatissima.

Castaneta caluescunt. Ex caluitio hominis cognosces, quomodo castaneæ, uineæq; caluescât. Nam sicut in capite hominis calui, uel nullus, uel rarus est capillus: ita Castaneta caluescere dicuntur, quando raræ sunt arbores Castanearum, & sine stirpibus, sine fructibus loca nudata conspiciuntur. Hæc inter se opponuntur, caluata, & frequentia: ut pro raro & infrequenti caluum accipias. Vide Colum. lib. 4. cap. 33.

Castinus Medicus, citatur ab Aetio sermone. 12. cap. 44.

Castorides canes, id est, castore nati & uulpe: ex quo Homer. eos *ἀλοπέκιδας* uocat. Casus, est causa per accidens eorum, quæ raro contingunt, & aliorum gratia.

C A T

Catableptus, in Affrica gignitur, tauro similis, aspectu terribilis, supercilij altis, atq; extantibus, oculis in recessu sanguineis, aliquanto minoribus quam boui, in terrâ semper aspicientibus: unde nomen illi datur, luba equina, quâ ad certamen arrigit. Si quando frendet, ore aperto, aera super caput haurit. Aelianus.

Catapotia, ad ipsa, quæ sitim restinguunt, in ore uidelicet sub lingua detenta. Est eorū

frequens usus apud ueteres Medicos. *καθετηρισμός*, urinæ prouocatio per *καθετήρα*, id est, fistulam urinalem. Modū eius docet Paulus lib. 6. cap. 59.

κατιάς, instrumentū, quo Paulus iubet demortuum fœtum extrahere: uel Hydrocephalum, ut idem appellat lib. 6. cap. 74.

κατοκοιλία, aluius, inferior uenter, in quo excrementa diutius remorantur.

κατοχή, uigilans sopor, ut per soporem palpebræ clauduntur. At in Catalepsi manent apertæ.

Catochitem lapidem primum Corsica insula generauit. Solinus cap. 7. atq; inibi de eo lapide multa.

Catochos, detentio, siue captio insensibilis animæ cū punctione totius corporis. Species autem huius sunt tres. Vna somniculosa, cui lethargus inest. Altera uigilans, huic adest tetanus. Tertia autem species, quam neq; perperam, neq; inusitate Catochon phreniticon aliquis dixerit. Fit autē ex mistiōe aggregationū catochi, et phrenitidis, quemadmodum tiphonia, quæ aut lethargus, aut suffocans, aut lethargicus affectus dicitur. Galen. de Definitionib. Græcorum Medici uetustiores uocauerūt *ἀπό τοῦ κατέχεσθαι*, quod est detineri, & occupari: & in eo malo cōstitutos, *κατεχομένους* nuncupauerunt: recentiores uero fœminino genere, sed non dissimili significato *κατοχήν ἢ κατάληψιν*, quasi detentionem, & deprehensionem dicat aliquis, nominauerunt. Paulus lib. 3. cap. 10.

Castella quid sint in aquæductibus, ignorare potest nemo, qui Vitruuium, uel Frontinum legerit. Nec aliud sunt, quam fluentis aquæ per formas & fistulas suas diuertacula, quibus aquæ decurrētis impetus edomatur, qui alias nimius, & grauis esset fornicibus.

κάσος, id est, Crocus.

Castor, Lege, Fiber.

Castores multi, & copiosi reperiuntur in Ponto. Solinus cap. 23.

Castoreum uocant Medici testiculos Castoris, uel fibri.

κάσος & *ὄρχεις*, Castoris, uel fibri testiculi.

C A T A

Cataclysmus aquarū illisio superna: græce, *κατακλυσμός*, id est, uehemens illisio aquarum.

C A

Catagnomicum, est signum ex quo cognoscitur effectus.

Catagnomonium, est interiorum & exteriorum significatio.

καταγματικά, ligamenta, & fasciæ, quibus rupturæ ligantur.

καταλήψις uocatur, quando cum uigilante sopore, posteriora cerebri magis molestantur.

Catangelos, Rubus, apud Dioscoridem libro. 4. cap. 147.

Catanchusa, idem quod Anchusa, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 26.

Catanance, Thessala herba, de qua Diosco. lib. 4. cap. 135.

κατάγμα, fractura, uel ruptura membri, uel os fractum.

Cataplasmata, doctius quam Emplastrum.

Cataplasmata Diatripermon, quod ex tribus feminibus constat, cymino, baccis lauri, & semine apij. Vfus eius in colica, apud Paul. καταπασμός, parua atq; simplex defricatio mulcendi cum quadam lenitate, ut inquit Cælius Aurelianus.

καταπέλτης, Catapulta.

Catapiromacia, per specula diuinitio: quod genus ludibrii hodie quoque obseruant.

Cataplasmata, constant ex floribus fere, eorumque surculis, & axungia.

καταπλαστικά, Cataplasmata.

Catapotiam, pilulam hodie uulgius Medicorum uocat.

καταπότιον, græcis dicitur, quod digitis, ori, & faucibus admotum, integrum, & qualiter a Medico præparatum est, glutitur, & deuoratur.

Catapsyxis, Cicuta, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 82.

κατάφορα, delatio in somnum profunda & inexcitabilis, in qua qui constituti sunt, omnium quæ dicuntur obliuiscuntur. Locus maliciosior est. Circa membranas tantum cerebri fit. Causa uero, pituita, frigidum humorem, frigore, humiditateque sua in somnum cogens, quo continue conuiuent, nec nisi ægre excitantur. Obliuiscuntur omnium quasi amentes. Oscitant crebro, & oscitantès aperto ore aliquando sunt, quasi claudere id oblitii. Gale, libro de Comate. In duas species partitur. Vtriusque proprium, ut oculos surrigere nequeant, sed grauentur, mox & collabuntur in so-

C A

mnium. Verum altera species profundum habet soporem, ac diuturnum, uerumque dicitur Coma.

Cataphoricus somnus. i. βαθύς profundus. Cataphysis, Psyllium, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 73.

Catharsis. Lege Struthium.

Cataracta, fluuiatilis auis, apud Aelianum, κατάψυξις, extrinsecus, & sine febre frigoris omnis noxa.

Cataracta, oculorum uitium, humorum effusio lentorum, inter corneam & chrystallidem congelatorum.

Catarrus, humorum multorum ex palati concauo defluxus, frequens per nares, uelut excrementum humorum, spiritusque excretus uocem reddat.

καταβρισμός, urinæ per fistulam urinariam, aut instrumentum detractio.

κατασαλτικά, sistitiua.

κατασαγμός, id est, grauedo, malum quod nares claudit, uocem obtundit, tussim siccam mouet: sub eadem falsa est saliuua, sonant aures, uenæ mouentur in capite, turbida urina est. Celsus lib. 4. cap. 2.

C A T E

Cateron, græce κατέρων, id est, purgans. Atque sic appellata est Illyrica Iris fortasse, quia ea olim usi in purgationibus ueteres sunt.

κατοικίδιοι ὄνοι ἢ πολύποδες, animalia quæ tactu conduplicant se in orbem, pilule rotundissimæ similia. Teut. uuand esel. καθεκτικη, uis retentiua.

Catechomenion, Cicuta, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 82.

Catellæ, diminutiuum a Catena.

Catholicōn, ab uniuersalitate sic dictum: quia indifferenter omnes humores euacuat. Habetur in officinis sub nomine Diacatholiconis. Vide Nicolaum.

κάψυμα, Lege, Corium.

C A T V

Catulum sacrificaueris. Tradit Plinius Catulos lactentes adeo puros habitos esse apud præcos, ut placandis numinibus hostiarum uice Catulis uterentur. Genito mane catulo, res diuina fit. In Canario sacrificio rutilæ canes imolabantur, pro frugibus: ut ita deprecarentur, propulsarentque seuitiam syderis Caniculæ. Columella libro secundo, cap. 22.

C A

Catulorum caudæ. Plinius mentionem faciens huiusce rei & loci, sic refert. Colum. autor est, si quadragesimo die quando sit natus, castratur morfu cauda, summusque eius articulus auferatur, sequenti nervo exempto, nec caudam crescere, nec canes rabidos fieri. Columella lib. 7. cap. 12.

C A T Y

κατυμάτωρ παλαία δέρματα, ueteres soleæ, uel coria duriora, quæ calceis munientis subduntur.

C A V

Caucalis, est pes gallinaceus. Lege, Pes gallinaceus.

Caucalis. Vide, Cacalia.

Caucos, idem quod Caucalis.

Cauda equina. Lege apud Dioscor. lib. 4. in dictione Hippuris.

Caudex, prima pars roboris, cui radices adherent. Teutonice, Der understam.

Caulis uocatur in plantis, in quod alimentum defertur, id uidelicet, quod supra terram simplex assurgit; quod in arborum genere caudicem uocare solemus. Theophr. Caulis Iouis, Aizoum, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 91.

καυλός. Vide Pecus.

καύμα, alias Sirialis, infantium nunc distillatio, nunc adustio. Nomen id habet uel a Sirio astro feruentissimo; uel a Siris, ut Aetius refert, hoc est, cauernis; quoniã inflammatio sit circa cerebrum, et tuniculas eius. Consequitur uero cauitas oculorum, cum pallore, & corporis siccitate. Euenit interdum etiã non pueris.

Causa coniuncta, Lege, Causarum alia procatartica.

Causarum alia est procatartica, id est, euidens; alia synectica, id est, coniuncta, siue continens; alia præcedens, siue interna. Procatartica est, quæ dum aduersam ualitudinem creauit, separatur: ut canis mordens, scorpio pungens. Causa coniuncta est, quæ cum præsens est, eius quoque effectus adest; cū uero desinit, etiã effectus euanescit: ut lapis in uesica, unguis in oculo. Præcedens causa est, quæ a procatartica præparatur, & adiuuatur. Vel est, qua aucta augetur, & qua sublata aufertur effectus. Perfecta, quæ eundem in seipsa finem facit.

Causæ abditæ in medicina uocantur, in qui-

C A

bus requiritur, ex quibus principijs corpora nostra sint, quid secundam, quid diuersam ualitudinem faciat. Celsus lib. 1.

Causæ euidentes in medicina uocantur, in quibus quæritur initium morbi, calor attulerit, an frigus, fames, an satietas, & quæ similia sunt.

Causas omnium morborum, lege apud Hippocratem libro de Flatibus.

Causæ morborum sunt, spiritus, & aer. eodẽ. Causa est, ad quã aliquid sequitur. Ad eam uero aliquid sequi, est ex ea, per eã, ab ea, aut eius gratia aliquid fieri.

Causa in actu, quæ simul cū effectu existit.

Causa in potentia, quæ non simul cum potentia existit.

Causa efficiens uocatur, a qua aliquid fit.

Causa finalis est, gratia cuius aliquid fit.

Causa formalis est, per quã res habet esse. Nam dat esse rei, & eam conseruat in esse. Ipsa namque præsentis res est, & ipsa fugiente perit.

Causa per se uocatur, cum aliquid suapte natura sit, causalitatis nomine pariter est expressa.

Causa per accidens, quæ ad effectum eum non ordinatur, aut causalitatis nomine minime est expressa.

Causa materialis, ex qua cū aliquo aliquid fit, uel ex qua cum forma fit compositum, uel in qua aliquid fit ut in subiecto.

Causa propinqua est, quæ particulari nomine designatur; aut inter quam et effectum haud multè interiacent causæ.

Causa remota, quæ nomine communi designatur; aut inter quam & effectum multè interiacent causæ.

Causus, a quibusdã Dipsas, sic uocatus est, ut inquit Aetius serm. 13. cap. 22.

καύσος, febris, quæ cum multo ardore, nullam corpori remissionem adfert, linguam siccant, nigro colore reddit, ingentemque frigidum appetitum facit.

καύσου ποικτικὰ, siticulosa, & stuosaque. Cauteres, eadem quæ & Cauteria.

C E C

Cecias, uentus. Vide, Thrasteas.

κεκαυμένα, combusturæ, uel ambusta.

Cecilia, nomen est serpentis. Quidam apud Plinium mendose legunt, cecos serpentes, cum legendum sit, Cecilias. Columella libro sexto, cap. 16.

C E

κηκίς, id est, Gallia.

κεκαυμένα ἑρία, lanæ uisæ.

C E D R

Cedrelate, id est, Cedrus magna.

Cedraëleon, id est, oleum ex Cedro.

κεδρία, pix Cedrina. Optima est, ut inquit Dioscor. quæ crassa, perlucida, ualidi odoris, quæ dum effunditur guttatim, modo destipata coit. Vide Dioscor. lib. 1. Significat & Cedri resinam, a Cedro magna.

κεδρίδες, Cedri fructus. Excalfactoriam uim habēs. Lege Dios. li. 1. dicti. Cedrus.

Cedrium, succus Cedri e tæda eius concisa furnis, qui primus aquæ modo fluit in canali. Nam sequens liquor, pix iam, nō Cedrium est. Sed confundunt autores, nunc pro resina, nunc pro sudore tædarum, nūc propice, Cedrium & Cedriam uocantes, Cedrio inuncti libri, a tineis & carie uindicantur. Damnat eius usum Plinius: propter ancipitem eius proprietatem, uiuentia perimendi, & perempta custodiendi. Cedrio nanq; tanta uis est, ut in Aegypto corpora defunctorum eo perfusa seruentur. Plin. lib. 16. cap. 12.

Cedrinus liquor, qui ex destillante arbore quasi resina destillat. In qua appellatione uariant magnopere ueteres. Nunc oleum liquorem hunc, nunc Cedriam, nunc Cedraëam, nunc genere mutuo Cedrium appellantes, liquoremq; siue resinam hanc, & ex ea factum oleum, cōmuni appellatione miscentes. Sunt tamē qui Cedriam fœminino genere, & Cedrium neutro, sic discernunt: ut illam crudam ex arbore lectā intelligant: hoc uero ex cedri materia concisa, & in furnis accensa, picis modo defluens, & exæptum.

κεδρίδες, fructus Cedri.

Cedrinus liquor. Liquor picis qui aquæ modo fluit ex tæda dum coquitur, Cadrium uocatur: cui tanta uis est, ut in Aegypto corpora hominum defunctorū eo perfusa seruentur. Est etiam oleum cedri, quo peruncta materies nec tineam, nec cariem sentit. Hinc illud Epigrāmatorij. Cedro nūc licet ambules perunctus. Cedriam quoq; accēpimus appellari humorem manantē ex ambusta picea. Colu. lib. 7. cap. 12.

Cedromælon. Lege. Malus medica.

Cedrosus, uitis alba, apud Dioscoridem libro. 4. capite. 194.

C E

Cedrus, arbor magna, similis Iunipero, nisi quod folium Iunipero acutū, spinosum & durum, Cedro simplicius & mollius. De Cedro plura Dioscor. lib. 1. Plin. lib. 13. ca. 15. Theop. lib. 4. ca. 6. Lege. Malus medica.

C A E

Cæpus, facie satyro similis, cætera inter canem & ursum: nascitur in Aethiopia. Autor Strabo. libro. 17.

Cæta, Calamintha, secūdum Strabonem: qui nonnullos existimare uult, Lacedæmonem ab Homero non Cætoelsam a magnitudine, sed a Calaminthæ copia uocari.

C E L

Cele, tumor comprehendens aliquem in scroto tumorem. Omnis equidem tumor in scroto, Cele appellatur.

Celeres equi qui fuerint, lege in dictione Desultorij.

Cælius Aurelianus Siccensis, medicus, scripsit libros Responsorum.

Item de morbis Mulierum.

Libros aliquot Epistolarum græcarum ad Prætextatum.

Libros Adiutoriorum.

Libros Pharmacorum.

Libros celerum & tardarum passionum.

Celoma, ulcus in oculi cornea tunica, latius quæ bothrium, sed profundum minus. Auicē. Lilimie uocauit.

Cellarij dicuntur, qui ex cella promptuaria, siue ex cellario promunt necessaria familiaria: uocabulo Plautino promus & candus nominantur. Colum. lib. 11. cap. 1.

Celticum nardum, uel gallicum, Officinæ uocant Spicam Celticam.

Celtici canes, ex Gallia, Britanniaq; uenientes, odoratu & cursu præstantes.

Celtis, arbor, quæ & Fabæ græca, uel Syriaca: quæ autore Theophrasto, fructum fert magnitudine fabæ.

Celtis. Lege. Lotos.

C E M

κεμάς. Lege. Cemas.

Cemas, græce κεμάς, Hinnulus, cerua, siue quod idem νεβρός. Quamquā κεμάς no lunt progredi in pascua. Damam græce νεβρόκαυ, Aristoteles, & idonei fere omnes a ceruo nō destinguunt. Alij primogenitos tñ ceruos procas uocant. Ab hoc animali procōnesos quoq; appellata est. Nam Ophion, quod Sardanīa quōdam ferebat,

C E

interisse creditur, ceruus non erat, sed animal pilo ac denti simile, ceruo minus. Bar. Cementum, unde Cementarij parietes, Vitruuius et Plinius lapidis genus est uulgarij, quo cum alibi, tum Romæ utuntur, exciso monte aliquo, uel effosso. Fodinas quoque ipsas rustici Cementarias uocant.

κέχυμαι, conchulæ quædam marinæ, quæ uocantur hiantes.

Cemos, Leucopodion apud Diosc. li. 4. c. 132

Cemos, Hedera. apud Dioscoridem lib. 2. capite. 199.

Cemphos. Lege, φινίσι.

C E N

κεγχραμίδιον, minuta grana in ficis.

Cenchris, auis. Plinius libro. 10. cap. 51.

Cenchrites. Lege, Acontia.

κεγχροσ, milium.

Centaureum maius. Euricius Cordus doctus homo, in libello suo de Theriaca, existimat esse eam quam hodie impostores illi agyræ pro Rhapontico diuendunt. Quod si ita habeat, non admodum difficilis esset paratu, non minoris precij quæ etiam uerum Rhaponticum. Laus eius est apud Plinium lib. 25. Vide nostrum Herbarium.

κενέωρ, uentris pars quæ est inter latera.

Centaurea, & Melampodion, idem.

Centaureum magnum, Narce. Dioscori. libro. 3. capite. 7.

Centaureum minus, satis uulgata herba, describitur, ab Dioscor. lib. 3. cap. 8.

Centipes marina, Scolopendra ipsa.

Centipedes. Lege, σκολόπενδρα.

Centipeda. Lege, Onos.

Centrinæ, culices in ficub. fucis apum ignauia, maliciaque similes.

Centonalis, Ruta syluestris apud Dioscor. libro. 3. capite. 51.

Centones, ex pannis, uel lanis diuersorum colorum in unum condensatis, uel consitis fiebant.

Centonica, Vurmkraut.

Centonicum, id est, Absinthium marinum, apud Dioscor. lib. 3. cap. 26.

Centumcapita, Eryngion Hispanice, apud Dioscor. lib. 3. cap. 23.

Centunculus, Gnaphalium apud Dioscor. libro. 3. cap. 131. Prolixe admodum de ea Leonicens, libro de Errorib. medicorum: & nos in Herbarij nostri Tomo secundo differuimus.

C E

C E P

Cepa muris, Scylla, uel Squilla.

Cepa. Lege, Crommion.

Cepæ Creticæ, dubitatur an eadē sint quæ Ascaloniæ: quia satis capiri soleant, sed distant sapore tantum dulci.

Cepa Pompeia, & Cepa Morsia simplex, quæ uocant Vnionē rustici, ea est quæ non fructificauit, nec habuit soboles adherentes.

Cepæ syluestres nullæ reperiuntur. Vnde errant, qui apud Aristoph. Thymum, pro cepa syluestri interpretantur.

Cepa mentem lædi, scripsit Hippoc. & conspectu potius, quæ esu commendauit.

Ceparum diuersa genera alia, uide apud Plin. lib. 20. Theophr. lib. 8.

Cepe Sardiæ, albæ.

Cepæ Gnidia.

Cepæ Samarhraciæ, albissimæ.

Cepæ Getaniæ, omnium minimæ, sed prædulces.

Cepæ Fissiles: quæ sic appellantur, quia hinc cum sua coma inertes relinquuntur, & folia uere detrahunt, his denique diuisuris alia parte inferiore subnascuntur.

Cepæ Ascaloniæ, uelut steriles sunt ab radice, nec parte alia crassescunt.

Cepæa, Portulacæ similis herba, apud Dioscor. libro. 3. capite. 169.

Cepina, id est, Cepa, satiorum ceparum: eo inclinatione Cepina dicta, quo Rapina prolatione raparum. Colum. lib. 11. cap. 3.

Cepos, Cotyledon apud Diosc. lib. 4. ca. 93.

Cepphos. Lege, φινίσι.

Cepulæ, idem quod Cepe.

C E P H

κεφαλή, caput.

κεφαλοκρουσην appellatum, quod uidelicet capiti molestius, ut opinor, instrepat.

κεφαλαλγία, κεφαλήσ πόνος ἢ ὀδύνη. i. capititis dolor, qui aliquando in nobis, ex solo malo temperamento corporis, aliquando ex nimia humorum copia, aliquando ex primitiua & foris accidente: ut sole, frigore, ebrietate, ictu.

Cephalæa, dolor aapitis, qui multum temporis durat, non recens, sed diuturnus, non plus, non minus. Morbus inquam capitis dolorē intolerabilem per circumitum redeuntem gignēs: ita, ut qui sic affecti sunt, tinnire aures sibi putent. Oculi eorum rubescunt, eminentioresque apparent, exten-

dunturque cum hisdem que in fronte sunt uenis, ac facies tota rubet: græce κεφαλαία.
Cephalicum medicamentum, quod carnem producit.

κεφαλωνεία, capitis dolor commoto cerebro: atque alio nomine dicitur ab Galeno κρόταφος, quod significat tempus, capitis partem.
Cephaline, lingue portio qua gustus potentia inest.

Cephalos, Daphnoides apud Dioscor. libro. 4. capite. 149.

Cephalotos, Thymus, apud Dioscoridem libro. 3. capite. 42.

Cephalotus, Porrum capitatum, sic dictum, quod maiorem uim habet. Est & quod sectiuum Porrum uocant.

Cepheus. Inter sydera Cepheus, quem Aethiopum regem fuisse tradunt, Andromedæ patrem: quæ Ceto proposita, a Perseo liberata est: qui omnes inter sydera recepti esse memorantur. Cepheus, ut ait M. Cicero, sequitur manibus passis terga septentrionis. lib. 11. cap. 2. Colum.

Cephus, posterioribus pedibus humanis, prioribus uero maioribus humanis. Plin. libro. 8. capite. 19.

Cephalicum emplastrum, sic dictum, quod capiti fracto conuenit. Celsus. lib. 5. cap. 19.

C E R

Cera, radicis nomen, de qua in rebus gestis a Cæsare mentionem facit Horatius. Hæc lacti admixta leuasse dicitur inopiam, similitudine representata panis: meminit & Plutarchus, sed nomen herbarum non prodit.

Cera græce κήρος, fit expressis fauis, sed ante purificatis aqua, et triduo in tenebris siccat, quarto die liquatis igni nouo fictili, aqua fauos regente, cum sporta colatis. Rursum in eadem olla coquitur cera cum eadem aqua, excipiturque alia frigida, uasis melle circumlitis. Optima quæ Punica uocatur.

Ceram candidam facere, nihil aliud est, quam facere Punica ut sit. Hæc medicinis utilissima.

Cera addito chartarum cinere, nigrescit.

Cera commixta cum anchusa, rubet, & idonea redditur ad reddendas ueteres similitudines.

Cera alba, recens inuentum, nec ultra quinquaginta annos durauit, ut adserunt Medici. Olim magno in precio fuit: nunc in fanis & delubris Deorum passim aduritur.

Cerago liquor, uel succus qui in fauorum re-

peritur concavitatibus, amari saporis, sed plenus humoris cibus. Eritlicen uocant greci.
Ceratitis, uel Ceratitis, fenugræcum: sic dictum ab eodem etymo quo Buceros & Aegoceros.

Cerasa Apromana, quæ maxime rubent.

Cerasa Actia, nigerrima.

Cerasa Ceciliana, rotunda.

Cerasa Iuniana, sapore tantum grata, sub arbore adeo tenuia, ut gustu marcescant.

Cerasa Puracina, Campanica.

Cerasa Plinaina, Campanica.

Cerasa Laurena, id est, Lauro primo insita, non ingrata amaritudinis.

Cerasa Amarasia, id est, amara.

Cerasium, inquit Seruius, antequam e Ceraso urbe Lucullus adueheret, erat in Italia, sed durum, & Cornu appellabatur: quod postea mixto nomine Cornucerasium est appellatum. Sunt autem Cornucerasia idem cum Duracinis genus. An uero Seruius credendum, qui Cornum in Italia Cerasium fuisse prodat, cum alia res sit Cornus, alia Cerasus, omnino satis ambigimus.

Cerasa Visula, Germanica, & Gallica.

Cerasa Macedonica, parua arboris, raroque tria cubita excedentis, ἀμακέρασοι uocata. Pomum hoc, ut inquit Barbarus, primam colono fere gratiam uertentis anni refert, primo candidum, mox rubescit, deinde nigret, septentrione frigidisque gaudens. Siccatur sole, conditurque ut oliua cadis. Suspicio esse que nos hodie uulgo Amarellas uocamus.

Cerasium, una cum fructibus, & multis suis generibus profequitur late Plin. lib. 13. capite. 25. lib. 23. cap. 7. lib. 16. cap. 18. Theophrast. lib. 3. cap. 23. Dioscor. lib. 1. Paulus Aegineta lib. 6. Serapion cap. 145. Galenus. 7. simplicium cap. 18. & Alimentorum lib. 2. cap. 11.

Cerascomion, Oenanthe, apud Dioscoridem libro. 3. capite. 134.

Cerasta, arbor que fit require ex Theophr. libro. 4. capite. 16.

Cerastis, serpens corpore eminens, ceruicula sæpe quadrigemina, quorum motu reliquo corpore occultato, sollicitat ad se aues. Plin. libro. 8. capite. 23.

Cerasconia, pastinaca syluestris, Dioscor. lib. 3. κερατία. Lege. Siliquam. (cap. 57.)

Ceratonia arbor, Lege. Siliqua.

Ceratis, corniculatum Papauer apud Dioscor. libro. 4. capite. 69.

κατατονδης, superior oculi tunica, ea qua parte alba est, satis crassa, pupillæ loco extenuatur.

Ceratum, & Cerotū, utrumq; recte dicitur. Ceratura, quære, Gummitio.

Ceraunia, Aizoum minus apud Dioscor. libro. 4. capite. 92.

Cerceraphron, Anagallis, ab Dacis sic uocata.

Cercopithæi, maximi magnitudine sunt, cauda quinum cubitorū, unde nomen traxerunt: barba propensa, coma humana, alba facie, reliquo corpore nigrantes. Requiere Strabonem lib. 16.

Cercopithæcus, nigro capite, pilo asinino animal. Plin. libro. 8. cap. 21.

κερκωσις, id est, caudatio, caruncula quædã est, ab orificio uulvæ exorta, totumq; genitale muliebri replet: adeoq; interdum trescit, ut ad instar caudæ ad exteriorem partem promineat. Quomodo incidendi debeat, uide apud Paulum lib. 6. cap. 70.

Cerdon, Lege, Struthium.

Cerea Aegyptia, Asarum. Lege, Asarum.

Cereas, antennas nuncupant, supremas uteri quasdam portiunculas obliquatas: item Plectanas, id est, retia. Vtrinque uero habentur ὄμοι, siue humeri: postea est collū, uel tracholus, cuius os uocatur, porus primus. Celsus canalem interpretatur.

Cerebellum, Cerebri portio posterior, Aristot. lib. 1. de natura animalium, cap. 16.

Cerebrum, album & molle, tanquã ex spuma quadã concretū, humidum & frigidū.

Cerefolium duplex, Lege dictionem, Mirtis. lib. 4. Dioscor. Coroll. Barb. ibidem.

Cereus color, a Cera.

Ceria cuspia, Semperuiuum apud Dioscoridem libro. 4. capite. 91.

Cerina Pruna. Lege, Prunæ genera.

Cerinthus, apum cibus repositus. Plinius libro. 11. capite. 7.

Cerion, achori simile ulcus, maioribus foraminibus, in quibus sanies mellis similis continetur, uel ad instar faui apum. Vel, κηρίον, id est, fauus, hulus continuis perforationibus terebratum, ex quibus mellis crassitudine humor excernitur.

κηρονοησ, ceræ similis, cerei coloris.

κηροειδης, humor mellis.

Cerotum Thaidis, extat apud Paulū lib. 3. ad rubicundum uultum faciendum.

Ceroma, & Cerotum a cera. Nam & grecis quoque κηρωμα και κηρωτη dicuntur. Sed Ceroma etiã κωτος appellatur, estq; oleū id, quo luctaturi se profundunt. Quamq; κωτος proprie cœnum est atq; lutum ceromati permixtum: cui si sudor accesserit, Conifalos appellatur attice. ut Gal. ait. A cera et Ceramentū quis deductū putet.

Ceromata, sicciora unguenta.

Cerota. Lege, Tenontes.

Cerotariū, idem quod Cerotū, uel Ceratū.

Cerotum, siue Ceratum, est aggregatū ex liquoribus & pulueribus grossis, tum resina, aut cera ad formam solidam & densam redacta.

Cerri, piscium generis, de quibus, Dios. lib. 2.

Cerrini, Smaragdini generis, Plinius li. 37. capite. 5.

Cerris. Inter arbores glandiferas est Cerrus ex glande Cerrea, ut Nigidius tradit. Porcina caro fit solidior. Autumat Plin.

Cerrum ne Italiæ quidem maiori ex parte notam esse, Colum. lib. 7. cap. 9.

Cerrus. Lege, Quercus.

Ceruleum, Lasur.

Ceruleus Color dictus quasi Cæleus, ut ex uoce ipsa apparet, proprie color est cœli, sed sereni: id quod Ennius respiciens, Cœli, inquit, cerula tēpla. Atq; inde ab omnibus mare appellatur Ceruleum. refert em̄ illud eundem quem ab ipso superne accipit cœli nitorem. Quare ex antiquis nonnulli, ut alteras Homeri opes, propter cædes, de quibus illic poeta loquitur, colore exornabant sanguineo: sic Odysseam ubi Vlyssis idē maritimos scribit errores, membrana contegebant cerulea. Sed quoniam Cærulei quædam species est pene nigra, ut quod Indicum dicitur, eoq; olim uestitu Græcæ mulieres amictæ producebant eorum funera, quorum in cœlum animas migrasse ceruleum existimabant, idcirco pro tristi nonnunq; capitur. ut apud Vergiliū puppis cærulea Charontis, imberq; & sol cæruleus. Cucumis autem cæruleus, nam id quoq; legitur, Melopeponem significat, qui inter Cucumeres (multa em̄ sunt eorum genera) pulcherrimus est. Nectantum Cærulei uidetur particeps, sed ipse quoq; mundi gradus introrsum uersus, at-

tenuatos ostendit: ut hoc olim de eo Iulius. Quis neget e caelo missum: formamque colorumque, Atque gradus caeli, Neclaris atque refert. Est enim sapore suauissimo. Sine ulla dubitatione, quod nos Caruleum, Graeci dicunt Cyaneum: in quorum etiam commentariis Lazurion inuenio. Ascribitur huic generi qui Venetus olim, nunc uulgo Blauus nuncupatur, color ex factione Circensi ualde nobilitatus. Fuerunt autem colores in Circo, praeter hunc Venetum, Roseus, Albus, et Prassinus: quibus Auratus postea, Purpureus, & Luteus additi sunt. Autor. Thyl. de coloribus.

κίρκυκος. Lege. Buccina.

Cerui ocellus, Elaphoboscus, apud Dioscoridem libro. 3. cap. 78.

Ceruicula. Lege. Ionia.

Ceruorum naturas, uide apud Plin. lib. 8. c. 30.

Ceruuum graeci ελαφορ, & Poetae κρηδον, alij caput ipsum sic dici malunt κρηδον.

Ceruix, uulue ualua, cannalis & principium.

Ceruleum, siue lapis Ceruleus, hoc est, Cyanus, a Theophrasto, Galenoque Cyanos masculino & foeminino genere pronunciat, in argenti & auri metallis fit, uide Dioscor. libro. 5. capite. 97.

Cerussa, hoc est, Psymithion, color est candidus. Vsum eius, & conficiendi rationem, uide apud Dioscor. lib. 5. cap. 94. Plin. lib. 34. cap. 18. Vitru. lib. 7. commentariorum.

Ceruleus lapis, uide in dictione Ceruleum.

C E S

Caeus color si dictus est, ut doctissimi uiri monumentis olim tradiderunt, quasi Caelius a Caelo, eadem foret in Caelio & Caesio diphthongus. Constat autem esse in ijs uocibus diuersam, nihil praeterea differre a Caruleo: quando id, ut ostendimus a caelo deductum est: differt autem sine dubio, uel ex ipsius M. Tullij autoritate, cuius haec sunt uerba in primo de Natura Deorum libro. Caesios oculos Mineruae, caruleos esse Neptuni. Ad haec, non quemadmodum legimus caelum, mare, uestem, florem, caruleum, ita legimus caelum, mare, uestem, florem caesium: sed oculos tantum caesios, ueteres dixerunt, quibus inest fulgor quidam uisu horrendus. Vnde existimo, sicut Caesar & Ceso dicuntur a cedendo, ita Cesium a caede nominatum esse: ut qui caesius sit, caedem quodammodo oculis minari ui-

deatur: qualis praelio gaudens, & caede dicitur fuisse Minerua, ex quo illa ab antiquis uocata fuit, ut ego arbitror, Caesia. Significat hoc M. Cicero, ubi de Catilina ait. Notat & designat oculis ad caedem unumquemque nostrum. Hic, qui oculis ad caedem senatores designabat, caesius erat. Cuius etiam oculos Salustius insignis historicus, fuisse tradidit foedos, id est, caesios. Cuiusmodi memoriae proditum est Neronis quoque oculos fuisse: quod ipsum non leue fuit argumentum tyrannicae crudelitatis. Quin a Terentio Caesij hominis facies, dicitur cadauerosa, hoc est, immanis, & saeuitiam arguens: qualem Sicarij praese ferunt, & carnifices: quamuis alij parum erudite cadauerosam, pro subliuida exposuerint. Enimvero Leonis oculos si quis inspexerit, qualis sit hic color, intelligit. Micant illi, ut studiosi ipsi prope considerauimus, uelut ignis penitus flagrans. Dicitur color hic Graece ab omnibus Glaucus: quod uerbum longo iam usu latini poetae suum fecerunt. Latius tamen patet Glaucus, nam praeter oculos Nocturnos, quos, ut auis ipsius Graecum nomen declarat, omnes Glaucos esse confirmant. Multa quoque dicuntur glauca, ut Vlua palustris herba, ut Salix, cuius cum frondes, tum multo magis cortex in ramis, praesertim anniculis, nitet hoc colore. Quod laudat Vergilius in equis, eosque noto carmine glaucos appellat, communi Italorum lingua Baios nominatos. Nam Spadices honesti ab eodem Poeta ibidem uocati, illustriores sunt alquanto, Baij & ipsi, sed clari, uulgo nuncupati: atque ij duo aliorum omnium maxime probantur colores in equis. Vlua igitur, Salix, quas idem Vergilius glaucas dixit, equi item species optima. Castaneae etiam nucis tunica, aliaque multa, praeter Leonis ac noctuae oculos, colorem glaucum ostendunt. Sed ut unde discessi, redeam, quando Caesius color tantum est oculorum, uidendum est, ne is sit potius quem Aristoteles Charopon uocat. Sic enim ab illo dicitur leo, ab oculorum saeuitia: quem Catullus poeta doctissimus, Cesium appellat. Vnde Hercules cognomento dictus fuit Charops, quasi iracunde intuens. Nam χαρὰ graece, ira dicitur latine. Et ex eodem, ut puto, horrore, Charybdis nominata est, & Charon: de quo canit Vergilius. Stant

C E

circum lumina flammę. Cęsum uoluit femem illum horribilem ac dirum significare. Quamuis non nesciam, Charopon ab alijs aliter quoq; reponi. Autor Thyl. de coloribus.

Cęstron, Betonica, apud Dioscor. libro. 4. cap. 1. Plin. lib. 23. cap. 8.

Cęstron, Thymelęa apud Dioscoridem libro. 4. capite. 183.

Cęstomela. Lege, Mela Cęstiana.

Cęstron, Lonchitis, Dioscor. lib. 3. cap. 162.

Cęsiphum, uerum Ladanum, quod ex hyrcorum barbibus corraditur.

C H A D

Chada, Lege, Sutura.

C H A L

Chalacium, siue Chalacia, morbus oculorũ Crithi non absimilis, quando tuberculũ album grandinis modo innascitur.

χαλασμοί τῶν ἀρθρῶν, hiatus membrorum, χαλάσις, tensiue lassitudinis relaxatio, Hippocrati.

χαλάζια, & ipsa in palpebris κριθή, non dissimilia chimosi nascuntur: sed cum frigore eiusdem. Accedit, q̄ mobilia sunt, & digito huc, illucq; impelluntur. Lege, Palpebrarum uitia.

χαλάζιον ἀργοῦ σύσσεις, id est, ociosi humoris multitudo, uelut grando peruia. Curam eius uide apud Paul. lib. 6.

Chalbana, Syriace ferulę succus. Officinę hodie & neoterici Galbanum cõmuniter nominant. Dicitur et Chalbanum in neutro genere.

Chalbanum quale probetur, & quid sit, require apud Theophr. lib. 9. cap. 7.

Chalcanthum, aut Chalchantes, Atramentum sutoriũ, ut est apud Diosc. li. 5. ca. 105.

Chalcidica lacerta, dicta est a maculosis lineis quas in tergo gerit, colore aris, quod gręci χαλκῶν uocant. Vnde a Vergilio Chalcis, uel Chalcidica exponitur, quasi ænea, non a Chalcide Euboię, ubi ab alijs plurima dicitur euenire.

Chalcidice, una species lacertę, gręce σήψ.

Chalcis, an idem sit cũ Chalcidica, quod lacertã significat, a plarissq; dubitatur. Chalcidis meminit Aristot. lib. de Animal.

Chalcis, piscis de genere Rhomborum.

χαλκίς, auis accipitrum generis, raro apparet, & montes incolit: colore nigro, magnitudine accipitris, forma tenui & oblonga,

C E

Homerus uocauit κύμινδιν in Iliade. χαλκίδα κικλισκουσι, θεοί ἄνδρες δ' ἔκύνδιν.

Chalcitis, id est, lapis ærarius, ita uocatur: quoniam ex ipso æs coquitur, de qua uide Dioscor. lib. 5. cap. 106.

χαλίνορ, desinentia labiorum quę respicit ad maxillas.

χαλινόσ, sinistra compago.

C H A M

Chamęa, Gręcis χημαί, species sunt concharum. Aliud in mari uidetur piscis esse genus Chamę, quas Hiatulas quidam interpretantur, habentes uulvam, sicut qui & Erithyni, hoc est, Rubelliones dicuntur. Chamarum duo redduntur genera: scilicet, Tracheę, hoc est, asperę, mali succi, quas & Ostrea cognominant, & in Macedonia Corycos, & Athenis Crios. Alterũ leues, multo meliores et crassiores: ob id et Pelorides, & Pelorinę a quibusdã, & Basilicę uocantur, & ab Helio Sparciano Liostria, id est, si Lithostrea mēdose legatur.

Chamęacte, Sambuci genus alterum, id est Ebulus, apud Dioscor. lib. 4. cap. 185.

Chamęcissos, quę humi repit Hedera.

Chamęcissos, Hædera nõ attollens se a terra, de qua uide apud Dioscoridem lib. 4. capite. 127.

Chamędaphne, Vinca peruinca, apud Dioscor. lib. 4. cap. 150.

Chamędrys, Scordium apud Dioscoridem libro. 3. cap. 123.

Chamędrys quę sit, uide apud Dioscoridẽ libro. 3. capite. 111.

Chamędrops, Chamędrys apud Dioscor. libro. 3. cap. 111.

Chamęgiron, Tussilago, apud Dioscoridẽ libro. 3. capite. 124.

Chamelęa, frutex petrosus, de quo uide apud Dioscor. libro. 4. cap. 182. Vide Granum Gnidium.

Chamelęa, alia ab Coccognidio, Thimelęa apud Dioscor. lib. 4. cap. 183.

Chamęmelon, Parthenium apud Dioscor. libro. 3. capite. 156.

Chamęmelon, inter alia lingua Siculorum cognomentũ tercię speciei Aristolochię, ut inquit Dioscor. lib. 3. cap. 5.

Chamęmilla. Lege, Cunicula.

Chamęmyrte, Rubus, uel Ruscus apud Dioscor. libro. 4. capite. 147.

C H

Chamaepeuce, Laricis folio similis ostenditur, apud Dioscor. lib. 4. cap. 128. quasi Larix pumila dicta.

Chamaepitys, Ruta sylvestris, apud Dioscoridem lib. 3. cap. 51.

Chamaepitys, Hypericum, apud Dioscor. lib. 3. cap. 172.

Chamaepitys, Onobrichis herba, apud Dioscoridem lib. 3. cap. 171.

Chamaepitys, Aiuga dicta herba, apud Dioscoridem lib. 3. cap. 176.

Chamaepitys uera, describitur ab Dioscoride lib. 3. cap. 176. & ultimo lib. 3.

Chamaepitys, Ruscus, uel Myrtus sylvestris, apud Dioscor. lib. 4. cap. 147.

Chamaeleuce, Tussilago, uel Bechion, apud Dioscor. lib. 3. cap. 124.

Chamaeleon, figura & magnitudine Lacerii, nisi crura essent recta, & excelsiora. Latera uentri iunguntur, ut piscibus, & spina simili modo: eminent rostrum, ut in paruo haud absimile sit stillo. Plin. lib. 8. cap. 33.

Chamaeleon albus, describitur ab Dioscoride lib. 3. cap. 9. Plin. lib. 22. ca. 18. li. 21. ca. 16.

Chamaeleon niger, describitur ab Dioscoride lib. 3. cap. 10.

Chamaeleon, Dipsacos. Diosc. lib. 3. cap. 12.

Chamaeleuce, Chamacissos, uel Hedera, apud Dioscor. lib. 4. cap. 127.

χαμαίωλιον. Lege, Irion.

Chamaeplatani, coactae breuitatis Platani. Plin. lib. 12. cap. 2.

Chamaeraphanos, eadem quae ἀχιόραφανος.

Chamaeropsis, forte id quod apud Dioscor. Chamedrys, & Chamedropis. Vide Vergilij commentarium.

Chamaerhyten. Lege, Struthium.

Chamaesyce, Astragalus. Dio. lib. 4. ca. 65.

Chamaesyce, Papauer satium, apud Dio. lib. 4. cap. 65.

Chamaesyce, pumila ficus latine, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 181.

Chamezelon, Gnaphalium, apud Dioscoridem lib. 3. cap. 131.

Chamomilla, Chamamilon, ἀνθέμις.

Chamsæ, Crocodili apud Aegyptios uocantur.

CH A O

Chaos, animal effigie lupi, pardorum maculis, Plin. lib. 8. cap. 17.

CH A R

Characacæ uinea, id est, pedaceæ, a græco.

C H

Nam χάρραξ fœm. generis duntaxat, pedamentum uitis significat.

Charadrius, id est, Rupex latine, ut placet Gazæ, autum generis.

χάρραξ fœminino genere, pedamentum uitis.

Vnde uites Characatae dictæ, pedaminibus adnixæ. Prouerbiū Græcorum est,

χάρραξ τὴν ἀμπελον, id est, palus uitem ἐξ ἀπατήσευ accepit. Colum. lib. 5. cap. 3.

Characias, Tithymalus masculus, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 168.

Charandrius, fertur ictericiū morbum sanare solo suo conspectu, ut inquit Aelian.

Charax, adminiculum uitis.

Charchari, pisces sunt.

Charisium, placentæ putant esse speciem.

Chariton Medicus, citatur ab Aetio sermone. 13. cap. 18.

Charixenus Medicus, citatur ab Aetio sermone. 8. cap. 52.

De chartarum generibus, & earum inuentoribus, ac usu, lege Plin. lib. 13. ca. 11. & 12.

Chartilago, ex nerui, ossisq; natura constat, Polluce & Galeno testibus, in quâ omnia ferme ossa desinunt.

CH A S

Chasam, est defectus odoratus; & fit a mala complexionē incensa, aut opilatione, aut apostemate.

χασματίαι, uocantur terræmotiones, quæ labes relinquunt, & in caua subsidunt; ab hiatu sic dictæ.

Chastanon, Xanthion, uel Lappa, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 139.

χαυλιόδοντες, exerti dentes aprorum.

CH E D

Chedra, Hippuris altera, Diosc. lib. 4. ca. 5.

CH E L

Chelidones ripariæ, quæ in riparum cauis nidificant.

χελιδόνες, Hyrundines. Tria eorum genera. De quibus uide Dioscor. lib. 2. Plin. li. 10. cap. 33. Paulum Aeg. lib. 6.

Chelidonia, Phragmitis, herba Fumus terræ, apud Dioscor. lib. 4. cap. 111.

χελιδών, Hirundo.

Chelidonia describitur a Dioscoride. lib. 2. ca. 200. Theophr. li. 7. ca. 14. Plin. li. 25. c. 8.

Chelidonia, Hirundinaria maior. Barbar. in Coroll.

Chelidoniae minoris descriptionem, Lege apud Dioscor. lib. 2. cap. 201.

C H

Chelidon, & pisciculus, & falsamentum,
Polypo similis.
Chelidonium, id quod Chelidonia.
Chelidonium, Vitis alba, apud Dioscoridē
lib. 4. cap. 194.
Chelidonium, præter uulgarem ac notam si-
gnificationē, cognomentū Anagallidis.
Chelidonium micron, Capnos, uel Fumus
terræ, herba apud Dioscor. lib. 4. cap. 111.
Chelonion, Cyclamenos.
Chelones, Lege, Onistos.

C H E M

Chemosis, oculi tam fortis imaginatio, qua
utraq; palpebra intantum peruertitur, ut
uix oculos operiant, & album oculi supra
nigrum ita extollitur, ut id in pluribus lo-
cis operiat. Vel,
Chemosis oculorum morbus, quādo ex tu-
more uehementi utraq; palpebræ conuer-
tuntur, ut uix liceat conuiuere, & albū su-
pra nigrum attollitur, ac rubescit.

C H E N

Chenalopex, anseris minor, ex uulpis et an-
seris forma, audax, paratusq; tum aquilæ,
tum felis resistere. Præterea fœtus tāta cha-
ritate cōplēctitur, ut more perdicis ultro
aucupii obuiam eundo, spacium pullis ad
euadendum tribuat. Aelianus.
Chenoboscia. Loca in quib. anseres aluntur,
Chenoboscia græco uocabulo appellātur.
Nam χην græce anser dicitur, βόσκο, id est,
pascio. M. Varro: Vbi anseres aluntur no-
mine Chenoboscion appellatis. Columel.
lib. 4. cap. 14.

C H E R

Cheredranon, Hippuris, apud Dioscoridē
lib. 4. cap. 49.
Cherephyllon, Mirrhis, apud Dioscoridē
lib. 4. cap. 117.
Chæradolethron, Xanthion, uel Lappa,
apud Dioscor. lib. 4. cap. 139.
χερσαίος ἐχίνος, terrestris Echinus.
Cheria, syluestris Raphanus.
Cherias Artheniensis, herbarum scriptor,
celebrator quoq; spinarum generis, & car-
duorum. Meminit Plinius lib. 21. cap. 23.
& Galenus.

C H I

Chia, ex Lentisco traditur gigni modo.
Chia terra, Dioscor. lib. 5. cap. 165.
χιασμός, capituli diuisura.
Chiræ, in pedibus quæ fiunt rupturæ. Vn-

C H

de ita affecti Chiropodes nuncupati, uelut
Rhagopodes.
Chiliophyllon, Achillea. Dio. lib. 4. ca. 39.
Chiliophyllon, Polygonum, apud Diosco-
ridem lib. 4. cap. 5.
χίμαρος ὀρζενικῶς μὲν ὁ τράγος θυλικῶς
δὲ αἰξ. Theocrit. interpres Idyl. primo.
χίμαιραι, Capræ.
Chimerine, Aizoum minus, apud Diosco.
lib. 4. cap. 92.
χίμετλον, ulcus ex frigore, & quod fit in pu-
eris præcipue, maxime uero in pedibus &
digitis, rubor uidelicet cum inflammatio-
ne mediocri. Celsus lib. 5. cap. 28.
χίμωσις, inflammatio nimia palpebrarum,
adeo, ut sese aperiant, & uix integatur ocu-
lus, albūq; nigro surrectius est, ac tumet.
χείρ, manus.
χείρα, quæ in pedibus fiunt rupturæ: unde
& ita affecti χεῖρῶποδες dicti, uelut Rha-
gopodes.
χειράρα, morbus articularis.
Chiron, & Melampus Medici præstantis-
simi, a quorum nomine herba quoq; di-
ctæ sunt. Fuit Chiron in medicina pro-
batus homo, cuius & Lucianus meminit
in Dialogis, & in Fabulis Poetæ, inuen-
tor, uel potius monstrator Centaurij, &
Chironij. Hic olim cum Hercule suscep-
isset hospicio, atq; arma Herculeæ pertra-
ctaret, sagitta forte fortuna incidit in pe-
dem, unde uulnus suppuratum est, atq; ita
obijt mortem, quia fuerat uulnus mortis.
Factus est inde locus prouerbio, ut inquit
Plinius, in χεῖρῶνειον ελκος. De ulceribus
insanabilibus, lege Plinium libro. 25. ca-
pite sexto: quanquam inibi Centaurea re-
ualuisse a ueneno existimet Plinius, quæ
subinde dicta est Chiron. Secus uisum O-
uidio, qui e cōtactu dicit eum perijisse, atq;
subinde in cœlum subuectum. uersus eius
τὰ ἔπεα ἑαυτοῦ εἰσι. Ex Fastis,
Dūq; senex tractat squalētia tela uenenis
Excidit, & læuo fixa sagitta pede est.
Ingemuit Chirō, traxitq; a corpore ferrū,
Et gemit Alcides, Hemoniusq; puer.
Erasmus in Chiliadibus ex Zenodoto di-
cit in bello aduersus Centauros ictum ab
Hercule, uulnus immedicabile in pede ac-
cepisse, unde & perierit. Vide quoq; Higi-
nium. Vnde corrigendus est Auicennæ
locus, qui pro Chironij ulceribus, legit

Charonijs, haud dubium, quin Librario-
rum, aut oscitantium Interpretū culpa eue-
nerit. Est autem ulcus magnum, quod ha-
bet oras duas callosas, & tumentes; exit fa-
nies non multa, sed tenuis.

Chiromancia, ex manuū lineis futura pro-
phetizat.

Chironia, idem quod Chironion, uel Cen-
taureum.

Chironion, Centaureum magnum: sic dici-
tur, quia eo curatus est Chirō Centaurus,
ut inquit Plin. lib. 25. cap. 6.

χειρώνιον ἕλκος, ulcus magnū, quod habet
oras duas, callosas, & tumentes; exit fani-
es non multa, sed tenuis. Sic dictū putant,
quod Chirone Medico indigeat. Idem &
τηλέφιοι uocatur, ab Telepho quopiam,
qui huic uisio fortasse obnoxius fuit.

Chirurgia, est manuum intremularum dili-
gens cum experientia motus. Vel sic. Est
operatio manuū artificiosa, ad cōmodum
finem pertinens. Galenus de Definitione.

Chirurgia uocatur, ut inquit Vegetius. 2.
Mulomedicinae, quodcunq; secatur ferro,
uel cauterijs uritur. Vel,

Chirurgia est scienā, medicinaeque altera
pars, quae per consuetas, tum sectiones, tū
adustiones, & quaecunq; alia manu fiunt,
humana corpora restituit.

Chirurgia, & pharmacorum differentiae, et
diuersi fines. 14. Method. lib.

χειρουργική, quae manu medicatur. De tri-
bus illis partibus Medicinae, uide latissime
Celsum differentem lib. 1.

χειρουργικαί, quae manibus contrectat me-
dicina.

Chirurgia cum sit uetustissima, magis tamē
ab illo parente omnis medicinae Hippocra-
te, quam a prioribus exculsa est: deinde
posteaquam deducta ab alijs, habere pro-
fessores suos cepit, in Aegypto quoque in-
creuit, Philoxeno maxime autore, qui plu-
ribus uoluminibus hanc partem diligen-
tissime comprehendit, Gorgias quoque, &
Solstratus, & Hieron, & Apollonij duo, et
Hammonius Alexandrinus, multiq; alij
uiri, singuli quaedā reppererūt. Ac Romae
nō mediocres professores, maxieq; nuper
Tryphon pater, & Euelpistus, et ut ex scri-
ptis eius intelligi potest, horū eruditiss. ma-
gis quibusdā in melius mutatis, aliquantū
ei disciplinae adiecerūt. Haecenus Celsus.

χειραψία, manutigium, manuum operatio.

CH O L

χολάδες. Vide, Lactes.

Cholagoga, quae bilem prolucit pharmaca,
χολάς, intestinum crassum.

χολή, fel.

χολή μέλαινα, atra bilis.

χολή, ad bilem, quae in multis partibus cor-
poris inuenitur, & ad fel, quod propriam
habet sedem in folliculo iecoris, æqui uoca
& communis uox est. Neq; in Græcis, ni-
si ex necessitate eorum, quae pro ea scribun-
tur, aut dicuntur, discerni eius ambigua si-
gnificatio potest: id quod tam certum in
Græcis est autoribus, ut probatione non
indigeat.

Cholera plurali numero, itē Cholerae, mor-
bi genus est precipitū, in quo & uomitus,
& deiectio simul fiunt. Galenus uero lib.
Definit. ait: Cholera est passio peracuta,
molesta, atq; grauis, quae statim hominem
ad catarrhum adducit, cum uomitu & uen-
tris deiectione multa; & in tormina, inte-
stinorumq; dolorem, deinde in febres reci-
dit. Vel sic. Cholera est passio acuta cum
uomitionibus uitiosis, atq; immodica uen-
tris exinanitione, uel curuatione; & etiam
contrahuntur surae crucū, infrigidanturq;
corporis partes extremæ: pulsus in ipsis
minores fiunt, & imbecilliores.

Cholera quid, & quottuplex. Gale. de atra
bile, fol. 313.

Cholera rubea, tenuem prope sanguinis
substantiā ostendit; & quia nō concreuit,
bilis quoque uocatur. Gale. eodem, fol. 114.

Cholera cyanea, id est, Cerulea.

Cholera Bode, id est, uirens.

Cholera Phæon, quam nos subnigram
dicimus.

Cholemasia, uomitio biliosa. Vtitur ea dicti-
one Paulus lib. 2. cap. 56.

Cholera Galenus in Diffinit. suis diffini-
uit, acutissimum esse malum, quod cū mul-
ta decoctione & uomitu bilis fit, in quo cō-
trahuntur surae, extrema algent, fiuntq; ex
igni & incerti uenarum pulsus.

χολώδης, quod in homine biliosum est.

Choloræon, Abrotooon, apud Dioscori-
dem lib. 3. cap. 27.

χολοπία, bilem contrahentia.

χολός, succus, siue ex herbis, siue ex alimen-
tis. Passim utuntur hac dictione Medici.

Chondrilla, admodum paucis cognita, alio qui Cichorio similis, & pro Cichorio usurpatur. Aliqui Cichorium, alij Serin appellant, caulem, flores, & folia habet Cichorio similia. Qua ex causa nonnulli syluestris Intubi speciem esse pronunciarunt. Verum tenuior tota est, in cuius ramulis gummi mastichæ similitimum, tuberculo fabæ inueniri solet. Dicitur & Chondryllon. In Theophrasto Andryala. In Plinio Condryala, pro Chondrilla deprauate legitur. Hanc Galenus speciem unam Seridis facit. Iulius Pollux autor est, appellatione Cichorii, ueteribus syluestria olera uenisse duntaxat, quæ & gracilia, & tenuia appellabantur.

χονδριώτας uocant, cum in grumos lac densatur. *παρνώντας* uero, quando impetu quodam lactis natura in eam partem facto, tument, inflammanturque mulierum mammæ, nec possunt copiam lactis perferre.

χονδροπίσανη, alica ptisanæ modo confecta.

χόνδρον, Cartilago.

χόνδρους, Græci dicunt in sale exigua frusta, & quasi quantum summis contractis in unum digitis, capere quis possit.

Chondros, uel Xiphondes, super præcordia est os pectoris, uel cartilago, a similitudine capitis gladii, ut Galenus interpretatur. Vocant & malum punicum, ex corticis imagine quadam. Prominet super os stomachi propugnaculi uice. Lege *μάδος χόνδρους*.

Chondrosyndesmon, uocant constitutionem illam, quæ est ex ligamentis, & cartilaginibus in hoie. Gal. 1. de Temperam. a fine. *χόνδρος*, Halica: fit ex ea Zea, quam Dicoccon uocant. plus alit quam Oryza.

Choramos appellant utrosque linguæ sinus & cavitates.

χόρδα, pecudum morbus, cum uidelicet preclusa intestina uiscerum, uento, fumoque urgente se colligunt, usque adeo, ut aquam, & cibum animalia reuomere cogantur. Preterea ad similitudinem hominum, propter inflationis iniuriam, colic quoque dolore uexantur: propter quam necessitatem animalia sæpe rumpuntur. Vegetius lib. 1. ca. 41. Vide Colici.

χόρδα alij uocant, cum se tumor ostentat

aliquis in tenuium intestinorum portione: ut uideatur spicæ imaginem præferre intestinum.

Chordapsus, intestinorum emollitio accidens, quam Voluulum uocat Aetius sermone 9. capite. 28.

Chordum, foenum dicitur quod sero nascitur.

Chordum quid sit, lege Foenum Chordum, & dictionem Crithmon.

Choria, ex melle, & lacte cibaria fuere.

χορίον, foetus ipsius inuolucrum: ideo sic dictum, quod *χώρημα*, locum scilicet, et spacium foetui dat: uel quod nutrimentum foetui subministret. Constatque duabus uenis, & totidem arterijs, & quinto, quod *ὄυγαχόν* uocant. Lege, *ὄυγαχόν*, & Embrion.

Chorodanon, Sphondylion, apud Dioscoridem lib. 3. cap. 89.

χορώνη, summa ipsius colis pars, a nobis glans dicta, per similitudinem glandis arboreæ.

χορὸς ἀφροδισίας, id est, Acorus.

Chloros color, id est, uiridis. Veteres assueuerunt ita nominare etiam pallidum colorem. Interdum etiam plerique Brassicam, et Lactucam Chloros, id est, uirides nominant: qui quidem color nigrior est quam rubidus. Est etiam tanquam initium quoddam nigri, liuidique, quem frigus perinde quasi nigrum effecit. 1. Predictionum. Apho. 10.

Chlounion, Eryngion, apud Dioscoridem lib. 3. cap. 23.

χνοώδην, Theophrastus appellat Hederæ florem.

χοιράς, Struma sicca, & quæ difficillime discutitur caro. Nascitur potissimum in collo: nec una tantum, sed altera, pluresque, singuleque, priuatim proprijs tuniculis, non aliter quam in abscessuum genere stratomata, et atheromata suis inuolucris seorsim accinguntur. Eas autem a strophis, quæ Græcis sues sunt, gentes aliquot Strophas, & Strophulas uocant.

χοιράδες, durati adenes, circa collum, alas, & inguina præcipue concreti, & surgentes, qui plerumque eodem modo, quo reliqui corporis duricies discutuntur, & curantur. A suis, quos *χοίρους* Græci appellant, dicti, quod frequenter circa ceruicem & collum eius animalis inueniuntur.

C H

χοίρος, sus, porcus.

CH O E

Choetas, id est, struma.

CH R I

χρεια, Buccina.

χρησολόγοι qui sint, require in dictione, μαντικήν appellant.

Chrite. Lege, Palpebrarum uitia.

CH R O

Chromes, Pisces.

CH R Y

Chrysalis, erucæ genus, uermiculus insectus. Plin. lib. 11. cap. 32.

Chrysanthemum, Aizoum, apud Dioscor. lib. 4. cap. 91.

Chrysanthemum, Chryfocome, apud Dio. lib. 4. cap. 58.

Chrysitis, Semperuiuum. Dio. lib. 4. ca. 91.

Chrysitis, Mercurialis. Diosc. lib. 4. ca. 201.

Chrysitis, Chryfocome. Dio. lib. 4. cap. 58.

Chrysippus Philosophus & Medicus, Hippocratis, & Prodicum placita primus mutauit, tumultuaria quadam, ut inquit Plinius, garrulitate. Scripsit autem de animæ ægritudinibus. Item de Ratione curandi.

De Logicæ questionibus. Meminit Gale, de locis Affectis lib. 3. ca. 1. & Plin. li. 29. ca. 1.

Chrysisceptrum, Chamæleon albus. Dio. lib. 3. cap. 9.

Chrysoberillus, Smaragdi secunda species, paulo pallidior, in aureum colorem exeunte colore. Plin. lib. 37. cap. 5.

Chrysochalis, Parthenium, apud Dioscoridem lib. 3. ca. 156.

Chrysocharpos, Hedera.

Chryfocome, sine folijs, sine semine, solo scapo, comas habet, fulgore auri. Dioscor. lib. 4. cap. 58.

Chryfocome, Iouis barba, herbæ nomen.

Chryfogonon, describitur ab Dio. li. 4. c. 59.

Chrysolachanon, Atriplex, de qua lege dictionem Atriplex.

Chrysolectrum, Electri quedam species, aurei coloris, & matutino gratissimi aspectus. Plin. lib. 37. cap. 3.

Chryfomella. Lege Citoniorum genera.

Chryfoprasus, uicinum genus Chryfoberyllo, smaragdino pallidius, & a quibusdam proprii generis putatur. Vide Plinium libro. 37. cap. 5.

Chryfosperrmon, Semperuiuum, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 91.

C H

Chryfosperrmon, Chryfogonon, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 59.

Chryfocolla, Berggryen, oder Schyfergryen. Lege, βάτροχθ.

Chryfocolla quid sit, uide in dictione, Aerugo aurificum.

Chryfocolla, humor est in puteorum scrobibus, per uenam auri canaliensis defluens, crassescente limo rigoribus hybernis usque in duriciam pumicis. Vide Dioscoridem lib. 5. cap. 95.

Chryfocolla, humor est in puteorum scrobibus, per uenam auri canaliensis defluens, crassescente limo rigoribus hybernis usque in duriciam pumicis. Vide Dioscoridem lib. 5. cap. 95.

Chryfocolla, humor est in puteorum scrobibus, per uenam auri canaliensis defluens, crassescente limo rigoribus hybernis usque in duriciam pumicis. Vide Dioscoridem lib. 5. cap. 95.

Chryfocolla, humor est in puteorum scrobibus, per uenam auri canaliensis defluens, crassescente limo rigoribus hybernis usque in duriciam pumicis. Vide Dioscoridem lib. 5. cap. 95.

Chryfocolla, humor est in puteorum scrobibus, per uenam auri canaliensis defluens, crassescente limo rigoribus hybernis usque in duriciam pumicis. Vide Dioscoridem lib. 5. cap. 95.

CH V

χοῦ, liquidorum mensura duodecim cotylas continens. Tertia pars χοῦ, quatuor cotule.

CH Y

Chymosis. Lege, Exulcerationis oculorum affectus.

Chymista, alias, Alchymista.

χυμός, humor secundæ digestionis.

Chylodynamis, Polemonia. Dio. li. 4. c. 10.

χυλός, succus, χύλισμα, siue ex herbis, siue elementis passim extractus.

χύλθ, cremor.

χύλθ, humor primæ digestionis.

Chylus, est substantia liquida, pituitana in spissitudine similis, quæ in prima fit digestionem. Auicenna, lib. 1. Fen. 1. Doct. 5. cap. 2.

C I B

Cibi qui olim in luxu ueteribus fuerunt, lege apud Cælium lib. 5. cap. 31.

κιβώριον. Lege, Faba Aegyptiaca.

κιβότιον, Ibidem.

Ciborum uarietas uehementer obest, & omnium morborum causa. Hippoc. li. de Flatibus.

Cibus Saturni, Magice Equisetum, uel Hippuris, apud Dioscor. lib. 4. cap. 49.

Cibus Italicus, secundum Innocentium. Capparis.

C I C

Cicada. Plin. lib. 11. cap. 26. Hæ apud Rhæginenses mutæ: quia illis silentium indixit Hercules, cum illic dormiret. Solinus. c. 8.

Cicatrox, Romane Coronopus: forte quia cicatricem facit.

Cicatrix oculi, idem quod oculi albugo, & nebula.

Cicatrix oculorum, uide, Albugo.

Cicer inter legumina numeratur, non inter olera: existimo legendum Siferis. Est autem

Sifer herba hortensis, cui generositas præcipua est in Germania; inest longitudine neruus, qui indecoctis extrahitur, amaritudinis tñ magna parte relicta: quæ mulso in cibus temperata etiã in gratiã uertitur. Sifer nobilitatum est a Tiberio Principe, id genus oleris mire expectente. De hoc intellexit Vergilius in Moreto scribens: Hic Sifer & capiti debētes nomina porci. In codicibus impressis uulgo legitur Cicer, sicut hic quoq;: cum utrobique Sifer legendum sit. Vide Columel. lib. 11. cap. 3.

Ciceram Columella nō tam leguminibus, q̄ pabuli quoq; generibus annumerat.

Cicer Columbinum, Venereū orobæum, & Puniceū, Ciceris differentie, quæ tamen pro eodem accipiuntur sæpe.

Cicer arietinum, aliud a satiuo uulgari. Vide Dioscor. lib. 2. Plin. lib. 18. Theophrast. lib. 9. Galen. lib. 6. Paulum. lib. 6.

Cicer erraticum, Serpillum.

Circulam Theodorus existimauit esse, quam *λάθυρον* Græci uocant, folio nō rotundo, ut plurima legumina, sed oblongo: caulis humi serpens, ut pīso: quaterni, & inæquales grano sunt anguli, ut Plinius inquit. Columella similem pīso facit.

Cicerbita. Cicerbitam bellissime omniū delincauit Nico. Leon. cuius uerba sic habēt. Dioscorides ipsam Sonchum nominat, & a Romanis Cicerbitam asperam uocari testificatur: quamuis hoc nomen, ut pleracq; alia Romana uocabula, apud Dioscoridē sit deprauatum: quia non Cicerbita aspera, sed Circita aspra in græco codice uitiose legitur. Idcirco autem a Romanis aspera fuit cognominata, quia spinosa est cum inueterascit. Græci sane adhuc herbam, quam nos latine Cicerbitam nominamus, uulgo Sonchum appellant: ut mirandum sit, Simonem Genuensem, qui multa herbarum uocabula a græco herbario didicit, quid tamen esset Sonchus apud Græcos, ignorauerit, nam de ipsa meminit in litera S. & adducit uerba Dioscor. de Soncho: quæ tamen herba sit, aut quo nomine censeatur apud nos, dicere prætermisit. Plinius lib. 22. cap. 12. quam nos Cicerbitam nominamus, græco uocabulo Sonchū appellauit: atq; ita ipsam descripsit, ut dubitari non possit, Sonchū apud Græcos esse herbam, quam Latini Cicerbitam uocāt. Sed

præterea idem Plinius una cum Dioscori de tot huius herbæ usus enumerat, ut me aliquando pudeat nostri temporis Medicorum, qui tantum illa remedia probant, quæ magno impendio parantur, quib. meliora aliqñ pauperimus quisq; coenat: fere tamen, de quo nos etiam magis pudere oporteat, non Indicas, atq; Arabicas, siue externi orbis quærūt medicinas, sed quæ natura illa omnium parens uulgo etiã exposuit. Mustela pugnatura contra serpentes, pastu se Cicerbitæ munit, atq; inter pugnandum eodem crebro repetito se refouet. Compertum est hoc apud multos, qui dimicationē consertam uidere. Nos Theriacam contra uenena, ab Aegyptijs magno emimus precio, cuius potissimã partem, quam basim uocamus, illi adhuc ignorant, præter multa alia simplicia medicamenta, ad eandem compositionem necessaria, quæ nostra hac ætate neq; a Græcis, neq; a Latinis, nedum a Barbaris cognoscuntur: quorū etiam uel unius defectus, si Galen. Medicorum Principi credimus, potest totam compositionē corrumpere. Naturæ uero opera sunt absolutiora, inuentu faciliora, nisi ob hoc ipsum uilescerent. Sonchum autem, siue Cicerbitam, cuius occasione hæc interposuimus, magnã habere contra uenena, sed præcipue scorpionum efficaciam, testantur tum Dioscorides apud Græcos, tum etiã Plinius apud nos, & ex recentioribus Conciliator, qui Lactucellam, per quam, ut puto, Cicerbitem intelligit, quæ, ut etiã inquit Plinius, Lactucæ similis est, nisi spinosa foret, septē alijs herbis annumerat, quæ Theriacæ æqualem habent cōtra uenena potestatem. Atq; insuper Auicē. apud Arabes, si modo Cicerbita sit herba, quã ille. 2. Canone Taraxacon nominat, ut scio plerocq; etate nostra Medicos celeberrimos, ac præsertim Gerardum Veronensem existimasse. De Cicerbita reliquū est, quo tuis quæsitis omni ex parte satis fiat, ut etiã de Cicerbita respondeam, hoc leguminis genus uulgo Cicerbitam nominatum a Plinio lib. 18. ca. 12. Cirercula nuncupatur a Theophrastolibro. 9. de Plantis, & a Galeno eundē Theophrastum allegante lib. 2. de Alimentis. Lathiron. hoc enim uerbum Theodorus græce, latineq; doctissimus, in translatio-

C I
ne Theophrasti Cicerbitam
na. Et Hieronymus Tragop
berba. Cicerbita, & Sonchum
dura est crispata & horrida
no usq; ad astatē cum reliquis
apud nos frates ex sale & acrim
cyper reuera ut Hieronim
ces est. quare Hieronim a
chtem, tanquã Sonchi congener
uide. Proinde rura nostrum
herba uno idiomate et commun
lo Lathyrus uocant.
Citharon, Hazdera. Dioscor. lib.
Cithorim. Lege. Chondrylla
Cithorid sit. uide apud Diosc.
Citho herba, ex qua Ricinu fer
Acinus sermone. in. cap. 15.
Cicinon. uide. Ricinum.
Cicinon. Cicinum oleum
bro. 15. cap. 7. quæ Aegy
sa, aliq Crotonem inquit, ab
Sesamum syluestre nominat
nem eius lib. 1. Dioscor. docet
cum ita explicat inibi Marce
Citi quondam fructum aliq
quem plures græci Crotonem
Ricinum, a figura seminis
Rura autem nostra, & omni
nunc Romanum Phalidum
nostrum insecti nos a legum
dine, eandem rem indicant
tantum non arboreis: sem
nostra ætate, sed ad speciem
utilitatem, altitudine, in
eius, humilis fici placitiss
uigineo, nullo discrimine
quando platanus uigineo
describitur. Atq; hæc quæ
Nos in peruenit quæ
tionibus Bononiensibus p
rius præferbat (libellum
bis milerat Theobaldus Fe
nensis gymnasi Medicin
nostra ætate doctissimus
uimus. Cicinum oleum,
de Carapua maiore uulgo
ce. Quod si quoniam m
elle hanc qui Carapua
feri. J. et. ab. et. et. et. et. et.
mon. Cicerbita. German
baum. Sicinim & aliq

ne Theophrasti Cicerculam interpreta-
tur. Et Hieronymus Tragus de eadem
herba. Cicerbita, & Sonchus, nostra La-
ctuca est crispa & hortulana: in Veris ini-
tio usq; ad æstatē cum reliquis Lactucellis
apud nostrates ex sale & aceto estur. Nam
σόγχοσ re uera ut Hieration Lactucæ spe-
cies est. quare Hieration a Dioscor. Son-
chitem, tanquā Sonchi congenerē dictam
uideo. Proinde rura nostra omnia isthæc
holera uno idiomate et communi uocabur-
lo Lactucas uocant.

Citharon, Hædera. Dioscor. lib. 2. ca. 199.

Cithorium, Lege. Chondrylla.

Cici quid sit, uide apud Diosc. lib. 4. ca. 167.

Cici herba, ex qua Ricini semen. Autor
Aetius sermone. 10. cap. 26.

Cicinon, uide. Ricinum.

κίκινον ἔλαιον, Cicinum oleum ex maturis
ricinis, e Cici arbore (ut inquit Plinius li-
bro. 15. cap. 7.) quæ Aegypto est copio-
sa, alij Crotonem inquit, alij Trixon, alij
Sesamum syluestre nominant. Confectio
nem eius lib. 1. Dioscor. docet. Quem lo-
cum ita explicat inibi Marcellus, Vergil.

Cici quondam fruticem aliqui dixerunt,
quem plures græci Crotona, & Romani
Ricinum, a figura seminis appellauerunt.

Rura autem nostra, & omnis fere Tuscia,
nunc Romanum Phaselum uocat. Illi a
notissimi insecti, nos a leguminis similitu-
dine, eandem rem indicantes. Frutex hic

tantum non arborefcit: seriturq; in hortis
nostra ætate, sed ad spectaculum magis q̄
utilitatem, altitudine, ut hic in historia

eius, humilis fici, placani folio; et si Plinius
uitigineo, nullo discrimine tamen indicat:

quando platanus uitigineo folio a cunctis
describitur. Atq; hæc quidem Vergilius.

Nos in peruetusto quodam Lexico, a Do-
ctoribus Bononiensibus perscripto, ut ti-
tulus præferbat (libellum cōmodato no-
bis miserat Theobaldus Fettichius Bono-
niensis gymnasij Medicinæ doctor, & idē

nostra ætate doctissimus) ita scriptum in-
uenimus; Cicinum oleum, siue Ricinum,

de Cataputia maiore, uulgo inirasoli Itali-
ce. Quod suspicionē mihi fecit, fotasse eum
esse fruticem qui Cataputia grana pro-

fert, sed arborefcntē, & a quibusdam pal-
mam Christi dictā, Germanice, Vundel-
baum, Sed interim & alijs quoq; diuinan-

dum aliquid relinquamus.

Ciconia. Plinius libro. 10. capite. 23.

Cicum, Lege. Cytinus.

Cicures animantes. Lege, Cytinus. Sunt
autem domestici, & contrarij feris.

Cicuta, apud Dioscor. lib. 4. cap. 82.

Cicutaria, id est, Mirrhis apud Dioscoridē
libro. 4. capite. 117.

C I E

Ciere urinam, urinam propellere.

C I L

κοιλια κατώ. Aluus.

Cilia uocatur, quæ a palpebris prominent.

C I M

Cimbium, idem quod Sifymbrium.

Cima, est quidam caulium delicatior, tene-
riorq; cauliculus, Colum. lib. 11. cap. 3.

Cimices, Lege, κόρεισ κλινικοί.

Ciminus. De hoc lacu Vergilius, Cimini
cum monte lacum, Colum. lib. 8. cap. 16.

Cimolia terra, ab insula Cimolo, qua utun-
tur fullones in uestib. abluendis. Vulgus
nunc uocat, terram saponariam.

Cimolia terra quæ sit, require apud Diosco.
libro. 5. capite. 167.

C I N

Cincinalis, Enygron Dioscor. li. 4. ca. 137.

Cinclus, auis palmipes, prope mare uitam
traducit: astutus, & captu difficilis, sed ca-
ptus omnium maxime mitescit. Aelianus,
Suidas, Plinius.

Cinereus color, a cinere.

Cinira, nomen est oleris, cui inditum uide-
tur nomen a cinere: quoniam huic herbæ
id genus stercorationis est aptissimū. plura
uide in hortis Columel. Bapt. Colum. li-
bro. 11. capite. 3.

Cinis plumbi, Bleyesch.

Cinis Cyprius, id est, æs ustum.

κιονίσ, columella græce, siue uua, a similitu-
dine columnę, quū ex reumate oblōga sit.

κινωπισήσ, reptilium generale nomen.

Cinnabaris, Erythrodanum apud Diosco.
libro. 3. capite. 16.

Cinnamomum frutex duorū cubitorū alti-
tudine, amplissimus, palmiq; minimus. 4.

digitorum crassitudinis, statim a terra sex
digitis, surculosus, arido similis. Cum ui-
ret, non odoratus. Folio Origani: siccitate

gaudens, sterilior imbre, ceu diræ naturæ.
Gignitur in planis, sed densissimis in ue-

pribus, rubisque, difficilis collectu. Plura

apud Plin. lib. 12, cap. 19. Theophr. lib. 9, cap. 45. Genera eius plura esse inquit Dioscorides lib. 1, patrium sibi nomen uendicantia. Praefertur tamen Mosyllion, quod Casia, cui Mosylliti nomē est, aliquā refert effigiem. Plura loco citato. Malum enim haec ex fontibus ipsis petas, & ne nos librū in immensum grauaremus. Barbari tamē Corollarium, quoniā rem fere omnem in compendio explicat, adscripsimus. Cinnamomum in partes quinq; concidunt: praecipua bonitas tenuissimis ad longitudinē palmi, pauloue ampliorib. Secunda proximis breuiore mensura. Vilissimā, quae radicem antecedunt, quoniam ibi minimū corticis, in quo summa gratia: qua de causa praefertur cacumina, ubi plurimus cortex. Ipse frutex duorū cubitorum altitudine amplissimus, palmiq; minimus. Quatuor digitorum crassitudinis. Statim a terra sex digitis, surculosus, arido similis. Cum uiuret, nō odoratus. Folio Origani, siccitate gaudens. Sterilior imbre, ceu cōtraria ceteris natura. Gignitur quidē in planis, sed densissimis in uepribus, rubisq;. Difficilis collectu. Verior sententia est, nasci in Aethiopia, Troglodytis cōnubio permixta. Non ut Herodotus, quo situ Liber pater educatus esset, ex inuis rupibus, auiumq; nidis peti, & priuatim Phoenicis. Neq; ut alij, in Arabia. Igitur mercantes illi a conterminis uehunt per maria uasta ratib. sine gubernaculo, sine remis ac uelis, sed hyberno per brumā, euris tum maxime flantib. Primus his portus Gebennitarū Ocila, siue Acila, ut Strabo, Ptolomaeus Ocelis. Produntur uix quinto anno reuerti mercatores, & interire multos. Contra reuehant uitrea, & aenea, uestes, fibulas, cum armillis ac monilibus. Ipsum lignum in fastidio est, propter Origani acrimoniā. Xylōcinamomū uocatur. Preciū in libras. 20. Quidam Cinnami (nam & Cinnamū dicitur) duo genera tradidere, candidius, nigricansq;. Et quondam praeferebatur candidum. Nunc contra, nigrū cōmendatius, autore Plinio: atq; etiā uarium praefertur candido. Certissimo argumento, si sit scabrum, atq; ut inuicem tritū contumaciter frietur & inhorrescat. Improbatur molle inprimis, aut cui albicat cortex. Ius eius a Gebennitarum Rege solo proficiscitur. Is

edicto mercatu uendit. Precia quondam fuere in libras denariorū mille. Auctum id parte dimidia est, incensis (ut ferūt) syluis ira barbarorū: aut etiā forte fortuna, quoniam austri tam ardentibus ibi afflare solent, ut aestatibus syluas accendant Coronae ueteribus fiebant ex Cinnamomo, inter rasili auro incluse. Radicē eius magni ponderis aureae paterae impositam uidisse, Plinius meminit, ex qua guttae editae, annis omnibus in grana durabantur. Pseudocinnamomum, Galenus Cinnamomidem quoq; appellari scribit.

Cinnamomum uerū hodie non haberi, tam manifestū ex Dioscor. descriptione lib. 1, ut illi nō possunt obsistere omnium nationum omnes, & Calechut mercatores.

Cinnamū in Syria gignitur, quod Caryopon uocant. Hic est succus nuci expressus, multū a surculo ueri Cinnami differens, uicina tamen gratia. Plin. lib. 12, cap. 28.

Cinnamomū quomodo crescat, & quid reuera sit, uide Theophr. lib. 9, cap. 3, 4, 5, 7.

Cinnabaris, & eius usus, est apud Dioscor. libro. 5. capite. 100.

Cynnomylon, unguentum Liliorum.

Cinabrum, idem quod Minium.

C I P P

Cippus, & columnam significat, & nomen uiri proprium est.

C I R

Circeā, a Circe dicta. Sunt qui in neutro genere Circæum legant apud Dioscor. li. 3, cap. 133. Plinium. lib. 27, cap. 8.

Circumitus febris quotidianae uocatur, qui 24. horis absoluitur.

Circuitus febris tertianae, qui horis. 48. perficitur, hoc est, duobus diebus.

Circūitus febriculae quartanae, qui horis recurrit. 72. id est, de quarto in quartum.

Circumitus, Lege, Paroxismus.

Circinare, scarificare, idem.

Circumlitiones oculorū, ad nitorem & expolitionē eius partis preparatū remediū: idem fere quod Graeci καμιβλέφαρα, uel honestandis palpebris utilia dicunt.

κίρσοκίλη, id est, ramex, cū uenae intumescunt intortae, cōglomeratae; ad superiorem partem, uel ipsum scrotū implent, uel mediam tunicam, uel imam: interdum etiā sub ima tunica circa ipsum testiculum, neruumq; eius incresecunt. Vel est eneruatio

C I
 Magnitudo uasorum quae
 comū siml, quae uelut nūm
 caruano, aut euulso uasorū
 nā, & humoris ignam collecti
 C I S I
 Cistites, genus uni est,
 omni quod laporem multū
 Cistis, Pyriti & Galena
 de Gregorio Agricola medic
 scitur aurum & argemum. In
 capia apud Silesios, in Reich
 de at.
 Cistites, Heluiae apud Di
 capite. 52.
 Cistis, Hædera.
 uereq; Lege. xiv. 11.
 Cistis, Asclepias, Dioscor.
 Cistophyllon, Asclepias herba
 scor. libro. 3. capite. 109.
 Cistis acorpos, Chamæcistis
 ridem lib. 4. cap. 127.
 uereq; ramosus frutex, sed in
 inquit Diosc. Foliosus, & in
 proueniens: folijs rotundis ac
 ris. Flos masculo ut mali pum
 albet. Vide Plin. lib. 24. cap. 1
 & uereq; uai uereq; uai.
 Quod Cistis hædera natus est
 generis frutex. Certe de hoc
 cū Collutio, & Barbaro lib.
 Medicorū, ad quorū cōment
 timus lectorem: quae uenae
 Tomo secundo Herbarij
 Cistis, & Cistis quomodo
 dum prolixè dicitur Lenni
 Herbarij nostri Tomo secun
 Cistis, Hædera apud Diosc
 C I T
 Cretus, medicus.
 Cretiphon, citatur ab Gal.
 uereq; Lege. xiv. 11.
 Cretium, Chamæcistis apud
 lib. 4. capite. 122.
 Cretus, Cucumer citrinus
 Cretopomum. Lege, Mal
 Cretopomum secundum Man
 arum.
 Cretus Lege, Malum medi
 Cretum, legum preciosissimū
 exortum: cum ueteres, L
 meda.

& magnitudo uasorum quorundam, uel omnium simul, quæ testes nutriunt. Vel est enervatio, aut euulsio uasorum testes nutrientium, & humoris ignaui collectio in scroto. Cirsos, scroti morbus.

C I S I

Cisbilites, genus uini est, in Galatia nascens, quod saporem mulsi præbet.

Cisum, Pyritis & Galenæ species quarta, teste Gregorio Agricola medico, ex quo conficitur aurum & argentum. Inmensa eius copia apud Silesios, in Reichensteyn, ut ille ait.

Cissamethos, Helxine apud Dioscor. lib. 4. capite. 92.

Cissaron, Hædera.

κίσσαρον. Lege. κίσσος.

Cission, Asclepias, Dioscor. lib. 3. cap. 105.

Cissophyllon, Asclepias herba, apud Dioscor. libro. 3. capite. 105.

Cissos acorpos, Chamæcissos apud Dioscoridem lib. 4. cap. 127.

κίσσος, ramosus frutex, sed inprocerus, ut inquit Diosc. Foliosus, & in saxosis locis proueniens: folijs rotundis, acerbis, hirsutis. Flos masculo ut mali punici, foeminae albet. Vide Plin. lib. 24. cap. 10. Vocant & κίσσαρον καὶ κίσσος. Ab Cisto differt. Quod Cissus hedera natus est, Cistus sui generis frutex. Certat de hoc Leoniceus cum Collinutio, & Barbaro lib. de erroribus Medicorum, ad quorum commentarios remittimus lectorem: quæ item abunde per nos Tomo secundo Herbarij nostri citata.

Cissos, & Cistos quomodo differunt, admodum prolixè differunt Leoniceus: nos in Herbarij nostri Tomo secundo.

Cission, Hedera apud Dioscor. li. 2. ca. 199.

C I T

Citeius, medicus.

Citeciphon, citatur ab Gale, medici nomine.

κίθαρον. Lege. κίσσος.

Citocatum, Chamælaa apud Dioscoridem libro. 4. capite. 182.

Citreolus, Cucumer citrinus.

Citrium pomum. Lege, Malus medica.

Citria poma, secundum Manardum poma arantia.

Citromela. Lege, Malus medica.

Citrum, lignum preciosissimum, quo lectos exornabant olim ueteres, Lege. Malus medica.

Citta, affectio qua terram cupiunt edere mulieres: quæ circa tertium præcipue gestationis mensem infestat: quod non possit, cum foetus, utpote imbecillis, quicquid ad uterum alimenti ratione fertur, absumere: quapropter uariè in stomacho redundantia accumulatur. Vnde & uaria & absurda appetunt, ut carbones extinctos, cretâ, cimoliam, & alia permulta. Eam ob causam affectum hunc nominauerunt, aut ab animalis uarietate, aut quod sæpenumero hoc modo pica laborat.

κίττων, insuauis & uilis Cassia.

Cittampelos, Helxine apud Dioscoridem libro. 4. capite. 42.

Cittosus, uocatur uitium pestis, quando acini racemis defluunt.

C L A

Clauicula, Hedera ea quæ apud Dioscor. Helix, tertia hederarum species.

Clauiculæ, uitium clauis.

Clauis inter ulcera sunt: quorum quidam morticini appellantur. Nascitur clauis nonnunquam alibi, sed maxime in pedibus, ut docet Cornelius Celsus. Clauo perijt Silius Italicus. Colum. lib. 6. cap. 14.

Clauis, genus ulceris, quod nonnunquam alibi, sed frequenter tamen in pedibus nascitur, doloremque mouet ingredienti. Sunt & oculorum clauis, ut nominat Celsus, uidelicet callosa in albo oculi tubercula, a similitudine clauis nomine accepto, quæ ut clauis acerbissime pungat, lancinentque. Estque rotundum, atque turbinatum, & callosum.

Clauis, tuberculum quod Græci dothienem, latine furunculum uocamus.

Clauis, morbus arboris quid sit, & quomodo arboribus contrahatur, require ex Theophrasto lib. 4. cap. 16.

C L E

Clema, Polygonum, Dioscor. lib. 4. cap. 5.

Clematis, apud Dioscor. lib. 4. cap. 8.

Clematis, apud Pollucem Vitis.

Clematis Aegyptia, ea quæ uulgato nomine Clematis apud Dioscor. lib. 4. ca. 8.

Clamatitis tertia species Aristolochiæ, de qua uide Dioscor. lib. 3. cap. 5.

Clematitis, Periclimenon apud Dioscoridem libro. 4. capite. 16.

Clemax, Iulio Polluci Vitis.

Cleonicon, Clinopodium apud Dioscoridem libro. 3. capite. 109.

C N

C N

Cnecion, Maiorana, & Samsuchus, apud Dioscor. libro. 3. capite. 45.

κνήκισ. Lege Rhapsodiam Maioranæ.

Cnecron. Vide, Granum gnidium.

Cnestron. Vide, Granum gnidium.

κνήμις, tibia.

κνήσμος, latine pruritus mali nomen. Fit autem ex corruptis, pituitosis, & biliosis humoribus. Si senectuti contingit, uix curatur.

Cnicion, Trifolium, apud Dioscoridem libro. 3. capite. 121.

Cnice, Rubus apud Diosc. lib. 4. cap. 147.

Cnicos, Atractylis, apud Dioscoridem libro. 3. capite. 106.

Cnicus, Cantamus apud Dioscoridem li. 4. capite. 200.

Cnicus agria, Anemone.

Cnide, Acalyphe, apud Dioscoridem lib. 4. capite. 54.

Cnidion Coccum, Chameleon niger, Dioscorides libro. 3. cap. 10.

κνιδέλαιον, oleum e grano Gnidio.

κνικικόν έλαιον, oleum cnicinum.

κνώδαλα, marinæ beluæ: sic in Pindari & Nicandri scholijs interpretantur. Vsurpatur tamen & pro terrestribus reptilibus.

κνεμασῆρας, nervos uocant ab inguine dependentes.

Cnopodion, Polygonium apud Dioscor. libro. 4. capite. 5.

C O B

Cœli, Terræ, Syderum, Cardinum cœli, Polorū, Signiferi, Aetheris, Tropicorum, Planetarumq; descriptiones, uide in Lexico nostro Astrologiæ.

κοιλιοτικά, id est, uentri flua medicamina:

κοιλία, uenter. Vide Cœliacus morbus.

Vocāt & γασῆρα, ex quo & ὑπογάστριον, pars sub umbilico ad pubem: quam etiam στρον uocant. Vnde & Etridia frustra apud Comicos, & abdomen, & lactes.

κοιλίακα, passio in uentriculi parte affectus malus, sub quo indurescit uenter, dolorq; eius est. Eius species sunt duæ. Vna Pro-cœlion, quæ magnitudine fit, & abundantia ab animantibus quæ protuberant sunt uentre. Altera, ex defectu έλιπτοι oritur: Proinde Sphecodes appellatur, uel Sphecoides, tralatione ab uespis producta. Dicitur & Lagaros, ab inanitate. Cuius ex-

C O

emplum extat Iliad. 6. κηαπογώσασ μῆνεος ἄλῆσ τεβάλωμασ.

Cœliaci, a Cœlia, id est, uentriculo stomachi uocantur: q; morbis atq; dolor, in ipsius uentriculi parte cōsistat, quæ πυλωρόσ Græce nominatur. Vnde medicamenta quædam huic uitio contraria, Cœliaca dicuntur.

κοιλώματα, concaua ulcera quæcumq; rotunda, & concaua, uuis latiora. Circa irim oculorum fiunt. Sunt autem in oculis uia ex eodem ulcerum genere.

κοιλίαν μαλαόσειν, uentrem mollire.

κοιλίας ζευματισμός, uentris fluxus.

κοίρσοσ, medicorum uox, qua uarices significant, interdum toto corpore se dilatantes. Lege. Varices.

C O A

Coa, prisca appellabant os uentriculi. Gale. libro. 4. Aphorif. apho. 17.

Coacon, emplastrum nigrum. Quamq; legendū suspicatur Cæsareus Choacon, aut Chiacum; ut apud Georgium Vallam de cura Oculi. Nisi malis Coacō, q; inter Hippocratis opera liber habetur, qui inscribitur, de Coacis prænotionibus; unde nomē deductum uideri potest. Vide Celsum libro. 5. capite. 19.

Coactio in animalibus, passionis est nomen ex qua ægritudinū diuersa genera nascuntur. Ideo sic appellata, q; ab iniuria, uel labore, uel excoactione contingat.

Coadiutrix causa. Lege. Causarū alia, &c.

C O B

Cobios, Tithymalus apud Diosc. li. 4. c. 163 κώβισ, piscis.

C O C

Cocalia, Lege. Cochlea.

Cochlax, Lege. Cochlea.

Cochlea, De hac in hanc ferme sententiam Hermol. Barbarus. Cochleam, & Limacem, Græci Cochliam & Cochlion appellant. Nam Cochlos, & Cochlax marinos calculos significat: Est & Cochlos apud Aristotelem, animal testaceum, & aliud q; Limaces, a Theodoro dictū Umbilicus. Hoc & Cochlion est, ubi Aristoteles appellet, sicut limacem quoq; Cochlon. Nobilitas præcipua Solitanis. A patria item Balearicis quas in speluncis nascentes Cauaticas nominant. Aphricanis duplex genus, nudarum, tectarumq; quibus magna

fecunditas. Sicut Illyricis amplitudo. Nā & Siculae cōmendantur q̄ diu parue sunt. quia magnitudo duras facit, aufertq; succū Laudantur & Caprearum insulis, Saliua Cochlearum, quæ punctis, acu, uel stylo carnibus manat, a Græcis, ut Galenus inquit, myxa dicitur, hoc est, mucosus lētor, siue mucor, mucosue. Limacem Teucer ad exemplum quæstionis ludicræ ita finit. Animal sine pedibus, sine spinis, sine ossibus, crustatum, oculos nunc exerens, nūc retrahens. Cicero Terrigenam, Herbigradam, Domiportam, Sanguinecassam. Inuenio Limacis genus Cocaliam ab Aristotele uocari, & aliud Abrotonem. Quanc̄ sunt qui Locustā putent. Item qui apem, alij qui piratam in eo uocabulo intelligāt. Strabo lib. 13. Cochleas prædicat Linusias, ab agro, cui nomen Lino est, iuxta Pityuntē, medio inter Parianam, Coloniam, & Priapum spacio.

Cochlea notum animal. Plin. lib. 8. cap. 39.

Cochleæ linusis. lege. Cochlea.

Cochleæ oculis carent, ideoque corniculis prætentant iter. Plin. lib. 9. cap. 30.

Cochleæ arborū quæ sint, require ex Theophrasto lib. 4. cap. 16.

κοχλίασ χερσαίος. Lege. Cochlea.

Cochlion. Lege. Cochlea.

Cochlos. Lege. Cochlea.

Coccali, nuclei Pinei, secundum Gale. Sunt qui Cocci gnidij grana Coccalos quoque uocent.

Coccalus, Pinearum nucleus.

κοκκός, uide, πυρήνας.

Coccinus color. Lege. Ruber.

Coccus, a Theophrasto accipitur pro Tithymalo paraliō, cuius meminit Dioscor. libro. 4. capite. 171.

Cocula, uasa ænea, coctionibus apta.

Coccum, rubens granum.

Coccum quo infectores utuntur, frutex paruus, cui grana ceu lentes adherēt, quæ electa congeruntur, Dioscor. lib. 4. cap. 51.

Coccus Baphica, id est, Granum tinctorū, de quo uide Dioscor. lib. 4. cap. 51. Theophr. lib. 3. Plin. lib. 24. cap. 4.

Coccum gnidium, Chamelæa apud Dioscoridem lib. 4. cap. 182.

Coccyx, ex accipitre uidetur fieri, tempore anni figuram mutans, quoniam tunc non apparent reliqui, nisi per q̄ paucis diebus,

Mutat & uocem. Procedit uere: & semper parit in alienis nidis. Plin. lib. 10. ca. 9.

Coccyx, pars ex lateribus sacri ossis, apud Gale. lib. 2. Anatomia.

C O D

Codia, Papauerum summa capita.

δια κωδείων, de papauere confectio, uel papauerinus loquor.

Codex, arboris robur.

Codymalon, & Cydiomalum, Cotoneum malum uocari quidam scripserunt. Verū Palemon floris esse genus existimat.

C O E

Coete, Cicuta apud Dioscor. lib. 4. ca. 92.

C O H O

Cohortalis est auis. In uilla cohors est, ex eodicta, quod circa eum locum pecus cohercetetur. Autor M. Varro. Inde aues dictæ Cohortes, quæ intra cohortem uillaticam continentur: quales potissimum sunt gallinæ. Ouidius. Abstulerat multas illa cohortis aues. Apud Marcialem per contractionem dictionis scriptum est, Raucē cortis aues, & oua matrum. Item, Accipe cortis aues. Vide Colum. lib. 6. cap. 2.

Cohortales gallinæ, quæ in corto domi aluntur.

Cohortes, inter alia etiam uillarū intra maceriem spacia sunt.

C O I

Coitus. Ad Coitum quidam sunt impotentes, nisi plagis, & uirgarum conuerberationibus in modice cædantur. De quo uide memorabile exemplum apud Cælium antiquarum lectionum lib. 6. cap. 37. Quin & hodie apud Monacum Bauariæ quendam superstitē adhuc agere Vuolfgangus Steirmeyster Francofordianus doctus, & bene existimatus ciuis, nobis retulit, qui cum uxore sua rem habere non potest, nisi acriter antea cæsus. Tantam esse natium densitatem, ut uix multis uerberibus illi queat sanguis elici.

Coeant. Coagulentur, ut unitas fiat. Columella lib. 12. cap. 21.

C O L A

Cola, uasa, siue instrumenta ad colandum uinum defæcandumq; accommodata, a colando nominata: de quib. Vergilius. Cola q; prælorum fumosis deripe tectis. Villicius, ut inquit Cato, habere debet Cola tria: Cola, quis florem demat tria, Colu. lib. 11. ca. 2.

Colobos. Lege. Cope.

Colobom. Hermodactylorum.

Colobum. Dioscor. lib. 2. cap. 7.

Colobum. Ephemerum.

Colobum lib. 3. cap. 41.

COL

Colobus eradiis dicitur.

lanamini, & cinerini, ut efficitur.

Epithia ad Porum. Proprietas.

Carabens furdo, quidam.

Lanum portus, haemini.

Colas. Vide. Penis.

Colas. Vide. Lanumini.

COL

Coliculus. Coliculus est apud.

Colica, quid re uera sit, et ea quæ.

dicat, tum de differentia in.

passionem. Calculosam, ut.

quædam apud Galen. lib. 8.

κίλινος δ' αὐτῆς, Colica afficitur.

Colici a colo prima breui. Et.

testinū laxius. Vnde uerbi.

eo quod est torqueri, et in.

bus & Chordis, et Chordis.

collet, itemq; illos, sed Dioscor.

rytio. Ceteris uero illos.

per quos dolores in modum.

uincit. Plin. lib. 25. cap. 1.

colicis, medicamentum modum.

nore in rebus, sunt etiam in.

inuenor Cellus sunt. Eius.

lege apud Cælium lib. 4. cap.

Colix, panis, quem subuenit.

COL

Coloboma, munitio est in.

aliqua corporis.

Colobomata uocantur in.

Method. quæ in labia.

re deficiunt. Atq; in.

ne, uide plura.

coloboma. Lege. Colocasia.

Colocassion, Cypricum.

Colocassum, idem quod.

De Colocassio lege Strabo.

Herb. Barb. placet magis.

supra. Lege. Faba Argy.

colicis, Conuulsa. Lege.

Colocyma Alexandrina.

dem Colocyma, lib. 2. ca. 2.

Colocyma, idem quæ.

& Symplicium Conuulsa. Du.

C O

Colabotis. Lege, Cepe.

C O L C

Colchicum, Hermodactylorum generis, apud Dioscor. lib. 4. cap. 7.

Colchicum, Ephemerum uenenum, apud Paulum lib. 5. cap. 48.

C O L E

Colei, ab erudiis dicuntur testes, atq; item Ianunini, & cliternini, ut est in Ciceronis Epistola ad Pœtum. Propertius:

Cantabant surdo, nudabant pectora cæco Lanunij portas, hei mihi, solus eram.

Coles. Vide, Penis.

Coleus. Vide, Lanunini.

C O L I

Coliculus, Cauliculus est apud Col. l. 11. c. 2.

Colica, quid re uera sit, et ex quibus originē ducat, tum de differentia inter Colicam, et passionem Calculosam, uide doctissima quedam apud Galen. lib. de locis affectis.

κολικὴ διαίθεσις, Colica affectio.

Colici, a colo, prima breui. Est aut Colon in testinū laxius. Vnde uerbū κολάζαδι, pro eo quod est torqueri, cruciariq;. Is morbus & Chordios, et Chordapfos quoq; dici solet, itemq; Ileos, sed Diocli tantū Carystio. Cæteris uero Ileos proprie is est, per quē dolores in intestino graciliori sentiuntur. Plin. lib. 26. cap. 1.

κολικόν, medicamentum morbi, qui in pleniore intestino, siue cæco, innascitur, cuius inuentor Cassius fuit. Eius descriptionem lege apud Celsum lib. 4. cap. 14.

Colix, panis, quem subcinericeum dicunt.

C O L O

Coloboma, mutilatio est membri in parte aliqua corporis.

Colobomata uocant, ut inquit Galenus. 14.

Method. quæ in labijs, aut naribus, aut aure deficiunt. Atq; inibi de eorum curatione, uide plura.

κολοκασία, Lege, Colocasium.

Collocassion, Cypriorum lingua, Arum.

Colocasium, idem quod Aegyptiaca faba.

De Colocasijs lege Strabonem libro. 17.

Herm. Barb. placet magis pro Radice interpretari. Lege, Faba Aegyptiaca.

κολοκυνθα, Cucurbita. Lege, Cucurbita.

Colocyntha Alexandrina, apud Dioscoridem Coloquintida, libro. 4. capite. 188.

Colocyntha, eadem quæ & Colocynthis, & syluestris Cucurbita, Dio. lib. 4. ca. 188.

C O

Colocynthis, est Cucurbita syluestris, apud Dioscor. lib. 4. cap. 188.

Colomesstrū, Aconiti species altera, apud Dioscor. lib. 4. cap. 81.

Colon, Plinius parte infima cōstituit, quod latine uocatur Ile.

κῶλον, morbi genus in intestino eius nominis. Plinius lib. 26. cap. 1. Serenus. Cum Colō inuisum morbi genus intima carpit. κολόν manus, quod in meditullio est, thenaris, hypothenaris pectoris, id est, cavitatis appellatur. Alij Cotylon dixerunt.

Colophonía, Scammonia, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 182.

Colophonion, item Scammonia, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 182.

Colophonium. Lege, Pix sicca.

Colorum diuersa genera, nomina, & rationes, uide apud Vitruuium lib. 7. cap. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14.

Color uariis proprie dicitur, ex quo uestis uaria discolor est, diuersisq; coloribus confusa, Diuisam nunc oēs uocant. Et equus uariis non totus, uel candidus, uel niger, sed his, alijsue coloribus distinctus: sic & cœlum uarium, cuius partes serene interlucent, partes nubile tristantur. Atq; aliū sepe pro alio, si inter eos affinitas est, Colorem usurpant Poetæ. ut lumen Mincruæ Flauum dixit Vergilius, pro Glaucō, quo uenustatē quoq; esse in oculis Deę ostenderet: quemadmodū amictū Tiberis, cuius aquā alibi Flauā appellauit. Glaucū idem esse cecinit, est em̄ inter hos colores similitudo, & quasi uicinitas, sicut iam dictū est. Albus pro Pallido, ac Cæruleus pro subuiridi poetice ponitur, proq; etiā Subnigro. multiq; præterea inuicē cedūt. Ex omnib. uero maxime contrarij sunt Albus, & Niger: quare nihil eque apparet, atq; in alba papyro atramentum. Vtebantur ueteres, quod nunc etiā seruatur, cū librorū titulos notarent, colore Puniceo: in honorē, memoriāq; Phœnicū, quos literarū tradunt fuisse inuētores. Sunt etiā e Coloribus alij qui incerti, qui intuentiū oculos fallunt, ut est cœli nitor: quod cū tenebrosū quidā autument, illustratū radijs solaribus, Cæneum uidetur: ut Iris, ut quas suspicimus nubes nōnunq; ignescere, ut mare ipsum, quod præter Cæruleū, modo Atrū horret, modo uirescit, interdum etiā Flauum,

rauumq; se ostēdit, aut specie quadam purpurascit uiolacea. Non idem quoq; decor in collo cernitur columbæ, & pavonis: unde aues sæpe dicuntur uersicolores, quale est Serici genus satis notum, quod e diuersis partibus spectanti non eundem offert Coloris leporem. Discolor autem, nō modo pro uario sumitur, sed si quid eundem colorem uelut radios quosdam diffundit, ut, Discolor, unde auri per ramos aura refluxit. At Decolor is dicitur, ex cuius ore color defluxit, & exanguis relictus est: atq; idcirco pro deformi capitur & nigro: ut decolor Indus, nam concolorem eiusdē esse coloris, nemo ignorat.

Colores, & eorum rationē longe aliter Sophistæ & Barbari, aliter longe ueteres & probati autores edisserunt. Quæ igitur ex Gellio super his explorata sunt, quæq; et ille ex ueteribus obseruauit, lib. 2. cap. 26. sic refert. Plura, inquit, sunt Phauorinus in sensibus oculorum, quam in uerbis, uocibusq; colorum discrimina. Nam ut alias eorum cōcinnitates omittamus, simplices isti, Rufi & Virides colores, singula quidem uocabula, multas autem species differentes habent. Atq; eam uocum inopiam in lingua magis latina uideo, quam græca: quippe qua Rufus color a rubore quidem appellatus est. Sed cū aliter rubeat ignis, aliter sanguis, aliter ostrum, aliter crocus, has singulas Rufi uarietates, latina oratio singulis, proprijsq; uocabulis non demonstrat, omniaq; ista significat una Ruboris appellatione: cum tamē ex ipsis rebus uocabula colorum mutuētur, & Igneum aliquid dicit, & Flammeum, & Sanguineū, & Croceum, & Ostrinum, et Aureū. Rufus enim color, & Ruber nihil a uocabulo Rufi differunt, neq; proprietates eius oēs declarāt. *ξανθὸς γὰρ ἢ πυρρὸς, ἢ ἔρυθρός, ἢ φοινικῶς* scilicet, habere quasdam distantias coloris Rufi uidentur, uel augētes eū, uel remittentes, uel mista quadam specie temperātes. Tum Fronto ad Phauorinū. Nō inficias, inquit, imus, quin lingua græca, quā tu uidere legisse, prolixior, fusiorq; sit, q̄ nostra. Sed in ijs tñ coloribus, quib. modo dixisti, designandis, nō perinde inopes sumus, ut tibi uidemur. Non enim hæc sunt sola uocabula Rufum colorem demonstrātia, quæ tu modo dixisti, Rufus, & Ru-

ber, sed alia quoq; habemus plura, q̄ quæ dicta abs te Græca sunt. Fuluus em̄, & Flauus, & Rubidus, & Phœniceus, & Rutilus, & Luteus, & Spadix, appellationes sunt Rufi coloris, aut acuentes eū, quasi incendentes, aut cū colore uiridi miscentes, aut nigro infuscantes, aut uirenti sensim albo illuminantes. Nam Phœniceus, quē tu græce *φοινικῶς* dixisti, noster est: & Rutilus, & Spadix Phœnicei *συώνυμα*, qui factus græce, nostra est, exuberantiā, splendoremq; significat Ruboris: quales sunt fructus palmæ arboris, non admodū sole incocti, unde Spadicis & Phœnicei nomē est. Spadica enim Dorici uocant auulsum e palma termitem cū fructu. Fuluus autē uidetur de Rufo atq; Viridi mistus, in alijs plus Viridis, in alijs plus Rufi habere. Sic Poeta uerborū diligentissimus, fuluā aquilam dicit: et iaspidē, fuluos galeros, et fuluum aurū, & arenam fuluam, & fuluū leonem. Sicq; Ennius in *Annalibus* fuluo ere dixit. Flauus contra uidetur ex Viridi, & Rufo, & Albo cōcretus. Sic flauentes comæ: & quod mirari quosdā uideo, frondes olearū e Vergilio dicuntur flauæ. Sic multo ante Pacuuius aquam flauam dixit, & flauum puluerem. Rubidus autē est Rufus atrore & nigrore multo mistus. Luteus cōtra, Rufus color est dilucidior: unde eius quoq; nomen esse factū uidetur. Non ergo, inquit, mi Phauorine, species Rufi coloris plures apud Græcos, q̄ apud nos nominantur. Sed ne Viridis quidem color pluribus ab illis, quam a nobis uocabulis dicitur. Neq; non potuit Vergilius colorem equi significare Viridem, uolens Cæruleum magis dicere equum, quam Glaucum, sed maluit uerbo uti notiore græco, quam inusitato latino. &c.

Ad hæc Colores bifariam diuidūtur. Nam Austeri uocabantur reliqui omnes, præter Minium, Purpurissum, Cinnabarim, Armenium, Chryfocollam, Indicū: quos floridos dixerunt. Sed hæc pictores uideant, quibus olim in usu tantum erat Melinus color. Candidus, Silaceus, qui inter Cæruleos nominatur, Sinopsis genus rubricæ, & Atramentum. Quidam etiā Suates dicti sunt, ut Flauus, Purpureus, Candidus, in primis Roseus. Humanis autem oculis nihil uenusti hominis colore sua-

C O
 uis uidetur. Inelle uero
 uen, præterquam quod
 ant, egregi Lamirani
 M. Cæro, & Vergiliū
 in lūre hominis Colorē
 Suae rubens Hyacinthū
 Alūtes sunt, & luger
 ele dicitur, Pallum, F
 Carolo speciem. Quam
 dicit etiam aliqui dicit
 Impudens: is enim uo
 an apud ludices caput
 Talem quoq; fuisse uel
 ostendit, cum inquit
 a humeris nodo per
 lin uero Colores partim
 locis, ut: Puniceus, Ty
 nus. Purpurei sunt hi
 Melinus, Hispanus, B
 de quibus alibi dicitur
 tollo urbe in Troade, ubi
 rem referens Cyclami
 puam, cum terræ Malu
 tur, a nobis Cōfentini Ter
 flos ille inter candorem
 in a metallis nuncupat
 ex Ferruginis, Argente
 apianis quoq; nomen
 res ut præter Phœnicem
 un, ac Xerampelinū, B
 Pallido sumitur: palli
 Buxea materia. Rōlem
 thinus, in quo purpura
 Hyginus, ab Hyge h
 utriq; similis Sandycin
 & Ianthinus, ex quo Ty
 pura, ut nomen indicat
 Additur his Crocum. V
 uestis genus: ut a Cal
 Glini genere tenuissim
 hæc omnes luteæ, sed h
 folgebant. Fuit in usu
 dōne, Citrosa dicta. Ex
 dō. Papauerata a Lucio
 ceuuprobrum, Torqua
 nira. Inuenitur quoq;
 dō Calibano. A Malu
 colorē Melochinus, ut a
 fere Melochinus. Virent
 folia nuncupat. Virent
 Præterea Melochinus
 uocabantur Ceruina, M

uius uidetur. Inesse uero coloribus suauitatem, præterquam quod sensus ipsi iudicant, egregij Latinitatis autores ostendunt, M. Cicero, & Vergilius Maro: quorum alter suauem hominis Colorem dixit: ab altero, Suauiter rubens Hyacinthus, uocatus est. Alij tristes sunt, & lugubres, uelut Atrium esse diximus, Pullum, Ferrugineum, & Cærulei speciem. Quin ut uidetur, sic sordidi etiam aliqui dicti sunt, ut Suasus, & Impluiatus: ijs enim rei ut misericordiam apud Iudices captarent, se deturbabant. Talem quoque fuisse uestitum Charontis ostendit, cum inquit Vergilius: Sordidus ex humeris nodo pendebat amictus. Iam uero Colores partim nominati sunt a locis, ut: Puniceus, Tyrius: idemque Sarranus. Purpurei sunt hi: Indicus, Sinopis, Melinus, Hispanus, Bæticus, Mutinensis, de quibus alibi dictum est. Colossinus, a Colosso urbe in Troade, ubi lana inficitur, florem referens Cyclamini, quod tum Rappum, tum terræ Malum, ac Tuber uocatur, a nobis Consentinis Terrigena: fulget flos ille inter candorem & purpuram. Partim a metallis nuncupati sunt, ut Plumbeus, Ferruginens, Argenteus, Aureus. Sed a plantis quoque nomen acceperunt complures, ut præter Phoeniceum, id est, Palmetum, ac Xerampelinum, Buxeus est, qui pro Pallido sumitur: pallet enim præ cæteris Buxea materia. Roseus præterea Hyacinthinus, in quo purpura lucet subnigra. Hysginus, ab Hysge herba, Coccinus, & utriusque similis Sandycinus. Violaceus, qui & Ianthinus, ex quo Tyrianthinus, e purpura, ut nomen indicat, factus & uiola. Additur his Croceus. Unde Crocotula, uestis genus: ut a Caltha Calthula, a Byssolini genere tenuissimo Byssina: erantque hæc omnes luteæ, sed Byssina pene ut aurum fulgebat. Fuit in usu uestis a Citri similitudine, Citrosa dicta. Et quædam coloris candidi, Papauerata a Lucilio Satyriceo, cum eam ut probrum, Torquato obiecisset, nominata. Inuenitur quoque Galbina uestis alba, a Galbano. A Maluæ item flosculo, color est Molochinus, ut a Puniceæ etiam flore Balaustinus. Virentis quoque Porri folia nomen ex se, ut iam diximus, fecerunt Prasinum. Multi præterea ab animalibus uocati sunt, ut Ceruinus, Murinus. Atque

hi colores sunt in equo notissimi. Mustelinus, de quo Terentius. Ictericus, qui Regio morbo laborat, a colore Galguli, quæ Græci autem Icteron dicunt, Luteus est hic admodum. Cygneus, idemque latine Olorinus, id est, Candidus: ut contra Coracinus niger. Adscribuntur & his Ostrinus, Conchyliatus, Muriceus, Purpureus, ab Hercule, ut fabulantur, primum inuentus. A rebus denique diuersis nonnulli colores dicti sunt: ut Igneus, Flammeus. Sic orbis, nitorque Solis ab Attio & Catullo appellatus est. Quare color Solis, & quia ita apparet, & ex illorum autoritate Flammeus proprie potest uocari. A cælo Cæruleus est: Marinus, & Thalassinus a mari: ab unda Cymatilis, & Cimatus: idemque est in ijs omnibus color. Quinetiam ab arcu pluiarum nuncio, Arquatus est nominatus. Halinus, qui & Vitreus, Niueus, Marmoreus, Lacteus, Eburneus: quo dictus fuit cognomento propter candorem corporis Fabius quidam. Amethystinus præterea, ex quo Tyriamethystus in usu fuit olim. Sandaracinus, Flammeus est is: quibus etiam Impluiatus, Sanguineus, atque Herbidus adduntur. Cereus item, Piceus, Cinereus, ut Cardui genus esculenti a colore, Cinarauocatum. A spumis quoque & maculis Spumeus est, & Maculosus. Atque in equorum sunt etiam colores, ut a guttulis Guttatus. Cuiusmodi præter equos, canes uidentur nonnulli Sagaces, quos a muscarum similitudine Muscatos dicunt, uelut equos. Scutulatus, a scutulis: quem ab exiguorum pomorum specie, Pomulatū uocant. Equifones, & si orbes sunt latiusculi, Rotatum. Videtur ad extremum natura amare Cæruleum, eo enim, ut initio diximus, mare collustrauit, ac cælum ipsum, quod nunc stellis fulgentibus ornasset, nisi eadem quoque Fuluo maxime delectaretur. Sed quia uicissim uidemus terram, aut uiriditate uestiri, aut eo ornata spoliata, Pullam esse, aut etiam candore niueo contegi, uiridē, pullum, atque album naturæ gratū esse, nemo potest dubitare. Nigra insuper est nox, nigri sunt Indi, atque Aethyopes. Gaudet igitur rerum mater colore nigro, quam a rubro nihil abhorrere, hominum, ac cæterarum animantium sanguine facile declarat. Autor Thyles. Consentini. de Coloribus.

κόλῳ, & κόλυμα, coxa cum crure. Item Podex. Vide, Pedem.

Colossinus color, a Colosso urbe in Troade, ubi lana inficitur, florem referens Cyclamini: quod tū Rapum, tum terrę Malum, ac Tuber uocatum, a nobis Cosentinis Terrigena. Fulget flos ille inter candorem & purpuram.

Colostrā, siue Colostrū, prima a partu spongiosa densitas lactis. Theodorus pro coitu lactis cuiusq; accipit. Colostrā Martialis Poeta meminit, & Plautus in Penulo: Mea, inquit Colostrā, meū cor, meus molliculus caseus. Vel,

Colostrum neutro, & Colostrā fœminino genere nil aliud est, quam spongiosa densitas lactis a partu. Plinius. Ex primo semper lacte a partu Colostrā fiunt. Hinc Colostrati infantes dicti, quibus perniciosum fuit gustasse id lac. Plautus: Mea Colostrā, meus molliculus caseus. Epigrammatista: De primo matrū lacte Colostrā damus. Columel. lib. 7. cap. 3.

Colostratio, genus morbi. Et infantes Colostrati uocantur, densato lacte in casei speciem pasti. Ex proximo semper a partu Colostrā fiūt, quæ, nisi admisceatur aqua, densantur in pumicem.

C O L P

κόλπος, id est, sinus, aut astōma, portio mammillarum, quæ lac continet.

C O L V

Coluber serpens, quando bibiturus est, prius uenenum eiicit, ne suum ipsius sorbendo exhauriat. Aelianus.

Columba, Lithospermon apud Dioscoridem lib. 3. cap. 159.

Columbarium uulgo uocant stabulum Columbarum, ipsum edificium, & locum Columbis alendis accommodatum: & ita Palladius quoq; appellat. Verū Columella, & M. Varro Columbaria capiunt pro nidis, & loculamentis, & cellis, in quibus singula paria fœtificant. M. Varro sic refert. Columbaria singula esse oportet, ut os habeant, qua introire, & exire possint.

Columbarius, dicitur custos, & pastor Columbarum. Columel. lib. 8. cap. 8.

Columbæ. Plin. lib. 10. cap. 34.

Columella, gutturis uuula.

Columellę curatio apud Gal. 14. Method.

Colus Iouis, Polycnemon. Dio. li. 3. ca. 107.

Colus rustica, herba Atractylis, apud Dioscoridem lib. 3. cap. 106.

Coli morbus, siue affectus, est dispositio diuturna in uentre, per interualla dolores intolerabiles exercens, cū spirandi difficultate, & sudore, & frigiditate.

Coluthra, maturæ ficus.

C O L Y

κόλυβῳ δένδρῳ, decurtatæ breuitatis arbores.

κόλυβῳ Græci uocant, quæ trunca sunt, & summas amiserunt partes.

Colymbadas. Plinius in. 15. Colymbades franguntur, eedemq; herbarum uiridium sapore condiunt. Colum. lib. 12. cap. 16.

κόλυμβάδες ideo uocantur oliuæ quedam, quoniã oleo suo pure, hoc est, sine accersita commendatione innatant, & quasi uiridibus abunde fluitant. Conditę & falsę oliuæ, quę communiore et certiore appellatione Halmades itidem dicebantur. Hę nomen a sale inuenerūt. Hales enim Græci salem dicunt. Illæ ab eo, quod in conditura sua maturent, sic appellatę fuerunt. κόλυμβειν enim urinare est. Dico autem urinare, in natando sub aqua esse: & κόλυμβῆσαι piscinam Græci uocant. Qua ratione aquaticas, & urinātes aues, quales anseres, & anates sunt, Colymbadas itidem Græci dixerunt. De conditura uero ipsa oliuarum uide plura apud Plin. lib. 15. cap. 3. Pallad. lib. 13. cap. 20. Colum. lib. 13. cap. 47.

κόλυμβῆσαι. Vide, Colymbades.

C O L L

Collectiones, id est, inflammationes.

κόλλητικόν, conglutinatum.

Colliquias deriuemus. Videtur legēdum, in Collicias. Sunt aut Collicię, siue Colliquiæ sulci maiores, amplioresq; & quasi loculamenta, quibus humor agrorū noxius ex minoribus sulcis deriuatur extra segetes. Vitruuius appellat Colluuiaria, ois colluuię, & purgamentorū receptacula. Plinius meminit Colliciarum his uerbis. In usu est & collicias interponere, si ita locus poscat, ampliore sulco, quæ in fossas aquam deducant. In Plinianis codicibus sepe omnibus legitur Collectritas. Verū siue Colliquias, siue Collicias, siue Collectritas legere libet, haud equidem in magno ponam discrimine, dummodo nouerimus uocabulum hoc ab humore colligēdo, uel

C O
 eligendo esse deducendum. F
 agris huiusmodi Collicię
 aquas, quę educendas extra
 quę sunt Elices, sulci aquarū
 aqua nominati. Caro elociale
 pro colluue elocari. M. Varro
 legari uidentur, cū ait: Sulci
 pluuialis aqua elocantur.
 Colluuius uocatur, cū per
 em exoneratur, quod non ab
 uerbo prode, sed ab humore
 uerbo prode, sed ab humore
 re in uentre delinensibus: alio
 que tū per uentrem reijciuntur.
 colluuię boli: differt aut ab
 lencia, tū q; frangit q; dicitur
 si apparet, frigiditatis q;
 ber, aliq; uero oleosum & a
 fin. Aeti. ser. 9. c. 13. Vocatur
 Collubia, & Collubia sunt, q;
 gemata, & Bellaria etiam
 frici, inuatumq; passiarum
 Hieronymus interpretatur
 Collucare ueteres dicebantur,
 syluæ rami deciderent, offi
 Colluies cortis, Vogelidre
 Neq; arborem Collucare. Tri
 rum uerba ab eodē fonte deri
 care, subluare, inuoluare
 certiculo disparantur. Collu
 res syluę officines luminis
 eius arborib; locū luce remp
 re minus est q; Collucare
 mos arborū supparare, & u
 cem immittere. Docet M. C
 modū Romano more luc
 porteat. Interluare uero
 frugiferis per interualla de
 in densitate ramorū, qui
 Unde nata Interluatio est
 consimilis est pampinatio
 latio arboris prodeit, sed
 tū uocatio inutilissima est
 Colluere os, est retentū in or
 quam idemdem circumag
 remedianam contractu faci
 Colluocatur, quod inter p
 cum pro pars guntur, po
 par pletur exuma certua
 de Noua animalium capu
 Colluere, quādam manū
 bent: sed non habere merita.
 Colluere autem, Græci dicitur

eliquando esse deductum. Fiunt autem in agris huiusmodi Collicie, ad colligendas aquas, atque educendas extra segetes: sicuti quoque sunt Elices, sulci aquarum ab elicienda aqua nominati. Cato cloacale flumē dixit, pro colluue cloacarā. M. Varro Collicias signari uidetur, cum ait: Sulcāt in fossas, quo pluuialis aqua dilabatur. Colum. lib. 2. ca. 8. Colliquatio uocatur, cum per uentrem quiddam excernitur, quod non ab accepto cibo, aut potu prodit, sed ab humoribus, ex corpore in uentrē defluentibus: assimilaturque ei, que tū per uomitū reijcitur, tū inferne procedit, flauę bili: differt autē ab ea, tū graueo lentia, tū quę flauius quodammodo excrementū apparet, strigmenticiāque crassitudinē habet, aliquā uero oleosum & adiposum existit. Aeti. ser. 9. c. 38. Vocatur & Syntexis. Collubia, & Collubię sunt, quę hodie Tragemata, & Bellaria etiam uocant, Ciceris frixi, uuarumque passerum uilia muscula, ut Hieronymus interpretatur. Collucare ueteres dicebant, cum prophane syluę rami deciderentur, officientes lumini. Colluuię cortis, Vogelsdreck. Neque arborem Collucare. Tria sunt prisorum uerba ab eodē fonte deriuata: Collucare, Sublucare, Interlucare, quę hoc discerniculo disparantur. Collucare, est arbores syluę officientes lumini succidere, & succis arboribus, locū luce complere. Sublucare minus est quę Collucare: significat enim ramos arborū supputare, & ueluti subtus lucem immittere. Docet M. Cato, quemadmodū Romano more lucū Collucare oporteat. Interlucare uero est, in arboribus frugiferis per interualla deputare ramos in densitate ramorū, qui sunt superuacui. Vnde nata Interlucatio est, cui in uitis consimilis est pampinatio. Plinius. Interlucatio arboris prodest, sed omnium annorū trucidatio inutilissima est. Col. lib. 2. c. 22. Colluere os, est retentū in ore humorem aliquem identidem circumagere, ut ea ratione medicinam contactu faciat. Collum uocatur, quod inter pectus et faciē: cuius prior pars guttur, posterior gula, pars posterior extrema ceruix. Aristot. lib. 1. de Natura animalium cap. 12. Colli expertia, gulam manifestam non habent: sed nec habere necesse. Collum anterius, Gręci *δερην* uocāt. Inde

& similitudine quadā in angustū desinens prominētia, superciliumue, dicitur Dire. Collyra, minuti panes, qui pueris dabantur. Collyria anī, alias glandes, & suppositoria. Collyria. Attende Collyria dici non solum medicamenta oculorū, sed aliarū quoque rerum. Item Corn. Cels. Collyria ponit pro medicamentis fistularū, docēs quo modo fieri debet Collyrium ad fistulas curandas. Scribit Suidas *κολούρια*, id est, Collyria esse pharmaca iatrica, id est, medicinalia. Idem docet panes quosdam quasi mutilus eodem nomine appellari. Columel. lib. 6. cap. 6. Lege, Buccina. Collyriū, est puluis subtilissimus, incorporatus cum aliquo liquore in forma liquida.

C O M

Comacum quid sit, uide apud Theophrastū libro. 9. cap. 7. *κῶμαρ*, grauedo quędam est, uel fors, uel fatum mentis: pro somno accipitur, uel ad somnū propensione. Sic Nicandri interpret. *κῶμαρ*, latine Vnedo. Lege, Vnedo. Comas, cerui hinnulus. Combustibilia sunt, quę cumque meatibus habent huiusmodi, ut ignem introrsus admittant: atque in hisce meatibus, qui per rectū dispositi sunt, minus ualentem quā ignem, continent humorem. 4. Meteo. Comes Andreas, medicus, allegatur ab Aetio lib. 10. cap. 5. Cometes, Characias, Tithymalus, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 168. Commeatus apum, itiones, & reditones, a comendo. Colum. lib. 9. cap. 8. Composita Philonia, medicamina ex uariis rebus composita, cuiusmodi miscere solitus fuit Philon. Philonicę cuiusdā mixturę meminit Celsus lib. 6. cap. 6. Comphena. Lege, Symphoniaca. Complexiones, temperamenta, uel temperatura humorum & qualitatum sunt. Sic enim Gręci uocant. Compluuiata uitis dicitur apud Varronē, a cauis ædium compluuijs. Compressus nasus uocatur, qui gracilentus in summitate existit. De cuius indicijs lege Cōment. Gal. in Hipp. Prognost. lib. 1. c. 10. Comidrijs, Pphyllū lingua Siculorū, apud Dioscor. lib. 4. cap. 73. Commissura. Lege, Ossa duobus modis composita.

aspadinem habens. Gale. libro. 6. cap. 18.
 Condylomata, rugosæ quædam extuberationes sunt, persimiles hæmorrhoidibus. Paulus libro. 6. capite. 71.
 Condylomata. Vide, Ragades.
 Confectio, fit ex pulueribus simplicibus, aut speciebus.
 Confectio Aliptæ muscatæ, quomodo confarcinetur, lege apud Nicolaum in Antidotario. Alipta, & Aliptæ qui dicti sint, alibi diximus. Quanc̄ existimē, ne ipsum quoq; scriptorem satis assequutum quid esset alipta.
 Confectio Gallæ, satis preciosa & redolens muscata, apud Nicolaum.
 κόγλοσ. oculi cauum.
 Conger, piscis marinus.
 Congros, inter alia morbus olex.
 Coni, nuces cupressi. Theocrito, Pinorū.
 Coniatæ chrysiæ, id est, exaliptes.
 Coniosis, primum fundamentum operis apum. Plin. lib. 11. cap. 7.
 Conile, Mirrhis apud Diosc. lib. 4. ca. 117.
 Conion, Cicuta apud Diosc. lib. 4. ca. 82.
 κόνισ. Vide, κωνοσ.
 Coniugula, uel Coniugalis, id est, Myrtus.
 Coniza magna, quæ alio nomine Cunilago, & a Plinio Cunila quandoq; dicitur. lib. 10. & a Theophrasto Pulicaris. Egīt de Conizis Dioscor. lib. 3. cap. 135.
 Coniza parua, apud Dioscor. lib. 3. cap. 136.
 Coniza tertia apud Dioscor. lib. 3. cap. 137.
 κωνικόρ σπασμόρ, circa faciem morbum nominant. Is cum acuta febre fere oritur. Os cum motu quodam peruertitur, ideoq; nihil aliud est, q̄ distensio oris, uel oris tortura. Celsus lib. 4. cap. 2.
 Coniunctiua, est albedo oculorum coniuncta cum cornea.
 Conna, palpebræ breuitas.
 Connexio, lapsus est ossium per articulum, aut corruptionem mobilium, in locum nō naturalem.
 Conon, a quibusdam uocari picem liquidā, Dioscorides autor est: quæ uox, & rei in ea æstimatio, quam uetusta & uera sit, incertum est. Id tamen in comperto, græcis κωνορ dici pineam nucem, & ab ea fama mathematicis terræ umbram, & ab eo fructu etiam pinum arborem. Alioqui nihil habet ea uox, quod quidem ad picem spectare æstimari queat. M. Vergilio docto

homini, non κωνορ, sed κόνιρ in Dioscor. legendum uidetur, prima correpta: & ex usu pici id nomen accreuisse: quia scilicet in uindemia, dolia, & in alijs uitæ nostræ usibus fictilia, pice ex interiore parte lini rentur, ideoq; picata passim dicerentur, & non picata: qua uoce sæpe inibi Dioscor. utitur: ut in proximo ab hoc capite, in uase non picato seruandam resinam, quod totū græci κωνιάρ uocant, quod est illinire: licetq; κόνιρ puluerem proprie græci dixerint, nihilominus cinerem, calcem, & quæcunq; alia, quibus leuigari asperitas, & obstrui raritas posset, quod in dolijs uini, fictilibusq; alijs quondam passim fiebat, & nūc uitro etiam fit. Hæc fere Vergilius.
 Conquassatio capillorum. Lege, Affectus capillorum.
 Conifalos. Vide, Ceroma.
 Consecratix apud Theophr. lib. 9. cap. 7.
 An Consemineis uineis. Consemineas uueas uidetur intelligere eas, in quibus acruatim multa semina uitium confusa sunt, nec proprijs generibus distincta: quæ etiā Conseminales dicuntur, Columella lib. 12. capite. 3.
 Conforire, inquinare se stercore, uel se percacare.
 Consiliginem uocant. Plinius libro. 26. scribit hæc, Radix uero herbæ Consiliginis, quam nuper inuentam diximus, suum quidem & pecorum omnium remedium præsens est. Pulmonum uitio, uel traiecta tantum in auricula, bibi debet ex aqua, habericq; in ore assidue sub lingua. Idem. 25. Nostra ætas meminit herbam in Marsis reperitam, nascitur & æquiculis circum uitium Nimueruesiæ, uocatur Consilago. Columella libro. 6. capite. 5.
 Consiligo, radícula pastoribus familiaris in Marsis montibus, pecori gratissima. Meminit eius & Columella.
 Consolidaregalis, Rittersporen.
 Cōstipatio fit, cū aut totum corpus undiq; in sese contrahitur, aut cum meatus ipsi obstruuntur. Gale. de morb. differ. lib. 1.
 Constitutio ipsa animæ, est sanitas.
 Consuetudo, altera natura, & seruanda. Gale. lib. 2. de Temper. 19. b.
 Continua febris. Lege, Febris est exuberantia.
 Continui solutio, in osse quidem fractura

appellatur: in carne uero communiter ulcus. Ruptura uero, et conuulsio ab eodem genere manant. Gale, lib. de differentijs morborum.

Continui morbi sunt, ut semitertiana, a Græcis dicta τυφωδής, ardens.

Cōturbatio, græce τάρραξις, oculorum morbus. Lege dict. Taraxis.

Contraria contrarijs curantur. Hippocrat. de Flatibus.

Conuoluolus, a conuoluendo: & est uermiculi genus, qui se inuoluit pampino: unde Inuoluolus dictus.

Conuoluoli, uermiculi qui uires corrodit.

Conuulsa, quæ græci σπασματα uocant.

Conuulsio fit circa neruos & musculos sine nostra uoluntate: aliquando partē quampiam, aliquando etiam totum corpus contrahens. Vide σπασματα, Gale. libro. 6.

Apharismorum, apho. 39.

Conuulsiones neruorum omnes sunt græcis numero tres. Opisthotonos, id est, tentio ad posteriora. Emprosthotonos, id est, tentio ad anteriora: & Tetanus, id est, æqualis tentio nominata. Galenus libro. 4. Aphorismorum, apho. 54.

Conus dicitur fructus cupressorum. Vnde coniferæ dictæ a poetis. κονοειδής græce nominatur: quoniam rotunditate in acumen attollitur, κόνοι, autore Suida, sunt strobuli. Vbi strobulus actipere malo pro nucleis pineis, quæ pro fructibus cupressi. Nam & Galenus cum Dioscoride simul docent, Conos antiquitus appellatos ab Atticis strobulos, id est, fructus pineos. M. Varro galbulos nominat pilas istas cupressorum cortinas, in quibus inclusa sunt semina primigenia. Columella libro. 6. capite. 7.

C O P

Copadia. Lege. Capaides.

Copaides, siue Copudix, anguillæ, a Copaide lacu Beotix, in quo anguillæ magnæ gignuntur. Suidas.

κωφωσις, surditas.

κωπίσκος, thus arabicum, & in Smylo nascens, minus multo & fuluius reliquo thure. Dioscor. lib. 1. dictione, Thus.

Copulæ, appellantur nerui colligantes.

C O R

Cor, est membrum neruosum, & musculosum, uenosumque, arterijs constans figu-

ræ turbiniis adsimilibus, subpingue quidē: ex quo uenæ oriuntur pulsatiles: & arteriæ, per quas emittitur sanguis & spiritus. Cor anima præditum, corpus cum hepate gubernat. Sumit enim ad nutriendum & augmentandum corpus sanguinem ab hepate, spiritum a pulmone: quas quidem materias posteaquæ suscepit a supradictis partibus, cor ita distribuit, & operatur, ut quæ totum demittit corpus.

Cor, lege. Matrix.

Cor lupi, Capparis.

Cor lupi, Limonion magice apud Dioscor. libro. 4. capite. 19.

Coracinus, in Nilo piscis genus. Sunt et Coracini pisces marini. Plin. libro. 9. cap. 16. Lege Hemimeron.

Coracinus item color est, qui niger dicitur.

Coralium, Gorgias, uel Frutex ligusticus, pedaneum est, & resistit typhonibus, atque fulminibus. Solinus cap. 8.

Corallus lapis in mari crescit, non aliter quæ planta. Vidimus nuper pedali mensura, parua arboris, ac sicca, sine folijs, speciem habentem: nec unquam quicquam ameniùs habuimus eo spectaculo. Vide de eo Dioscoridem libro. 5. cap. 130.

Coram, a dictione Cora, aliqui pupillam in oculo uocant: quia ἐν κοίλον εἶ το δακρύον, ex concauo profluit lachryma. Vnde dicatur etiam Collyrium.

Circæa, Mandragora Diosc. lib. 4. cap. 79.

Circæum, Mandragora apud Dioscoridem libro. 4. cap. 79.

Corchoron, Anagallis: quanquam & olus est eius nominis.

Coridalion, herba Fumus terræ, apud Dioscor. lib. 4. cap. 111.

Cordila, capitis tumor, morbi nomen, ut auctor est Barbarus.

Cordilla, appellabatur partus piscium, qui feras redeunt in mare, autumno comitatur.

Cordum, Plinius. Rursus rigari defecta oportet, ut secetur autumnale scenum, quod uocant Cordum. Antiqui Cordum dixere serotinum: unde & frumenta Corda, quæ sero maturescunt: & agnos cordos, qui serius nati foret. Et in hominibus dicti Cordi sunt, ultimo foetu progeneri. Hoc est quod ait Quintilianus, Præceptorem subtilem & eruditum, scrutaturum origines uerborum, unde Cordi nomen traxerit.

C O
 Lege Cordos fuisse duos
 narium. Colum. lib. 7. cap.
 Coriandrum quid sit. Lege.
 Dioscor. lib. 3. cap. 69.
 estimant herbe a Cimicibus
 scitum græci Corin uocant
 minis eryma reddunt. q
 arum Vergilij super ex
 Corianum, Coriandrum, a
 Corannon. id est, Corium, m
 apud Dioscor. lib. 3. cap. 69.
 Corij ortu inuicem leg
 scindem. libro. 2.
 Corion, Hypericon apud D
 bro. 3. capite. 172.
 Corion, Onobrychis, apud
 libro. 3. capite. 171.
 Corion Enygron, Capillu
 Dioscor. lib. 4. cap. 137.
 Coris herba, Hyperici ge
 scor. lib. 3. cap. 175.
 κρύσις, cimices qui in cubili
 κρύσις κλίματι, Cimices in
 iuramenta lege apud Dio
 Plin. libro. 29. capite. 4.
 Corium, id est, Coriandrum,
 eia, apud Dioscor. lib. 3. cap.
 Corium e calceo, Græci
 eia uocant, nostri ueteran
 tramentarios arbutos: qu
 λαιώγος, sicut ueteramen
 πειρα ἢ πειραδύρα. Hæ
 res foralle dicti, a conli
 Nam & apud Græcos a
 significat.
 Corium terræ, Plinio dicitur
 eius, faciesq; summa, cui
 tumen quoddam cratum
 dam subesse potest corium
 niibus struendis, sicut
 ri Viruuius dicitur, h
 turba opificum uocant. Cu
 κρύσις, mucus narium, a
 el mucro plenus sum.
 Coria, idem quod Courm
 Coridica, Tragium apud
 libro. 4. capite. 57.
 Corion, Organum Hera
 Dioscor. libro. 4. cap. 31.
 Coriandrum fideliter &
 fuerit dicitur. Aristoteli
 Coridica, p. 10. y. i. m. a. d. i. m.

Lego Cordos fuisse duos scriptores historiarum. Colum. lib. 7. cap. 3.
 Coriandrum quid sit, Lege, Corium. apud Dioscor. lib. 3. cap. 69. Nomen inditum existimant herbe a Cimicibus. Id enim infectum græci Corin uocant. Alij alia nominis etyma reddunt, de quo uide cōmentarium Vergilij super eo loco.
 Corianisum, Coriandrum, a Theophrasto.
 Coriannon, id est, Corium, uel Coriandrū apud Dioscor. lib. 3. cap. 69.
 Corij cremati iuuamenta, lege, apud Dioscoridem. libro. 2.
 Corion, Hypericon apud Dioscoridem libro. 3. capite. 172.
 Corion, Onobrychis, apud Dioscoridem libro. 3. capite. 171.
 Corion Enygron, Capillus ueneris, apud Dioscor. lib. 4. cap. 137.
 Coris herba, Hyperici generis apud Dioscor. lib. 3. cap. 175.
 κέρειο, cimices qui in cubilibus enascuntur.
 κέρειο κλινικοί, Cimices lectarij, quorum iuuamenta lege apud Dioscoridē libro. 2. Plin. libro. 29. capite. 4.
 Corium, id est, Coriandrum, uulgaris noticiæ, apud Dioscor. lib. 3. cap. 69.
 Corium e calceo, Græci κάθημα, & κάσσυμα uocant, nostri ueteramenta, & Veteramentarios artifices: quos Græci παλαιούργος, sicut ueteramenta ipsa παλιμπεγα ή παλιιδώρια. Hinc & Veteratores fortasse dicti, a consueudis fraudibus. Nam & apud Græcos κάθημα, dolum significat.
 Corium terræ, Plinio teste, est nō tam cutis eius, faciesq; summa, quā tectorium & statumen quoddam crassius, cui & aliquodam subesse potest corium. Nam & in parietibus struendis, ordines ipsi laterū Coria Vitruuius dicuntur, hoc est, quæ uulgo turba opificum uocat Cursus.
 κορυζα, mucus narium. ἀπὸ τοῦ κορυζάω, id est, muco plenus sum.
 Corma, idem quod Courmi, id est, Ceruisia.
 Cernulaca, Tragium apud Dioscoridem libro. 4. capite. 53.
 Cornelion, Origanum Heracleoticō, apud Dioscor. libro. 3. cap. 30.
 Cornicū miram fidelitatē & matrimonij castitatē describit Aelianus li. de uaria histo.
 Cornelia, an sit Lysimachium, uide Manar.

Epist. 3. lib. 12. Epist. 6.
 κορώνη, summa ipsius Colis pars, a nobis glans dicta, per similitudinem.
 κορώνισ, aurium arcus.
 Corona ueneris, Sisymbrium: sic dictum, ab odoris suauitate.
 Coron, Ruta syluestris apud Dio. li. 3. ca. 51.
 Corona, Argemone, Gallice.
 Coronarum diuersa genera, & nomina, & inibi de origine Coronæ, multa apud Hermol. Barbarū Coroll. super Myrtū, lege.
 Coronæ corneæ, id est, hybernæ: quæ e cornu fiebant, florum defectu.
 Coroneola, id est, rosa autumnalis. Lege. Rosa autumnalis.
 Coronion, Sefamoides paruum apud Dioscor. lib. 4. cap. 153.
 Coronopus, oblonga herbula est, ut inquit Dioscor. per terrā repens, fissis folijs. Coquitur in olere. Radicem habet tenuem, & adstringentem.
 De Cornice, & Ceruis, uide Plin. li. 10. ca. 12.
 Cornua, ulcera dicuntur a similitudine cornigerorum animalium.
 Cornus, dura arbor est, baccas ferens oliuæ modo oblongas, quæ primum uirent, deinde per maturitatē rubescunt, aut ceræ colorem representant, græce καρνία. Vide de ea Dioscor. lib. 1. Plin. lib. 15. ca. 26. 28. 48. Theophr. libro. 3. cap. 12. Rursum Plin. lib. 23. cap. 11. Gale. 2. Aliment. capite. 16. lib. 7. Simpl. cap. 45.
 Cornus Indica, ex India arbor, ferens fructus similes cornis.
 Cornuta, piscis: tracto a cornibus nomine. Plin. lib. 9. cap. 27.
 Corne. Cels. in mediocri uir ingenio, nō solum artem Rhetoricam, sed & de re militari, & de re rustica, deq; medicina libros composuit. Quintilianus lib. 10. capite. 1. Columella lib. 1. cap. 1.
 Corporis status uocatur, in quo similes particulae oēs propriā & familiarē habent temperaturā. Gale. lib. de optimo statu.
 Corpus adstrictū, quod nō facile excernit.
 Corpus, magnitudine triplici diuisibile, continet in se altitudinem, profunditatem, & latitudinem. Vel sic, Corpus magnitudo est tribus mensuris constans. Gale.
 Corporis humani constitutionē, & eius rationem secundum proportionem, uide apud Vitruuium lib. 3. cap. 1.

C O

C O S

Cos, uide Dioscoridem libro. 5. capite. 159.
Coscinomancia, quæ ex cribro futura docet
prædicere.

Cossi, idem quod myrmetiæ, uel uerruculæ,
in facie tumores.

Cossi, insecti genus. Plin. lib. 11. cap. 33.

Costarū quæ auctiores sunt, dicunt gnifias,
i. legitimas; ac minores uocantur notæ.

Costarum ossa dicuntur Spathæ, latiora ue-
ro Plata, angustiora κοπία.

Costas homini octonas natura distribuit, re-
liquis aliquanto plures. Quamquam Auicen-
na, Galenusque septena numerent; fortasse,
quos iuguli costis adnumerant.

Costus, et Costum, dicitur per diminutionem
a Strabone Costariū. Huius radix in pre-
cio, fructus inutilis. Plin. Indicum tamen ui-
detur nouisse, primo statim introitu amnis
Indi in Patale insula cōpertum: Duo eius
genera faciens: nigrū, et quod melius eo iudicatur,
candidū. Vide Dio, li. 1. dicitur. Costus.

Costum an hodie uere habeant Officinæ, a
quibusdam dubitatur, Adulteratur Enula
campana.

Costi radix, gustu feruens, odore eximio,
frutice alias inutili, Genera eius uide apud
Plin. lib. 12. cap. 11.

C O T

Cotes, siue lapis Naxius, Diosc. li. 5. ca. 159.

Cothones, Lege. Gobius.

Cothonismon, a calicis nomine Cotheus Athe-
niensis medicus uocauit, uinum quo statis
diebus hilarescere permittum fuit, non ine-
briari: de quo uide Barb. Corol. de uinis.

Cotinades, Lege, Nerrindes.

κότινος, id est, syluestris olea.

Cotinus, latine, syluestris olea.

Cotonea Neapolitana, Lege, Cotoneorum
genera.

Cotoneorum genera, Chrysomela, hoc est,
aurea mala, incisuris distincta, colore ad
aurū inclinato. Deinde Neapolitana, ex
eodem genere minora, odore uibrantia pro-
uentu serotino, quæ Struthea appellantur.

Actius Struthea inquit, dicuntur, quæ ma-
gna sunt, & suauiora, minusque acerbata.

Cotulæ, ualuulæ atque thecæ Ciceris.

Cotula foetida, Lege, Cunicula.

Cotyla, genus mensuræ.

Cotylas quidam concauiates pedum inter-
pretantur.

C O

κοτυλή, iunctura coxæ cum natibus.

κοτυλήδωρον, sic dicitur a Cotyla Græcorū,
in poculis & conuiujs mensura uini, te ua-
sculo: quam Plinius aliquando Heminam,
nonnunquam Sextarium e græcis uertit.
Eius forma erat, qualis nunc etiam in fictili-
libus poculis uidetur, quibus in paupertate
& cœnobijs utuntur, & Cotylam præ-
sertim Italica gens uocat: fuitque hoc eius
nomen primum, semperque in poculis & li-
quidorum mensura. Quoties autem seruata
eiusdem uasculi forma in alium transfere-
batur usum, Oxybaphū uocabatur: quod
in cœna aceto plenum ad intinctus pone-
retur. Et hæc Græcæ Cotylæ, et Oxybaphi
prima ratio. Romani in priore illo pocu-
lorum usu, & liquidorum mensura, sexta-
rio, aut hemina usi sunt. Cum uero ad in-
tinctus eo uterentur, ab aceto Acetabulū
dixerūt: cuius forma orbicularis erat, pro-
funda, & sine marginis latitudine. Ab his
deinde utraq; gens suū nomen, ad alia que
similem haberent cōcauitatem, transtulit:
primumque Græci concauas parteis in po-
lyporū flagellis, quibus nititur & sorbet,
Cotyledones appellant. Sic Aristoteles in
Animalium historia, sic Plinius in latinis
sorbere, cum acetabulis affirmat: acetabu-
la intelligentes, concauas in cirris eius pis-
cis partes. Translata itidem ad animalium
ossa, & ossium artus, quales in coxendici-
bus sunt, in quibus concauum os a crure
progrediens in superiorem partem, aliud
os excipit, iungitque simul & copulat, non
aliter, quam si quis inuerso fictili ab inferiore
parte rotundum quippiam inferat, ut in eo
ueluti centro circumagi possit: sicut in ho-
minum & animalium coxendicibus con-
cauam eius ossis lacunam uidemus, quam
aliqui solum coxendicem dici uoluerunt.
Est & Cotyledon herba, cuius meminit
Diosc. lib. 4. ab eadem similitudine sic dicta.
Cotyledon quæ sit, uide Diosc. lib. 4. ca. 93.
Cotula foetida non uidetur hæc Buphthal-
mos esse, quæ rustici Bouis oculum uocant.
Est autem Cotula herba pratensis, odore fo-
etido, floris candidi: Buphthalmi uero lutei
sunt, ut Diosco. & alij testantur. Lege Co-
roll. Barb. in dict. Buphthalmus lib. 3. in
Dioscor.

C O V R

Courmi, ex maceratis & coactis frugibus

h iij

sanguine & adipe, iusculentosq; & dulcior liquor.

Creon Agrigenitinus empiricen in Sicilia primus docuit, autoritate Empedoclis primum commendatus. Plin. lib. 29. cap. 1.

κρεμασῆρας, nervos uocant ab inguine dependentes, a quibus dependent testiculi. Celsus lib. 7. cap. 19.

Creta Cimolia. Cretæ terræ plura sunt genera: ex his Cimolia: duo ad medicos pertinentia, ab insula Cimola dicta Cimolia. Vide Colum. lib. 6. cap. 16.

Cremia uirentia, id est, furculi uirentes. Latini furculos aridos quorumcunq; lignorum intelligunt, a cremando. Nam Columella a Rusticis appellari sic tradit minutos & aridos furculos.

Cremor, lac expressum ex grano aqua macerato, id est, succus.

Cremor, idem quod χύλος græce.

Cremor. Lege, Crimnon.

Cremor lactis, lactis ipsius preciosissima spuma, quæ in delitijs habetur. Milchrom.

Cremphena. Lege, Symphoniaca.

Crenæ, sunt incisuræ: a quibus Crenata herbarum folia uocantur, hoc est, ferrata, sectaq; per ambitum. Hodie quoq; multis locis signa, quibus agrestes numerum aliquem in ferulis descriptam habent, Crenæ appellantur. In sagitta quoq; partis extremæ sectio, in quam nervus inseritur, arcum tendere uolentibus, Crena dicitur. Sed & in ipso arcu summa cornua Crenas suas habent, in quibus collocatur, sedetq; nervus.

Crepis, placentula, quæ ex melle conficitur & farina.

Crepula, Acantha. Dioscor. lib. 3. cap. 18.

Cresiones. Lege, Sium.

Cretica, Dictamnium, apud Dio. li. 3. ca. 35.

Cretura, idem quod Cyribia tritici & hordei excrementum. Sic enim Palladius appellat.

C R I

Cricias Massiliensis, arte geminata, ut cauti or, religiosiorq; ad syderum motus ex ephemeride mathematica cibos dādo, horasq; obseruando, autoritate Vectium Valentem præcessit, & (ut Plinius inquit) nuper centies H. m. 5. festertia reliquit muris patriæ, mœnibus quoq; alijs non minori summa extructis. Damnauit non solum priores Medicos, sed & balneas: frigidæq; etiã hybernis algoribus lauari persuasit; mer-

sit egros in lacus. Videbamus senes Consulares usq; in ostentatione rigentes. Quade re extat etiã Annei Senecæ astipulatio. Nec dubium est, omnes istos famam nouitate aliqua aucupantes, animas statim nostras negociari. Hinc ille circa egros miserè sententiarum concertationes, nullo idem cæsente: ne uideatur assertio alterius. Hinc illa infelicis monumenti inscriptio, turba se Medicorum perijisse. Mutatur ars quotidie, toties interpollis, & ingeniorum Græciæ flatu impellimur. Palamq; est, ut quisquis inter illos eloquendo pollet, Imperatorem ilico uitæ nostræ, necisq; fieri. Ceu uero non milia gentium sine Medicis degant, nec tamen sine medicina. Plinius libro. 29. cap. 1.

κρειδόθηρα, instrumentum in quo capiuntur locustæ, apud Theocr. Eidyl. α.

Crii. Lege, Chamæ.

Crimion, pharmaci nomen, apud Aetium, ferm. 10. cap. 26. hydropicis accommodum.

Crimnodas urinas, pro crassis Galen. interpretatur in Hippoc. Aphorif. quæq; similitudinem farinæ triticæ habent.

κρίνον, crassior est ex zea, triticoq; farina, ex qua pultem faciunt. Dioscor. lib. 2. Fit quoq; ex filigine crassior farina, quam Crimnon uocant, fortasse hoc, quod Cremor latine uocatur: ut succus a Cremore differat sola crassitudine. Cornel. Celsus Cremorem ptisanæ pro succo fere accipit. Cæterum & hordei genus est Photioni, et Cyceonis Homerice liquamentum.

κρίνωδες urinas. Lege, Crimnodas.

Crinanthemon, Liliū syluestre, apud Dioscoridem lib. 3. cap. 139.

Crinis, corpus frigidum, & siccum, sensus expers, ad perfectionem corporis, tutelam, ac ornatum a natura datur.

Crinon Basilicon, Liliū uulgatum, apud Dioscor. lib. 3. cap. 115.

Crinonia, frutex ipsius Liliij, quasi liliariū.

κρίνωμορον, ex lilijs unguentum.

Cripa Campanica, corrupte in aliquib. Columellæ exemplaribus pro Sertula Campanica legitur.

Crision, Buglossum magnū. Dio. li. 4. c. 120.

Crisis, iudicatio est, uel opinio, & subita dissolutio.

Crisim patiuntur oēs morbi habituales, & chronici, ut podagra, chiragra, φθίσις, &c.

Crispina. Lege, ὄφυάκωνθα.
Crispinum uinum, ibidem.
Crispinus, id est, Sonchus, uel Cicerbita.
Crista gallinacea, teste Paulo libro. 3. herba quam Græci περιστερεῖνα uocant.
Crystallus lapis, & eius electio, apud Solinum cap. 25.
Crystallus, a gelu nascitur uehementer concreto, ut inquit Plinius lib. 37. cap. 2. Nec aliubi certe reperitur, quæ ubi maxime hybernæ niues rigent: glaciemque esse certum est, unde & nomen Græci dedere. Oriens & hanc mittit: sed Indicæ nulla præfertur. Nascitur et in Asia, uilissima circa Alabandam, & Orthosiam, finitimisque montibus. Item in Cypro: sed laudatissima in Europæ Alpium iugis. Iuba autor est, ut inquit Plinius, & in quadam insula rubri maris ante Arabiam sita nasci, quæ Neron uocetur.
Cristobulus olim magnus fuit, propter extractam Philippi Regis oculo sagittam, & citra deformitatem oris curata orbitate luminis. Plin. lib. 7. cap. 37.
Critamon. Lege, Crithmon.
 κριταμον. Lege, Crithmon.
 κριθῆν, in palpebra super pilorum locum tuberculum paruulum, quod a similitudine ordei a Græcis κριθῆν dicitur. Vide, Aegylops.
Crithialis, equorum morbus.
 κριθῆμον. Lege Crithmon.
Crithmon. De ea sic Dioscor. Crithmon, siue potius, Critamon, fruticosa herbula est, cubiti altitudinem petens. Nascitur in maritimis, & petrosis, folijs pinguibus, numerosis, albicantibus, ueluti portulacæ, crassioribus, & longioribus, falso gustu. Flores cædidi sunt, & semine ceu Roris marini, odoratum, molle, rotundum, quod siccatum rumpitur. Habet intus semen rufum, radices digiti crassitudine tres, aut quatuor, grati odoris, & iucundi. Marc. Verg. Quæ Græci Crithmon a figura seminis, ut credimus, dixerunt. Plinius, & alij ubique Batim. Columella nunc Batim, nunc olus Chordum, quod serum, & appropinquante uindemia condiatur, appellat: ad mare primum, & in litorum petris, quonia priora fatiuis sunt syluestria, & per se nascuntia, inuentum: mox in hortis ubique, ad quotidianos usus consitam herbam, quam ditiorum & plebis mensæ pariter nouerunt. Eam hic paulo minus quam cubitali altitudine, in

caulem crescere ait, cæteri palmum erigita terra tantum dixerunt. Quod in Italia, præsertimque in hortensi uerius uidetur. Non ideo tamen arguendus Dioscor. Hermol. Batis duplex est: Marina, & Hortensis, quam aliqui Asparagum uocant Gallicum, Liguria Baticulam hodie appellat. Caulis ei palmum altus Plinio, cubitalis Dioscoride. Semen feruens nucleo interiore, qui ut in rore marino Cachrys uocatur. De Marina potius quam de Hortensiana, siue quod idem est, fatiua loquitur Plinius, quoties Crithmon nominat. Proinde alio loco de Bati medicinis, alio de Crithmo differit. Mihi uidetur esse, quam officinæ uocant Cretamum, uel Fœniculum porcinum: ut in Herbarij nostri tomo secundo annotauimus. Lege Dioscoridem lib. 2. ca. 144. Plinium lib. 21. cap. 27.
Crito Medicus, citatur ab Aetio ser. 8. ca. 2.
Criton scripsit libros Cosmiticorum, quos contraxit ex Cleopatra, & Heraclide, qui & ipsi reliquerunt κοσμητικά.
Critum. Lege, Malus Medica.

C R O

Crobysson, Aizoum minus, apud Dioscor. lib. 4. cap. 92.
Croceus color. Lege, Fuluus.
Crocodileæ, terrestris Crocodili fimus. Vtus eius, ut inquit Dioscorides, ad facies muliebres fucandas. Quod in Epodo quoque testatur Horatius, cui principium est: Quid tibi uis mulier, nigris dignissima barbis? Nec tibi iam manet humida creta, colorque stercore fucatus Crocodili.
Crocodilias, iuxta aquas nascens herba, quæ Syri Orophen appellant, ut inquit Aetius sermone. 11. cap. 2.
Crocodilion, Chamæleontis nigri figuram habet, apud Dioscoridem libro tertio, capite undecimo.
Crocodilion, Dipsacos. Dioscorides lib. 3. capite. 12.
Crocodilus, quadrupes malum, & terra pariter, & flumine infestum. Vnum hoc animal terrestre, linguæ usu caret. Plinius libro. 8. cap. 25.
Crocodilus terrestris. Vide, σκύρα, &
Crocomagma, uerbum e uerbo, fex olei Crocini. Nam fæces unguentorum, magma Græci appellant. Dioscorides libro primo, capite. 30.

Crocomagnes corrupte in
 Galeni legitur hodie pro
 re, quod significat quali Cro
 & fæces, quod & in melle
 gentis efficac habetur.
 Crocomerio, Leonopositi
 & inter aromata et
 notissimus: cuius probat
 Dioscoridem lib. 1. cap. Cro
 Crocus Saracenicus, id est, C
 Crocus.
 Crocus Coryceus, e tractu
 mino.
 Crocus Lycius, e monte Oly
 Crocus Cyrenicus, e Cyre
 cilia omnia uiribus præf
 Crocus & λευκός, per se
 Plinius fatiua Croci blan
 crum, quod sit medio lan
 Crocum Centuripinum
 Plinius lib. 21. cap. 6.
 Crocota, ex cane lupocæ
 mnia dentibus frangenti
 nius lib. 8. cap. 21.
 κριταμον. Lege, Crithmon.
 Crithmon, aliqui Polydoru
 Calabrum, Romani Cepa
 Cronon, Magice Conyza
 pod Dioscor. lib. 3. cap. 117.
 Crotophita, ambo nomina
 κριταμον. Lege, Crithmon.
 Croton, Caranance, apud
 κριταμον, insecta, quæ am
 busque præsertim inter
 semel inhaerent: quibus
 tus est, colore limbo, m
 bris, in globum cõmune
 plenus saginata, post
 sua decidunt. Latine, R
 Croton, Ciri, apud D
 C R V
 Cruciantes equi qui sim
 ge, Succusfarj.
 Crucium uinum, pro acer
 res dixisse, autor est Ce
 Crucia, iteo uocamus, siue
 ueritas, sed minima alij
 quod colore nec uincant
 Aristot. lib. 2. Meteor.
 Crucitas uocant ubi cini
 mutatur: id est per dino
 uis, & iton. Aetius ser

Crocomagnes corrupte in libro de partib.
Galenī legitur hodie pro Crocomagma-
te, quod significat quasi Croci recrementū
& fecem, quod & in malagmatis, & un-
guentis efficax habetur.

Crocomeriō, Leontopodiō, Dio. li. 4. c. 132.
κρόκον, inter aromata censetur, nemini non
notissimus; cuius probationem uide apud
Dioscoridem lib. 1. cap. Crocus.

Crocus Saracenicus, id est, Carthamus, uel
Cnicus.

Crocus Coryceus, e tractu Lyciæ conter-
mino.

Crocus Lycius, e monte Olympo.

Crocus Cyrenaicus, e Cyrene; qui inter Si-
cilica omnia uiribus præstat.

Crocus δίαλευκον, per se genus, ut inquit
Plinius, satiui Croci blandissimum; sic di-
ctum, quod sit medio sui candidum.

Crocum Centuripinum, id est, Siciliense.
Plinius lib. 21. cap. 6.

Crocota, ex cane lupoq; concepta bestia, o-
mnia dentibus frangens, deuoransq;. Pli-
nius lib. 8. cap. 21.

κρόμμιον. Lege, Crommion.

Crommion, aliqui Polydos uocant, Magi
Calabotim, Romani Cepam.

Cronon, Magice Conyze species tertia a-
pud Dioscor. lib. 3. cap. 137.

Crotaphitæ, ambo ium temporū uulsuli.

κρόταφον. Lege, κεκαληπρονεία.

Crotion, Catanance, apud Dib. lib. 4. c. 135.

κρότωνες; insecta, quæ animalibus alijs, cani-
busq; præsertim inheret, sine motu, cum
semel inhæserint; quibus cibi nullus exi-
tus est, colore liuido, nullis discretis mem-
bris, in globum cōtinue crescentia, donec
plenius saginata, post aliquot dies sponte
sua decidunt. Latine, Ricini.

Croton, Ciri, apud Dioscor. lib. 4. cap. 167.

C R V

Cruciantes equi qui sint apud Plautū, Le-
ge, Succullarij.

Crucium uinum, pro acerbis & austeris ue-
teres dixisse, autor est Celsus.

Cruda, ideo uocamus, siue distillationes, si-
ue urinas, sedimina alui, & id genus ex eo,
quod calore nec uincant, nec consistant.
Aristot. lib. 4. Meteo.

Cruditas uocatur, ubi cibi in totum non per-
mutantur; & est perditio, & perfectæ pri-
uatio actionis. Aetius serm. 9. cap. 23.

Cruditas, redundantia stomachi, quæ nasci-
tur ex ægra concoctione.

Cruditas, ciborū proprie corruptio, & ma-
la concoctio.

Crudum, id est, intactum, sine sulco & pasti-
natione. Colum. lib. 3. cap. 13.

Crunismos, est torrentis modo cum strepi-
tu & murmure demanante embrocatio.

Vtitur eo uocabulo Paulus lib. 2. cap. 53.

Cruris caput, ubi crus coxarū committitur.

Crustana, lingua Dacorum Chelidonium,
apud Dioscor. lib. 3. cap. 200.

C R Y

Crymodes febris, quæ pulmone sacris igni-
bus correpto prouenit.

Crypsorchis, est sensus testiculi, uel testi-
culorum.

C T

κτενδόνες, fibræ.

κτείς, id est, Pecten, uel Epifion, uel Inter-
femineum.

Ctesias e Gnido, ut inquit Strabo libro, 14.
Medicus Xerxis Regis.

C V B

Cubitor bos, qui libenter decumbit in sul-
co, & uitio decumbendi obnoxius est. Co-
lumella lib. 6. cap. 2.

Cubitus uocatur, quod ab olecrano, ad ex-
tremum medium digitum, interuallum
existit.

κουβαρός, Millepeda, quæ sub aquato uase
stabulatur, animal multis pedibus nitens;
quæ contactu in orbem cōuoluitur, & con-
trahitur. Vocatur & πολύπους.

C V C

Cuci, differt ab Cici, cuius meminit Diosco-
rides lib. 4. cap. 167. De quo uide Barbari
Coroll. loco citato.

Cucullones, idē putamus quod Cucullos.
Rustici est uestimenti genus.

Cuculus, græce, Cocyx.

Cucumer Laconicus, qui non rigatur, neq;
gaudet aqua ut reliqui.

Cucumer Scytalius, Cucumeris satiui quæ-
dam differentia alia.

Cucumer Beotius, a regione & loco sic di-
ctus, satiui generis.

Cucumeres citrini, qui uulgo Citreoli, a co-
lore Citri nominantur, maiores multo uul-
garibus, nec striati.

Cucumer anguinus uidetur esse, qui sylue-
stris, multo infra magnitudinem satiui.

Cucumer syluestris quid sit, uide apud Dioscoridem lib. 4. cap. 155.

Cucumis, a curuitate dictus est, ut placet Varroni.

Cucumis erraticus, Cucumis anguinus.

Cucumis angueus, Cucumis anguinus.

Cucumis, id est, Cucumer syluestris, apud Dioscor. lib. 4. cap. 155.

Cucumis caeruleus. Lege, Caeruleus.

De collo Cucurbitæ. Semina in Cucurbitis quæ proxima collo fuerint, proceras pariunt, quæ in cibis sunt esculentiores: quæ in medio sunt, rotundas: quæ in lateribus, crassas, breuioresque progenerant. Cucurbitarium, locum uocant consitum Cucurbitis: sicut Cucumerariū, ubi sati sunt Cucumeres. Colum. lib. 2. cap. 3.

Cucurbita cameraria, quæ in tecta scandit, & leni umbra, testudines & pergulas aperit.

Cucurbita plebæia, quæ humi flagellis reptat.

Cucurbitam satiuam *κολύκινθαυ* Græci uocant, syluestrem *κολοκινθίδα*. De hac plura in descriptionibus Cucumerum, & Cucurbitarum.

Cucurbitula, instrumentū notum balneatorum, Græci *συκίαυ* uocant. C. Celso in ore frequens.

Cucurbitularum duo sunt genera: Aeneū, & Corneum. Aenea altera patet, altera clausa est. Cornea altera parte eque patēs, altera foramen habet exiguum. In Aeneā linimentum ardens iniicitur, & sic os eius corpori aptatur, imprimiturque, donec inhæreat. Cornea per se corpori imponitur. Celsus lib. 2. cap. 10.

Cucurbita quando adhibenda, Lege, Herysipelas.

C V D

Cudentes dicuntur, qui in area baculis excutiunt, exteruntque legumina, ac frumenta: a cudendo, id est, feriēdo nominati. Columella lib. 2. cap. 10.

κονδυλώδης, nodosus.

C V L

Cum Culabula. Emenda, Cunila bubula. hoc enim nomine appellatur herba, cuius plura sunt genera. Est enim Cunila, quæ bubula appellatur, cuius confectio contra serpentes uino bibitur. Est alia Cunila galinacea appellata a nostris, a Græcis Ori-

ganum heracleoticum. Tertium genus est eius, quæ a Græcis Mascula, a nostris Cunilago uocatur. Vires Cunilæ uehementissimas in omnibus his generibus, tradit Columel. lib. 6. cap. 12.

Culeus, quadraginta urnas cōtinet Plinio, Columellæ, & cæteris.

Culex, herba nomen, cuius usus est ad Cucumeres macerandos, ut prorsus sine semine crescant: atque ab Theophrasto Canopam uocari existimat Barbarus. Theodorus Canis oculum, & Canuram interpretatus est: quasi Cynopam, non Canopam probauerit. Olus hoc, ut inquit Theophr. primis post æquinoctium imbribus germinat, & inter spicatas herbas ponitur.

Culicij panes, magni & sordidi.

Culigna, uas uinariū, apud Catonem.

Culmus, idem quod Calamus, cum spicæ penitus oriūtur, in summo spicæ iam mature.

C V M

Cuminum Regiū, Cuminum satiuū apud Dioscor. lib. 3. cap. 66.

Cuminum Regium quorundam opinione Amni, ut inquit Dioscor. lib. 3. cap. 68.

Cuminum Aethiopicum, Cuminum syluestre, secundum Aetiū. Vocarūt & Amni quidam ex ueteribus Aethiopicum Cuminum, ut inquit Dioscor. lib. 3. cap. 68.

Cuminum Thebaicum, Cuminum syluestre, apud Dioscor. lib. 3. cap. 67.

Cuminum rusticum, Cuminum syluestre, apud Dioscor. lib. 3. cap. 67.

Cuminum syluestre, apud Dioscoridem libro. 3. cap. 67.

Cuminum satiuum quid sit, uide apud Dioscoridem lib. 3. cap. 66.

C V N

Cunicula bubula, herba qua se tuētur testudines contra serpentes pugnaturæ. Nunc dicitur Cotula, Bouis oculus, & flos eius maior Chamæmilla.

Cuniculi, leporum genus fœcunditatis inuumeræ.

Cuniculi. Lege, Hispani lepores.

Cunila. De Cunila, & Cunilagine, & Coniza, uide doctissima quædam apud Dioscoridem in Commentario Vergilij. De Coniza altera, siue tertia, libro tertio Dioscoridis, cap. 137.

Cunila, Origanum syluestre. Dioscor. li. 3. ca. 32. Succinit quoque Nicander.

C V
Cunila galinacea quid sit, uide apud Dioscoridem in Commentario Vergilij. De Coniza altera, siue tertia, libro tertio Dioscoridis, cap. 137.
C V
Culeus, quadraginta urnas cōtinet Plinio, Columellæ, & cæteris.
C V
Culex, herba nomen, cuius usus est ad Cucumeres macerandos, ut prorsus sine semine crescant: atque ab Theophrasto Canopam uocari existimat Barbarus. Theodorus Canis oculum, & Canuram interpretatus est: quasi Cynopam, non Canopam probauerit. Olus hoc, ut inquit Theophr. primis post æquinoctium imbribus germinat, & inter spicatas herbas ponitur.
C V
Culicij panes, magni & sordidi.
Culigna, uas uinariū, apud Catonem.
Culmus, idem quod Calamus, cum spicæ penitus oriūtur, in summo spicæ iam mature.
C V M
Cuminum Regiū, Cuminum satiuū apud Dioscor. lib. 3. cap. 66.
Cuminum Regium quorundam opinione Amni, ut inquit Dioscor. lib. 3. cap. 68.
Cuminum Aethiopicum, Cuminum syluestre, secundum Aetiū. Vocarūt & Amni quidam ex ueteribus Aethiopicum Cuminum, ut inquit Dioscor. lib. 3. cap. 68.
Cuminum Thebaicum, Cuminum syluestre, apud Dioscor. lib. 3. cap. 67.
Cuminum rusticum, Cuminum syluestre, apud Dioscor. lib. 3. cap. 67.
Cuminum syluestre, apud Dioscoridem libro. 3. cap. 67.
Cuminum satiuum quid sit, uide apud Dioscoridem lib. 3. cap. 66.
C V N
Cunicula bubula, herba qua se tuētur testudines contra serpentes pugnaturæ. Nunc dicitur Cotula, Bouis oculus, & flos eius maior Chamæmilla.
Cuniculi, leporum genus fœcunditatis inuumeræ.
Cuniculi. Lege, Hispani lepores.
Cunila. De Cunila, & Cunilagine, & Coniza, uide doctissima quædam apud Dioscoridem in Commentario Vergilij. De Coniza altera, siue tertia, libro tertio Dioscoridis, cap. 137.
Cunila, Origanum syluestre. Dioscor. li. 3. ca. 32. Succinit quoque Nicander.

C V

Cunila gallinacea quid sit, uide in dictione Origanum Heracleoticum.
 Cunila transmarina, Thymbra Dioscoridis. Autor Barbarus lib. 3. cap. 43.
 Cunilago, Coniza, apud Dioscoridem lib. 3. capite. 135.

C V PH

Cupheriō, fluor sanguinis per nares. Quod uitium equis procliue est, inquit Vegetius, si ultra uires agitentur ad cursum.

C V P R

Cupressus longa, subiecta caudice attollitur, partim satiu, & plantatione, partim femine proueniēs. Plura de Cupresso Plin. lib. 16. cap. 33. Dioscor. lib. 1.
 Cupressus Cretica, herba Sabina.
 Cupressus. Lege, Pedibus.
 Cuprum ustum, Gebrant ert 3.

C V R

Curandi optima ratio apud Galenum. 14. Method. est curare breuiter, sine dolore, & tuto.

Curare tuto, est cōsequi id quod uelis: non lædere, & curare, ne redeat morbus.

Curatoria, Medicinæ species, Lege, Medicinæ partes.

Curta, ea quæ græce κολοβώματα, de quibus uide Paulum lib. 6. cap. 26. & dictionē κολοβώματα.

C V S T

Custos summittendus. Alendus palmes, quem Custodem uocant, & præsidarium: de quo Plin. hæc: Et qui uocatur Custos, hic est nouellus palmes, non longior tribus gemmis, proximo anno materiam daturus, si uitis luxuria se consumpserit. Columella lib. 4. cap. 24.

C V T

Cutis, est corpus neruosum, totam corporis superficiem exornans, atq; protegens, idq; decoris gratia: etiam ut offensam & noxam omnem prohibeat. Galenus de Definitionibus.

C V Z

Cuzula. Lege, Galerita.

C Y A

κίαμ, Faba.

κίαμ ελληνικός, Faba græca: quæ sic dicitur, ad differentiam Fabæ Aegyptiacæ.

κίαμ ποντικός, idem quod Faba græca.

Cyamos. Lege, Onos.

Cyamos leucos, Aconiti species altera, a-

C Y

puud Dioscoridem libro. 4. capite octauo, κίαμ, id est, Faba. Sic uocatur prima π' ξ' mamma, quæ lac præstat.

Cyamus, poculum, apud Aetium sermone 13. capite. 122.

Cyaneus color. Lege, Cæruleus.

Cyaneus lapis. Vide in dictione, Cæruleus, κίαν, Cæruleus color.

C Y B

Cybellion, Medion herba, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 21.

C Y C

Cyclaminos, Cyssanthemō, folia habet Hederæ purpurea, uaria, in quibus fuscæ deq; albicant macule, caule nudo, quater nos digitos equante, floribus in eo purpureis, radice nigra. Vide Dioscor. lib. 2.

Cyclamini radix, quomodo cōueniat cum Aristolochia, abunde tractatum est a nobis in Herbarij nostri tomo. 2.

C Y D

Cydonia illud uocatur, quod pison, ueneno aduersarium.

Cydomalum. Lege, Codymalum.

C Y E

Cyema, id est, conceptus. Sic Galenus lib. 1. de Symptomatum causis uocat.

C Y I

Cyranion, Veratrum nigrum, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 152.

C Y L

Cylindro. Lapis teres instar columnæ, & uolubilis, dicitur græco uocabulo Cylindros. Vergilius præcipit aream Cylindro equari oportere. Cylindræ figure, sunt filiquæ pisi. Vide Columellam libro undecimo, cap. 3.

Cyllastis, hordeaceus panis.

C Y M

Cymata, tenuiores cauliculi.

Cymatilis color, ab unda dicitur.

Cymatius color, item ab unda.

Cymatophleges. Lege, Planetæ.

Cymindis, nocturnus accipiter. Plinius libro. 10. cap. 8.

Cyminum latum, Sefeli Massiliense, ut inquit Barbarus in Corollario, lato em grano & fuluo est.

C Y N

Cynamulgius, Arabiæ auis, magnitudine Otidis. Plinius libro decimo, capite tricesimo tertio.

Cymbalaris herba, folio tenui, anguloso, heraceo, flore paruo, purpureo, in muris terræ nascens: quam quidam genus alterius Capni herbae faciunt, Barbarus in Collario Cotyledonis.

Cymbalion, Cotyledon, apud Dioscoridē lib. 4. cap. 39.

κνμβρῆ, Græcorum lingua uocatur caput. Vnde & κνμβραλθ, qui in caput saliens, crura tenet surrecta.

Cynanche, Apocynon, apud Dioscoridē lib. 4. cap. 84.

Cynanchon, Apocynon, apud Dioscoridē lib. 4. cap. 84.

Cynanthropia, idem morbus qui & Lycanthropia, Lege, Lycanthropia.

Cynarica, Apocynon, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 84.

κνναγχι, Lege, συναγχι.

Cynas arbores uocant, ex quibus Arabes uestiuntur, folio palmæ simili. Sic orientales suæ arbores uestiunt. Plin. lib. 12. ca. 11.

Cynia, Cynocrambe dicta ab Dioscoride lib. 4. cap. 202.

Cynobrium, Cynober.

κννοκάρδαμου, Lege, Cardamon.

Cynocardamon, & Cardamantice, solo nomine statim Cardamon indicant. Lege, Cardamum.

Cynocauma, incensio, & ardor ex morfu rabidi canis.

Cynochala, Polygonum apud Dioscoridē lib. 4. cap. 5.

Cynocephali forma quidem simiarum, uerum maiores, ualidioresq; ac facie, tū dentibus & robore canibus propiores, humani gestus æmuli: & si infanti admoueris, ei ubera mulgenda præbent. Aelianus.

κννοδόντες, canini dentes: quoniam in acutum producti, caninos proferunt dentes.

Cynocephali genitura, Magice, Anethū, apud Dioscoridem lib. 3. cap. 65.

Cynocephalon, Psyllium, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 73.

Cynocrambe, Cynia herba, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 202.

Cynoctonon, Apocynon, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 84. Est & altera species Aconiti.

κννοδοντα, rabidorum canum morsus.

Cynodontes, id est, Dentices, Thynnorū generis piscis.

κννογλωσσον, & plantaginem, & plantagini aliam similem herbam significat, quæ in officinis uocatur Cynoglossa.

Cynoglosson, topiaris operibus, gratissima: dicta sic, quia caninas imitetur linguas.

Cynomazon, Chamæleontē Vergilius interpretatus est, quod in pulte necandis canibus datur, quam Græci μάζαν uocant.

Cynomia, Psyllium, apud Dioscoridem libro. 4. cap. 73.

Cynomorion, id est, Orobanche, uel Erui angina: sic dicta, ut inquit Dioscorides, ab similitudine canini genitalis.

Cynomoron, Apocynon, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 84.

κννόμορφθ, Crocus a quibusdam dicitur.

Cynoprosopi, in desertis Indiæ Aethioplæ uersus, capite, dentibus, ac pelle canibus similes, hominibus reliqua. Circa labra more draconis pubescentes, unguibus manuum præacutis, tū cursu ueloces. Aelianus.

Cynorhoda, syluestres rosæ, spongiolis, penicillisue inter medias eius spinas nascentibus, unico aduersus expauescentes aqua a morfu canum remedio, nec fere ante Plinium comperto: unde nouatum ei nomē, ut existimat Barbarus. Quamquam Aristoteles hanc uocet Cynacanthon, hoc est, caninam sentem, cantharidum feracē. Est & Cynorhoda alia, sed Liliū.

Cynorhodos, rosa quædam syluestris, quæ morsum canis rabidi medetur. Plinius libro octauo, capite. 41. & libro. 25. capite. 2. & capite. 89.

Cynosbaton, Capparis, aliud a Cynosbato cuius meminit in primo libro Dioscor.

Cynosbatos, Smilax, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 145.

Cynoseuma, Lege, Mænas.

κννοβατθ, id est, Rubus canis, uel Caninus rubus, Caniculus, uel ut Columellæ placet, Sentis canis: frutex est arboris instar, Rubo longe maior: folia fert latiora Myrto, firmis circa ramos spicis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ simili, qui per maturitatem fuluescit, & flosculos intus continet specie propius punicæ arboris. Vide Dioscoridem libro primo. Plinium lib. 33. cap. 23. Theophrastum lib. 3. cap. 17. & 18. Columellam lib. 12.

Cynozematitis, Coniza, apud Dioscoridē lib. 3. cap. 135.

C Y
Cynoxylon, Chamæleon
Dioscor. lib. 4. cap. 10. pro
odori, quoniam & uulgariter
C I P
Cypripum, Tichymali sp
pod Dioscor. lib. 4. cap. 176.
Cyperus in Aegypto est a
riandri, candido, odoratis
oleo & inter odoratos fru
car. Hierony. in Cōmentar
di Cyperon esse genus uirg
etiam ferat odoratum in m
renis, & Cyperus uia flore
Præterea Cyperon uocant
tam triangulum, quem m
nunt a Cyprio, uicinitate
distinguit utrumque a C
diolum, radice bulbosa. C
cum angulolum, iuxta r
cacamine nigrum, folia
ra, radicem oliuæ nigra
da uocari, magni in me
Columellam lib. 12. cap.
Cyperus, id est, C
Cyperus, inter alia etiam m
ei cognomen
Cyperus, thymianis cōpositio
quæ ab unde Aegypti facit
in antidota misceri solent: gra
scor. lib. 1. cap. Cypri.
Cyperus, concretum
Cyperon, genus palustris
Dioscoridem lib. 1.
Cypripum, piscis marinus.
capite. 16.
Cypripum, Anaga, uel C
Dioscor. lib. 3. cap. 176.
Cyperus, alias apud Plini
Cyperus in Aegypto est a
lis, semine Coriandri si
rato. Coquitur hoc in
quod postea Cyperus uo
cap. 24. Quidam Liguri
quæ & in Italia nascitur.
Cyperinon unguentum
Cypri. Lege, Apodes.
Cypripum, uel Cypripum
Lentium marmorat
Piscis, iunior etiam Ce
C Y R
Cypripum, ex lupis
Crona uulgariter

C Y

Cynoxyllon, Chamæleontē nigrum uocat
Dioscor. lib. 3. cap. 10. propter grauitatem
odoris, quoniam ὄζειν, olere græcis est.

C I P

Cyparissias, Tithymali species quinta, a-
pud Dioscor. lib. 4. cap. 168.

Cyperus in Aegypto est arbor semine Co-
riandri, candido, odorato, quod coquitur
oleo: & inier odoratos frutices numera-
tur. Hierony. in Cōmentarijs Cantic. tra-
dit Cypron esse genus uirgulti, quod fru-
ctum ferat odoratum in modum uuæ flo-
rentis, & Cypros uua florens appellatur.
Præterea Cyperon uocant iuncum quen-
dam triangulum, quem multi non discer-
nunt a Cypiro, uicinitate nominis. Plin.
distinguit utrumq;: aitq; Cypirum esse gla-
diolum, radice bulbosa; Cyperū uero iun-
cum angulosum, iuxta terram candidum,
cacumine nigrum, folia porraceis exilio-
ra, radicem oliuæ nigra similem, Cyperi-
da uocari, magni in medicina usus. uide
Columellam, lib. 12. cap. 21.

κύπερος, Cyperus, id est, Erysisceptrum.

Cyperus, inter alia etiā maioris Dracon-
tij cognomentum.

κύφι, thymiamatis cōpositio est, dicata Dijs
qua abunde Aegyptij sacerdotes utuntur:
in antidota misceri solet; græce κύφι, Dio-
scor. lib. 1. cap. Cyphi.

κύφυκος καυτεος, concremata buccina.

Cypon, genus palustris herbæ. Lege Di-
oscoridem lib. 1.

Cyprinus, piscis marinus. Plinius, libro .9.
capite, 16.

Cypripum, Aiuga, uel Chamæpitys apud
Dioscor. lib. 3. cap. 176.

Cypros, alias apud Plinium Ligustrum.

Cyprus in Aegypto est arbor Ziziphi fo-
lijs, semine Coriandri, flore candido, odo-
rato. Coquitur hoc in oleo, premiturq;
quod postea Cyprus uocatur. Plin. lib. 12.
cap. 24. Quidam Ligustrum esse putant:
quæ & in Italia nascitur. Theophrastus ue-
ro Cyperinon unguentum sic uocat.

Cypseli. Lege, Apodes.

κύνελιδες, και κύνελαι, aurium sordes.

Latini, aurium marmorata uocant, autore
Plinio. Iuniores etiā Cerumina.

C Y R

Cyrenaici canes, ex lupis & canibus editi,
Crocute dicti.

C Y

Cyribia, excreta tritici, aut hordel.

Cyrillus medicus, citatur ab Aureliano, li-
br. 9. capite, 49.

Cyrites panis, qui ex polline consistit, mini-
me omnium nutrit.

C Y S

Cyssophyllon, Cyclamínos.

κύσις, uesica.

Cystiolithi, lapides qui spongijs innascun-
tur: sic dicti, quia uesiculæ medeantur.

C Y T

κῦτινος. Lege, ὑπόκυσσις.

Cytinus aliter ab alijs exponitur. Dioscor.
lib. 1. florem Punici interpretatur, sed sa-
tiuæ, Balauftium uero syluestris. Plin. li-
bro. 3. cap. 6. pomum ipsum immaturum,
& primum partum eius florere incipien-
tem Cytinum appellat. Cytinū ipse quoq;
Dioscor. cognominat Apollinaris herbæ
florem: cæterum non proprie, sed per
translationem. At Cicum M. Varroni di-
citur membranula prætenuis in malo pu-
nico inuenta. Vnde Cicures, animan-
tes quæ non sunt feræ atq; agrestes. Vide,
Balauftium.

Cytifus, uel Cytifum, hederæ modo stran-
gular fata, meminit Dioscor. li. 4. ca. 114.

Cytrago, Dioscoridē Melissophyllon, lib.
3. capite, 117.

κῦρτα, gibba, summitates in ipso iocinore:
eius inferiora uero, σιμά.

κῦρτοσεισ, mediæ spine affectio.

κῦρτος, uide Balauftium. Est autem os capi-
tis uniuersum. Pollux, latine Caluam, uel
Caluariam dicit.

D

D A C

Acar, græce δάκας, insuaui &
uilis cassia.

δάκρυόποιος, lachrymas ciens.

δάκρυον τοῖς αἰθιοπικοῖς ἐλάϊας, id est, la-
chryma oleæ æthiopicæ. Lege. Lachry-
ma æthiopica.

δάκτύλιος, uide Porus, & Orron.

Dactylos, nostra ætas, & uulgus medicorū
omne Palmulas, uel Palmę fructum facit:
cum tamen proprium genus & nomen o-
lim habuerint, Vergilio teste, qui in Pal-
marum censu, prælonga gracilitate curua-
ti, humanis digitis, quos græci δακτύλους
uocant, similes erant. Lege φοίνιξ, & Pal-
ma, Plinius libro, 9. capite, 61. Nusq; non

Quidam duntaxat
sunt in palmis
similes, uocantur
dactylos.